

ЈАВНА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКА
УСТАНОВА
ИНСТИТУТ ЗА ЗАШТИТУ И ЕКОЛОГИЈУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА

Видованска 43
78000 Бања Лука
Република Српска, БиХ
Тел: +387 51 218 318
Факс: +387 51 218 322
ekoinstitut@inecco.net
www.institutzei.net

**ИЗВЈЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЈЕНИ
УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
ИЗМЈЕНЕ ДИЈЕЛА РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА РУДНИКА
ЖЕЉЕЗНЕ РУДЕ “ОМАРСКА” И ПРЕОСТАЛОГ ДИЈЕЛА
ПОДРУЧЈА ОБУХВАТА РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА
РУДНИКА ЖЕЉЕЗНЕ РУДЕ “ОМАРСКА”**

-Нацрт-

ИНВЕСТИТОР: Град Приједор

Март 2021. године, Бања Лука

ПРЕДМЕТ:	ИЗВЈЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ИЗМЈЕНЕ ДИЈЕЛА РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА РУДНИКА ЖЕЉЕЗНЕ РУДЕ “ОМАРСКА” И ПРЕОСТАЛОГ ДИЈЕЛА ПОДРУЧЈА ОБУХВАТА РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА РУДНИКА ЖЕЉЕЗНЕ РУДЕ “ОМАРСКА” – нацрт.
ИНВЕСТИТОР:	Град Приједор
НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:	ЈНУ "ИНСТИТУТ ЗА ЗАШТИТУ И ЕКОЛОГИЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ" БАЊА ЛУКА
УЧЕСНИЦИ У ИЗРАДИ : Проф. др Предраг Илић Мр Денис Међед, дипл. инж. прех. технол. Сања Бајић, дипломирани биолог мастер еколог Ранко Вељко, мастер маш. Љиљана Ерић, дипл. инж. хем. технол. Светлана Илић, дипл.инж. пољ. за заштиту биља Силвана Рачић-Милишић, дипл.инж. пољ. Ненад Дамјановић, дипл.инж.руд. Весна Митрић, дипл.инг. техн. за заштиту животне средине	
ДИРЕКТОР: Проф. др Предраг Илић	

САДРЖАЈ

ЛИЦЕНЦА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ	5
РЈЕШЕЊЕ О ОСНИВАЊУ ПРОЈЕКТА	6
1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ	7
1.1. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА И ОДНОСА СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА	9
1.1.1. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА	9
1.1.2. ОДНОС ПЛАНА И ПРОГРАМА СА ДРУГИМ ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА	18
Просторним планом Републике Српске до 2025. године предвиђено је сљедеће:	18
1.2. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ НА КОЈЕ СЕ ИЗВЈЕШТАЈ ОДНОСИ	27
1.3. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИМА ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ	34
1.4. РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ ИЛИ ПРОГРАМУ И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЈЕНЕ ЗА КОЈЕ ПОСТОЈИ МОГУЋНОСТ ДА БУДУ ИЗЛОЖЕНЕ ЗНАЧАЈНОМ УТИЦАЈУ	38
1.5. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЈЕШЕЊА КОЈА СЕ ОДНОСЕ НА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПЛАНУ И ПРОГРАМУ, УКЉУЧУЈУЋИ ВАРИЈАНТНО РЈЕШЕЊЕ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА И НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЈЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	41
1.6. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА БИТНЕ СА СТАНОВИШТА ЦИЉЕВА И ПРОЦЈЕНЕ МОГУЋИХ УТИЦАЈА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ	42
2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА ..	43
2.1. Општи и посебни циљеви	43
2.2. Избор индикатора.....	44
3. ПРОЦЈЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЈЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	46
3.1. ПРИКАЗ ПРОЦЈЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ВАРИЈАНТНИХ РЈЕШЕЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА ПОВОЉНИХ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СА ОПИСОМ МЈЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	47
3.2. ПОРЕЂЕЊЕ ВАРИЈАНТНИХ РЈЕШЕЊА И ПРИКАЗ РАЗЛОГА ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕГ РЈЕШЕЊА.....	49
3.3. ПРИКАЗ ПРОЦЈЕЊЕНИХ УТИЦАЈА ПЛАНА И ПРОГРАМА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЈЕРА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	53
3.3.1. МЈЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И ОГРАНИЧАВАЊЕ НЕГАТИВНИХ, ОДНОСНО УВЕЋАЊЕ ПОЗИТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	67
3.4. НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА УЗЕТИ У ОБЗИР ЧИНИОЦИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧУЈУЋИ ПОДАТКЕ О ВАЗДУХУ, ВОДИ, ЗЕМЉИШТУ, КЛИМИ, ЈОНИЗУЈУЋЕМ И НЕЈОНИЗУЈУЋЕМ ЗРАЧЕЊУ, БУЦИ И ВИБРАЦИЈАМА, БИЉНОМ И ЖИВОТИЊСКОМ СВИЈЕТУ, СТАНИШТИМА И БИОДИВЕРЗИТЕТУ, ЗАШТИЋЕНИМ ПРИРОДНИМ ДОБРИМА, СТАНОВНИШТВУ, ЗДРАВЉУ ЉУДИ, ГРАДОВИМА, ОПШТИНАМА, И ДРУГИМ НАСЕЉИМА, КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКОЈ БАШТИНИ, ИНФРАСТРУКТУРНИМ, ИНДУСТРИЈСКИМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТИМА ИЛИ ДРУГИМ СТОРЕНИМ ВРИЈЕДНОСТИМА	71
3.5. НАЧИН НА КОЈИ СУ ПРИ ПРОЦЈЕНИ УЗЕТЕ У ОБЗИР КАРАКТЕРИСТИКЕ УТИЦАЈА, ВЈЕРОЈАТНОЋА, ИНТЕНЗИТЕТ, СЛОЖЕНОСТ/РЕВЕРЗИБИЛНОСТ, ВРЕМЕНСКА ДИМЕНЗИЈА (ТРАЈАЊЕ, УЧЕСТАЛОСТ, ПОНАВЉАЊЕ), ПРОСТОРНА ДИМЕНЗИЈА (ЛОКАЦИЈА, ГЕОГРАФСКА ОБЛАСТ, БРОЈ ИЗЛОЖЕНИХ СТАНОВНИКА,	

ПРЕКОГРАНИЧНА ПРИРОДА УТИЦАЈА), КУМУЛАТИВНА И СИНЕРГИЈСКА ПРИРОДА УТИЦАЈА	73
4. СМЈЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЈЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	75
5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА	79
5.1. ОПИС ЦИЉЕВА ПЛАНА И ПРОГРАМА	79
5.2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	80
5.3. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА	84
5.4. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА... ..	85
5.5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ ЗАВИСНО ОД ВРСТЕ И ОБИМА ПЛАНА И ПРОГРАМА	86
6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ.....	89
7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА, ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ ЗА ИЗБОР ДАТОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА ИЗ АСПЕКТА РАЗМАТРАЈУЋИХ ВАРИЈАНТНИХ РЈЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧЕНА У ПЛАН ИЛИ ПРОГРАМ.....	92
8. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЈЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЈЕНИ	94
9. ДРУГИ ПОДАЦИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕШКУ ПРОЦЈЕНУ	100

**ЛИЦЕНЦА ЗА ОБАВЉАЊЕ ДЈЕЛАТНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ
ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
В Л А Д А
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ**

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију на основу члана 67. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Српске“, бр. 71/12 и 79/15), члана 5. Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине („Службени гласник Републике Српске“, број 28/13 и 74/18) и Рјешења о испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине број 4-Е/03 од 20.06.2019. године, **издаје**

Л И Ц Е Н Ц У

**Јавна научноистраживачка установа „ИНСТИТУТ ЗА ЗАШТИТУ И
ЕКОЛОГИЈУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ Бања Лука**

Испуњава услове за обављање дјелатности из области заштите животне средине. Ова лиценца важи од **20.06.2019. године до 20.06.2023. године**. Провјера испуњености услова за обављање дјелатности из области заштите животне средине вршиће се у складу са одредбама Закона о заштити животне средине и Правилника о условима за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

Број регистра: **4-Е/03**

Бања Лука: **20.06.2019.године**

РЈЕШЕЊЕ О ОСНИВАЊУ ПРОЈЕКТА

Назив пројекта: ИЗВЈЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ИЗМЈЕНЕ ДИЈЕЛА РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА РУДНИКА ЖЕЉЕЗНЕ РУДЕ “ОМАРСКА” И ПРЕОСТАЛОГ ДИЈЕЛА ПОДРУЧЈА ОБУХВАТА РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА РУДНИКА ЖЕЉЕЗНЕ РУДЕ “ОМАРСКА” – нацрт.

Датум издавања:
10.03.2021. године

Број радног налога: 000098-21

Контакт тел:
051/218 – 318

Факс:
051/218 - 322

e-mail :
ekoinstitut@inecco.net

Наручилац / инвеститор:

Адреса наручиоца:

Град Приједор

Трг ослобођења 1
Приједор

Контакт тел:
Тел: +387 52 245-172

e-mail :

Предметни обухват: ИЗВЈЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЈЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ИЗМЈЕНЕ ДИЈЕЛА РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА РУДНИКА ЖЕЉЕЗНЕ РУДЕ “ОМАРСКА” И ПРЕОСТАЛОГ ДИЈЕЛА ПОДРУЧЈА ОБУХВАТА РЕГУЛАЦИОНОГ ПЛАНА РУДНИКА ЖЕЉЕЗНЕ РУДЕ “ОМАРСКА” – нацрт.

Рјешење издао директор:

Проф. др Предраг Илић

---

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ

Стратешка процјена утицаја - **СЕА (Strategic Environmental Assessment)** је процес који локалној управи обезбјеђује приказ утицаја развојног плана на животну средину.

Стратешком процјеном утицаја на животну средину се обезбјеђује укључење аспекта заштите животне средине у израду планских, програмских, стратешких и других развојних докумената. Циљ увођења стратешке процјене је да се заштита животне средине не посматра искључиво секторски, него да се обезбиједи детаљно и цјеловито сагледавање свих развојних докумената са аспекта заштите и да се предложи рјешења и мјере којима ће заштита животне средине бити остварена на оптималан и рационалан начин.

Област стратешке процјене у Европској Унији регулисана је Директивом о процјени утицаја одређених планова и програма на животну средину из 2001. године док је Протокол о стратешкој процјени утицаја на животну средину Уједињених нација усвојен 2003. године. Обавеза израде стратешке процјене утицаја секторских развојних планова и програма на животну средину уведена је у Републику Српску ступањем на снагу Закона о заштити животне средине у 2012. години ("Службени гласник Републике Српске", број 71/12). Према члану 48. тог Закона стратешка процјена се врши за планове у области просторног и урбанистичког планирања, или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, телекомуникација, туризма, очувања природних станишта и биљног и животињског свијета, којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених прописима којима се уређује процјена утицаја пројеката на животну средину.

Примјеном стратешке процјене утицаја у планирању, отвара се простор за сагледавање промјена насталих у простору и уважавање потреба предметне средине. Планирање подразумијева развој, а стратегија одрживог развоја захтијева заштиту животне средине. Студијом утицаја на животну средину се није могао усмјеравати развој због њене ограничене улоге у планирању, док примјена Стратешке процјене утицаја на животну средину омогућава постављање новог система процјене уз уважавање сазнања о степену нарушености одређеног простора.

Увођењем Стратешке процјене утицаја на животну средину у процес просторног и урбанистичког планирања, она постаје незаобилазан и потенцијално веома ефикасан инструмент у систему управљања и заштите животне средине. На основу стратешке процјене утицаја на животну средину, све планом предвиђене активности биће подложне критичком разматрању са становишта утицаја на животну средину, у поступку доношења планова, након чега ће се доносити одлука да ли ће се приступити доношењу планова и програма и под којим условима – или ће се одустати од истих.

Основна начела стратешке процјене су:

1. **Начело одрживог развоја** – одрживи развој јесте усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вриједности са циљем да се сачува и унаприједи квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вриједности природних ресурса и добара, предјела, биолошке разноврсности, дивљих и биљних животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.
2. **Начело интегралности** – политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске планове и програме.
3. **Начело предострожности** – свака активност мора бити спроведена на начин да се спријече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину прије њиховог усвајања, обезбједи рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.
4. **Начело хијерархије и координације** – процјена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процјене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбјеђују се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процјену, кроз консултације, односно обавјештавања и давања мишљења на план и програм.
5. **Начело јавности** – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбјеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, прије доношења било какве одлуке, као и послјеге усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измјене.

1.1. Кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима

Повод за израду Стратешке процјене утицаја на животну средину је измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска” и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска”.

1.1.1. Кратак преглед садржаја и циљева плана и програма

Садржај Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска” и Преосталог дијела подручја обухвата регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” састоји се од текстуалног и графичког дијела.

Матични Регулациони план рудника жељезне руде Омарска састоји се од текстуалног и графичког дијела. Текстуални дио обухвата сљедеће области:

- Уводни дио и образложење,
- Постојеће стање организације, уређења и коришћења простора и оцјена природних и створених услова,
- Потребности, могућности, циљеви организације, уређења и коришћења простора,
- План организације, уређења и кориштења простора,
- Одредбе и смјернице за провођење Плана,
- Оријентациони предрачун трошкова уређења
- Списак координата ломних тачака

Графички дио плана састоји се од од цјелина мапа 1 и мапа 2.

Измјене дијела Регулационог плана састоје се од општег, текстуалног и графичког дијела. Текстуални дио се састоји од:

- уводниг дијела,
- анализе и оцјене стања,
- циљева просторног развоја,
- концепта (програма) плана.

Графички дио чине карте стања и карте плана.

Основни циљеви Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“

Изради измјенене дијела Регулационог плана приступило се након што је Скупштина Града Приједора на сједници одржаној 19.06.2019. године донијела *Одлуку о приступању изради Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде – “Омарска“* (Службени гласник Града Приједора, број 4/19).

Одлука о изради Стратешке процјене утицаја на животну средину *Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде – “Омарска“* и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника *Рудника жељезне руде – “Омарска“* је донешена на сједници одржаној 25.06.2019. године у Приједору – Скупштина града Приједор (Службени гласник Града Приједора, број 5/19).

Иницијативу за измјену дијела Плана покренули је заинтересована правно лице, предузеће “Arcelor Mittal“ д.о.о. Приједор у складу са чл.39. Закона о просторном уређењу и грађењу («Сл.гл.РС» 40/13, 106/15 и 3/16).

Измјена дијела Плана је резултат заједничког рада носиоца припреме и носиоца израде у процесу припреме и израде измјене дијела Плана.

Измјена дијела Плана је садржајно и методолошки усклађена са одредбама Закона о просторном уређењу и грађењу («Сл.гл.РС» 40/13, 106/15 и 3/16), Правилником о садржају, начину израде и доношења докумената просторног уређења («Сл.гл.РС» 69/13), Правилником о општим правилима урбанистичке регулације и парцелације («Сл.гл.РС» 115/13), Правилником о обрачуна накнаде трошкова уређења градског грађевинског земљишта - пречишћен текст (Сл.гласник РС 34/14) те посебним законима и осталим прописима из посебних области које су релевантне за планирање и уређење простора.

Измјеном дијела Плана се одређују општи урбанистичко - технички услови и смјернице, које ће бити подлога за израду детаљних урбанистичко - техничких услова како за објекте тако и за јавну комулану инфраструктуру и јавне површине и објекте.

За потребе израде измјене Плана је извршено ажурирање геодетске подлоге, а на тај начин су прибављени ажурни подаци о стању изграђености на терену, као и основне карактеристике нивелације терена у размјери 1:1000, на којима су даље вођене све активности везане за израду измјене дијела Плана. Важећи спроведбени документ на предметном локалитету је Регулациони план Рудника жељезне руде “Омарска“ из 2008.године.

Према важећем Регулационом плану, у поглављу Д. План организације, уређења и коришћења простора, стоји: „Експлоатационо поље је простор у коме рударска функција има предност над осталим функцијама.“

Поменути планом је највећи дио предметног локалитета дефинисан као простор који се активно ангажује при експлоатацији жељезне руде (индустријска зона са постројењима рудника жељезне руде), док је источни дио предметне локације дефинисан као подручје које се активно не ангажује при експлоатацији жељезне руде на лежишту Омарска. Источни дио предметне локације Регулационим планом је дефинисан као пољопривредно земљиште.

Потребе и циљеви просторног развоја овог подручја у директној су вези са експлоатационом жељезне руде. С обзиром на планирану производњу од 2.000.000 тона жељезне руде годишње на евидентиране резерве жељезне руде, вијек експлоатације је непуних 23 године (подаци из важећег плана).

У планском периоду доминантне активности су везане за наставак експлоатације жељезне руде на копу Бувач који је активиран, те на рекултивацији одлагалишта и осталих функционалних цјелина на којима су завршене рударске активности.

Такође, како рударске дјелатности производе читав низ нежељених ефеката на животну средину један од главних циљева јесте свођење негативних ефеката у законски прописане оквире .

Општи **урбанистички циљеви** (смјернице) које су достављене од носиоца припреме су следећи:

- Измјена планских одредница и просторних рјешења у циљу функционалнијег коришћења и уређења простора у склопу дијела комплекса рудокопа,
- Налажење рјешења за несметано одвијање локалног саобраћаја у непосредном окружењу као и укључење интерног саобраћаја унутар комплекса у исти а све заједно на саобраћајнице вишег реда,
- План је потребно ускладити са свим важећим законским и подзаконским актима и
- Потребно је водити рачуна о јавном интересу и општим и посебним циљевима развоја.

Оно што је најзначајније у новом планском рјешењу је да се недвосмислено одреди и разгарничи простор јавног и осталог земљишта у циљу лакшег и бржег провођења планских рјешења и будућег коришћења простора.

ЦИЉЕВИ

Основни циљеви Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска”.

А. Становништво

- у оквиру предметних планова нису дефинисани циљеви који се односе на становништво.

Б. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. На пољопривредним површинама може се одобрити изградња, адаптација или реконструкција породичне стамбене зграде пољопривредног домаћинства, у

циљу побољшања услова становања корисника домаћинства а све у складу са актуелним Законом о пољопривредном земљишту.

2. У мањем дијелу ове просторне цјелине егзистира мањи број пашњака који се задржавају на затеченим локацијама. На овим површинама могу се градити објекти у функцији пољопривредне производње и занатске радионице мањег капацитета.

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. На пољопривредним површинама може се одобрити изградња, адаптација или реконструкција породичне стамбене зграде пољопривредног домаћинства, у циљу побољшања услова становања чланова тог домаћинства или у случају природног раздвајања пољопривредног домаћинства и изградње економских објеката који се користе за примарну пољопривредну производњу, односно који су у функцији примарне пољопривредне производње;
  - одређивање локације за гробље или проширење гробља, као и за изградњу вјерских објеката;
  - изградње објеката који служе за одбрану од поплава, за одводњавање и наводњавање земљишта или за уређење бујица;
  - регулације водотока;
  - изградње и проширења пољских путева који доприносе рационалнијем коришћењу пољопривредног земљишта;
  - пошумљавања обрадивог пољопривредног земљишта VI, VIII, и VIII катастарске класе, ако је утврђено да ће се ово земљиште рационалније користити ако се пошуми;
  - подизања пољозащитних појасева;
  - изградње инфраструктуре.

Шумско земљиште

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. Површине под шумом задржавају се на постојећим локацијама.
2. У склопу ових површина могу се градити куће за одмор, ловачке куће и сл.

Зелене површине

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. Зелене површине у зони експлоатације рудника су планиране уз све просторне цјелине у функцији експлоатације жељезне руде (око копова и одлагалишта), како би имале искључиво заштитну улогу,
2. Основни циљеви са аспекта уређења система јавних зелених површина изражени су следећим поставкама:
  - пошумљавање обала ријека брзорастућом листопадном вегетацијом,
  - дрвореде уз постојеће ријеке треба формирати од следећих форми: храст лужњак (*Quercus robur* L), канадска топола (*Populus x euramericana* 1-214),

жалосна жута врба (*Salix alba var.vitelina f. Pendula*) и таксодијум (*Taxodium distichum Rich.*).

3. Зона спорта и рекреације - Површина за организовање спортских активности планирана је у сјевероисточном дијелу обухвата уз постојеће купалиште на лијевој обали ријеке Гомјенице. У овој зони могуће је градити спортски терени и пратећи садржаји (гардеробе, санитарни чворови и сл.). Такође, могуће је градити пословне објекте пословне намјене (угоститељство, мање продавнице и сл.).

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. Техничка рекултивација одлагалишта јаловине Луке.
2. Биолошка рекултивација регулисаних обала Гомјенице.
3. Формирање појасева заштитног зеленила уз ГМС и површински коп Бувач.
4. Биолошка рекултивација одлагалишта Луке.
5. Техничка рекултивација одлагалишта јаловине Мамузе.
6. Биолошка рекултивација одлагалишта јаловине Мамузе.

В. Становање

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. У зони индивидуалног становања руралног типа планирано је да:

- Ови простори обухватају постојеће површине са изграђеним стамбеним објектима, рјеђе стамбено-пословним, помоћним објектима и господарским објектима. Рјеђе су заступљене мање производно-занатске радионице. Сви објекти се задржавају у складу са својом функцијом.

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. У границама експлоатационог поља могу се градити нови стамбени објекти индивидуалног типа спратности П, П+1 до мах. П+1+Пот. Објекти су планирани као слободностојећи и двојни објекти .

Г. Инфраструктура

Саобраћај

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. дефинисана је просторна организација са формираним зонама, у којима су планирани индивидуални објекти, као и објекти и пратеће површине за потребе рудника Омарска;
2. у потпуности се задржава концепт саобраћајног рјешења, који дефинише приступне саобраћајнице које тангирају предметни обухват, односно задржава се постојећи Регионални пут, постојећа железничка мрежа, као и саобраћајнице у копу, као и саобраћајна мрежа у оквиру постојећих околних насеља;

3. Дефинисана су проширења постојећих саобраћајница, како би се формирали саобраћајни профили улица које одговарају тренутним потребама изграђености;
4. Дефинисане су нове пјешачке површине, у циљу унапређења пјешачког саобраћаја.
5. **За јавне саобраћајне површине планирано је слиједиће:**
  - Јавне саобраћајне површине - приступне саобраћајнице за стамбене објекте, као и постојеће саобраћајнице унутар копа, преузете су из постојеће планске документације и као такве задржане,
  - Овим планом је планирана изградња колских и пјешачких приступа комплексу рудника, као и кракови саобраћајница до околних насеља.
  - Што се тиче индустријских саобраћајница у копу, остављена је могућност да се исте формирају у складу са потребама функционисања предметног подручја.

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједиће:

1. Измјештање трасе регионалног пута са мостом на Гомјеници и прикључним рампама за пољске путеве укупне дужине цца 3 150 м.
2. Изградња планиране саобраћајнице – веза регионални пут - Нишевићи са мостом на Гомјеници (монтажни мост 80м), дужине у обухвату плана цца 335 м.
3. Изградња планираног пјешачког подходника са прилазним рампама и степеништима, дужине у обухвату регулационог плана сса 20м 6.
4. Реконструкција подвожњака испод индустријске пруге Омарска -Томашица.
5. Изградња саобраћајнице на десној обали регулисаног тока Гомјенице дужине сса 1430 м.
6. Изградња саобраћајнице са подвожњаком испод жељезничке пруге Приједор-Бања Лука и мостом на ријеци Криваји, дужине у обухвату плана сса 420 м.
7. Изградња саобраћајнице –веза регионални пут и локални пут Омарска - Марићка, на десној обали Гомјенице, дужине сса 2240 м.
8. Изградња планиране саобраћајнице између одлагалишта јаловине Лука и одлагалишта јаловине Језеро

Хидротехничка инфраструктура

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједиће:

1. Постојеће стање се задржава, уз обавезу редовног одржавање мреже и пратећих објеката на истој.
2. Водоснабдијевање насеља у непосредној близини рудника ријешиће се изградњом планираних цјевовода предвиђених важећом техничком документацијом система водоснабдијевања „Црно Врело“.
3. У сјеверном дијелу обухвата планирана је изградња уређаја за пречишћавање отпадних вода од околних насеља.
4. Како би се заштитило плавлјење околних пољопривредних површина потребно је планирати наставак регулације корита ријеке Гомјенице и на узводном и на низводном дијелу, односно и изван обухвата измјена Плана,
5. Потребно је планирати регулацију водотока Слатина до ушћа у Гомјеницу. Да би се успјешно ријешила ова проблематика потребно је урадити анализу ширег простора, одредити границе утицаја (одредиће се, између

осталог, након израде Студије утицаја на животну средину) те након тога одредити просторни обухват за који ће се урадити урбанистичка документација која ће бити основ за узводно и низводно регулисање водотока.

6. Фекална канализациона мрежа је ријешена, али је потребано редовно одржавати уређаје за пречишћавање фекалне отпадне воде.
7. Одвођење отпадне технолошке воде је ријешено, али је потребно редовно одржавање таложника и уљних сепаратора, као и комплетне цијевне мреже.

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. Регулација ријеке Слатине од одлагалишта Луке до ушћа у Гомјеницу у границама обухвата плана (оријентациона дужина цца 1200 м)
2. Изградња система за одводњавање атмосферских талога за подручје ограничено регионалним путем Р405а, регулисаним каналом Одбојне и јужном вододјелницом.
3. Изградња водоводне мреже за питку и техничку воду за 30 домаћинстава (спој на водовод Томашица –Омарска).
4. Изградња секундарна водоводне мреже у склопу регионалног пројекта водоснабдијевања “Црно Врело” у дужини од сса 18000м.
5. Изградња канализационе мрежа у дужини од сса 2800 м и пречистача фекалних вода – Омарска,
6. Изградња ободних канала и таложника око рекултивисаног одлагалишта Луке, Мамузе и Језеро.
7. Изградња купалишта на регулисаном кориту Гомјенице.
8. Изградња растеретних канала ријека Криваја – Гомјеница у дужини од цца 250 м.

Електроенергетика и телекомуникације

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. Да се уобзире и проанализира постојећа електроенергетска инфраструктура на ширем предметном локалитету, те да се изврши процјена потребних трафостаница за потребе обезбјеђења квалитетног напајања електричном енергијом постојећих и планираних објеката,
2. Постојеће трафостанице са којих се врши напајање комплетног рудника су предвиђене да се задрже. Овим регулационим планом оставља се могућност реконструкције постојећих трафостаница и/или изградња нових на мјесту постојећих
3. Постојећа примарна и секундарна подземна 6.3kV кабловска мрежа у оквиру комплекса рудника предвиђена је да се задржи.
4. Овим регулационим планом оставља се могућност полагања нових траса примарне и секундарне 6.3 kV кабловске мреже у оквиру комплекса рудника што ће бити условљено технолошким процесом у зависности од динамике извођења радова на ископима.
5. Како се унутар обухвата комплекса рудника налазе и насеља, потребно је за исте обезбиједити квалитетно снабдијевање електричном енергијом.

6. На основу наведеног, овим регулационим планом оставља се могућност изградње трафостаница које би биле лоциране у дијеловима насеља са најгушћом насељености.
7. Постојећа расвјета у оквиру рудничког комплекса је предвиђена да се задржи. У комплексу рудника није планирано додатно посебно освјетљење.
8. Да се уобзире и проанализира постојећа телекомуникациона инфраструктура на предметном локалитету, те да се предвиде трасе за изградњу планиране телекомуникационе кабловске канализације за потребе полагања нових телекомуникационих каблова до сваког планираног објекта,

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. Електро и ПТТ инфраструктуру организирати тако да прати развој насеља како у стамбеном, друштвеном ,тако и у пословном развоју. Исту треба планирати за дугорочне потребе. Потребно је омогућити етапну изградњу према објективним могућностима.

Топлификација и остала инфраструктура

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. Са становишта топлификације се не планирају радови на изградњи додатне топлификационе мреже.
2. На сјеверном дијелу локације, ван обухвата измјене Плана, налази се простор ГМС-а (гравитационо магнетне сепарације) са објектима управне зграде са рестораном и лабораторијом, објекат гравитационо-магнетне сепарације, објекти згушњивача, депои руде, пумпна станица, котловница, хаваријско језеро, пумпна станица захват на ријечи Гомјеници. Ова просторна цјелина је изграђена и као таква остаје,
3. Простор сервисно-ремонтне радионице са пратећим садржајима и објектима (сервисно-ремонтна радионица, управна зграда, интерна бензинска пумпа, плато за механизацију, помоћни објекти и сл.), налази се у обухвату измјене Плана, задржавају се у постојећим хоризонталним и вертикалним габаритима,
4. Експлатација жељезне руде на површинском копу Бувач одвијаће се према постојећем технолошком процесу који функционише на простору рудника (системи транспортних трака и камионског-дамперског превоза), а јаловина се одлаже на постојеће источно одлагалиште.
5. Одлагање јаловине на одлагалиште Мамузе је завршено, те је исто у постојећем стању у природном процесу рекултивације.
6. Одлагање муља као продукта рада на ГМС-у одвијаће се изведеним системом затворених цијеви и отвореног канала муљовода (са јужне стране одлагалишта) на одлагалишту унутар бившег копа „Језеро“,

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. За потребе топлификације нових објеката који ће се градити у овом обухвату, као и побољшања квалитете гријања већ гријаних објеката потребно је извршити реконструкцију подстаница и дијела разводних топловода, као и

изградњу нових топловода. Потребно је изградити нове измјењивачке подстанице за допуну топлинских губитака дјела садашњих објеката, као и напајање свих нових . Такође је потребно за нове подстанице изградити и пратећу инфраструктуру, одговарајуће вреловодне прикључке и топловодне разводе. За реализацију неких објеката биће потребно претходно измјестити трасе постојећег вреловода и топловодног развода.

2. У обухвату је предвиђена изградња нових објеката за стамбену, стамбено-пословну и пословну намјену. Предвиђена спратност објеката је различита од приземних те до највише пет спратова, те доградњом и надзиђивањем поткровља као корисним простором на неким постојећим објектима. У циљу обезбјеђења одговарајућег стандарда становања планом се предвиђа прикључење свих објеката на централни систем топлификације. У складу с тим је потребно извршити проширење постојећих капацитета инфраструктуре даљинског система гријања градске топлане Приједор.
3. На простору обухвата, планирана је градња инфраструктурних објеката: саобраћајних, мостова, подходника, подвожњака хидротехничких и електроенергетских објекта који су наведени у другим цјелинама.

Д. Заштита животне средине

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. да се активности на експлоатацији, припреми и обогаћивању жељезне руде обављају на начин предвиђен пројектном документациојм,
2. да су пројектована технолошка рјешења експлоатације, припреме и обогаћивања руде усклађена са БАТ технологијама које се препоручују за ову врсту минералне сировине,
3. да се третман отпадног материјала – јаловине из свих технолошких цјелина врши на начин препоручен БАТ технологијама,
4. да је за све отпадне воде прије испуштања у природне водотоке предвиђен адекватан начин пречишћавања а да се дио отпадних вода враћа у процес припреме сировине на ГМС-у и тиме поново користи,
5. да се у смислу смањења загађења ваздуха примјењују неке кативности препоручене БАТ технологијама, као и
6. да је успостављен мониторинг у неки мсегментима као што су: мониторинг квалитета отпадног материјала-муља, мониторинг подземних вода и геомеханичких параметара одлагалишта,

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. Набавка и инсталирање опреме за обавјештавање становништва низводно од бране Међеђа.
2. Успостављање мониторинга свих елемената животне средине.
3. Набавка и инсталирање опреме за сеизмичко осматрање бране.

1.1.2. Однос плана и програма са другим плановима и програмима

ОДНОС ПЛАНА И ИЗМЈЕНА И ДОПУНА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ДО 2025. ГОДИНЕ

Просторним планом Републике Српске до 2025. године предвиђено је сљедеће:

Територија Републике Српске обухвата највећи дио металогенетске области Динарида, док само мали сјеверни дио припада западном појасу Вардарске зоне. Минерално-сировински потенцијал Републике Српске је од посебног значаја за просторни развој Републике Српске. Велики је број појава и лежишта металних, неметалних, енергетских сировина, минералних, термалних и термоминералних вода. Најзначајније појаве металних минералних сировина везане су за лежишта црних метала (лежиште руде жељеза на подручју Приједора – Љубија и Омарска), лежишта обојених метала (лежиште руде олова и цинка у Сребреници) и лежишта боксита код Милића и у подручју Мркоњић Града. Већина руда метала које се експлоатишу у Републици Српској пласирају се у ФБиХ или извозе, јер у Републици Српској, осим фабрике глинице у Зворнику, нема значајнијих капацитета за прераду. Неметалне минералне сировине, према заступљености на простору Републике Српске, недовољно су истражене и мало се експлоатишу. Неметали и грађевински материјали су значајни за грађевинарство, гдје се троше велике количине техничко-грађевинског и украсног камена, кречњака, шљунка и пијеска.

Оперативни циљеви и концепција коришћења минералних сировина За дефинисање дугорочне политике у области минералних сировина основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економско коришћење минералних сировина, уз одговарајуће мјере заштите. Основни циљ могуће је остварити преко сљедећих оперативних циљева:

- Унапређење законодавства у области истраживања, експлоатације и прераде минералних ресурса;
- Формирање јединствене базе података о лежиштима минералних ресурса и њиховој могућности експлоатације;
- Подстицање даљих истраживања у сврху експлоатације минералних сировина;
- Унапређење технологије и техничких средстава код субјеката за експлоатацију минералних ресурса;
- Рекултивација простора гдје је вршена експлоатација минералних ресурса;
- Оријентација на испитивање и примјену обновљивих извора енергије.

Концепција развоја у овом сектору ће се базирати на експлоатацији економски расположивих сировина. Експлоатација и прерада ће се заснивати на принципима одрживог развоја који истовремено обезбјеђује оптимално управљање еколошким конфликтима, нарочито у подручју заштићених подручја.

Концепција развоја засниваће се на сљедећим претпоставкама:

- Оптимално управљање минералним ресурсима и спровођење оптималне политике њиховог коришћења, што је могуће уз одговарајућу законску регулативу. Основни елементи политике коришћења минералних сировина морају бити уграђени у законску регулативу;
- Свеобухватну и активну политику у области минералних ресурса није могуће реализовати без постојања јединствене евиденције минералних ресурса, а то подразумијева инвентаризацију свих до сада прикупљених података о геолошкој

грађи, тектоници, минерало-генетским проучавањима и геолошко-економским карактеристикама свих појава и лежишта минералних ресурса на територији Републике Српске;

- Досадашња сазнања указују на потребу наставка геолошких истраживања у циљу бољег геолошког познавања Републике Српске. Потребно је унаприједити научно-истраживачки рад у минерално-сировинској области кроз институционално јачање установа које се баве минералним ресурсима;
- Због застарјеле технологије у експлоатацији минералних сировина, јављају се велики губици у корисној материји. Развојем нових технологија у производњи и преради омогућило би се коришћење и раније неинтересантних ресурса;
- Активности везане за експлоатацију минералних ресурса доводе до девастације тих подручја. Послије завршене експлоатације потребно је те просторе рекултивисати у циљу санације деградираних површина.

Експлоатација минералних ресурса представља поступак коришћења дијела територије неких јединица локалне самоуправе, с великим утицајем на њихов простор и животну средину. Због тога, посебним мјерама треба омогућити накнаду јединици локалне самоуправе за штете и губитке које могу да настану експлоатацијом минералних сировина (рудна рента?). За сва напуштена експлоатациона поља потребно је наћи најповољније рјешење њихове санације, што подразумева израду одговарајућих пројеката санације који ће тим просторима дати нов квалитет у еколошком, визуелном и вишеструко корисном погледу. На експлоатационом пољу на којем се обављају рударски радови потребно је у складу са рударским пројектима, већ у току експлоатације проводити постепену санацију терена и биолошком рекултивацијом визуелно прилагођавање простору.

Рударско-прерађивачки и енергетски комплекс:

С обзиром на распрострањеност минералних сировина, највећи потенцијал за развој рударства, енергетике и комплементарних дјелатности прерађивачке индустрије постоји на подручју Приједора и источном дијелу Републике Српске. Економски најзначајнија лежишта металичних сировина налазе се у општини Приједор (лежиште жељеза) и општини Милићи (боксит).

Основна концепција развоја рударства заснива се на сљедећем:

- Минералне сировине и даље ће бити од значаја за развој Републике Српске, иако су потенцијали Републике Српске у том домену скромни;
- Расположиви потенцијали морају се користити рационално и уз највећи могући степен прераде сировина;
- Рударство ће бити развијано на одржив начин, јер је руда необновљив ресурс, те је треба чувати и за будуће генерације;
- Експлоатација руда, поготово код отворених копова, затијеваће знатно већу пажњу према природној околини и еколошким системима и насељеним мјестима;
- Велики број регистрованих појава металичних, неметаличних, па и енергетских сировина захтијева наставак систематских истраживања простора Републике Српске;
- Потребно је побољшати систем концесије, са наглашеним освртом на добробит јединица локалне самоуправе на чијој територији се експлоатише руда, као и Републике, чији територијални капитал представља руда.

У Републици Српској, с обзиром на перспективност и потенцијално могућу продуктивност лежишта, могуће је очекивати:

Руде гвожђа

Ако се организује финансирање и извођење систематских геолошких истраживања, могуће је, с обзиром на велику геолошку потенцијалност лежишта, удвостручити рудне резерве и, с обзиром на потребе, удвостручити производњу у наредних десет година. Економски најзначајнија лежишта гвожђа у Републици Српској везана су за љубијско подручје у општини Приједор, са локалитетима Љубија, Томашица и Омарска.

Рудно земљиште

Рудно земљиште Републике Српске ће обухватити све дијелове територије који располажу минералним сировинама и у дијелу се експлоатишу. Биће примијењене следеће мјере ради одрживог коришћења тог земљишта:

- на територији Републике Српске вршиће се даље истраживање свих врста минералних сировина, у складу са могућностима;
- рудна земљишта, без обзира на то да ли је ријеч о богатим или сиромашним лежиштима, штитиће се од изградње свих врста објеката супраструктуре и инфраструктуре; у случајевима када је то неопходно може се дозволити само изградња привремених објеката са јасно одређеним правима коришћења објеката и обавезом инвеститора да те објекте о свом трошку уклоне када се таква потреба појави;
- биће законски дефинисани облици и начини рационалног газдовања рудним ресурсима у рудним земљиштима;
- у зонама експлоатације рудних ресурса максимално ће бити смањивана штета која настаје као посљедица експлоатације руда (депоновање јаловине, пепела и др.);
- све зоне експлоатације руда, а нарочито зоне захваћене великим промјенама, као што су дневни копови и сл., биће подвргнуте рекултивацији, тј. обнови вегетацијског покривача;
- еколошка штета ће бити сагледана као дио трошкова производње;
- у зонама великих промјена, тј. у зонама гдје је потребно уклонити продуктивни слој земљишта ради приступа рудном тијелу, треба настојати да се по завршетку експлоатације рудног лежишта продуктивни слој земљишта поново врати на мјесто са кога је привремено уклоњен.

Приоритетне активности Просторног развоја РС:

- израда геолошке карте Републике Српске у размјери 1 : 50000, а приоритетно за подручја за која постоје индиције за проналажење нових минералних сировина;
- развој и имплементација геолошког информационог система;
- формирање јединствене базе података о лежиштима и појавама минералних сировина;
- формирање информационе базе података о секундарним сировинама које могу у дијелу замијенити минералне ресурсе;
- регулисање услова коришћења геолошке документације;

- дефинисање услова за добијање концесија на експлоатацију минералних сировина под повољнијим условима за Републику и јединице локалне самоуправе.

Ријека Гомјеница Просторним планом РС до 2025. године планирана као заштићено природно добро у категорији заштићених природних предјела.

СТРАТЕГИЈА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

На територији Републике Српске налазе се квалитативно највредније биолошко-просторне цјелине на нивоу Босне и Херцеговине, гдје спадају: два национална парка Сутјеска и Козара, прашумски резервати Лом, Јањ и Перућица, Рамсарско подручје Бардача код Српца, те неколико парк-шума и заштићених пејзажа и бројни други вриједни објекти.

Правци приоритетног дјеловања у циљу побољшања стања у области заштите природних вриједности, препознати у овом стратешком документу, су: јачање институционалног оквира за управљање природним ресурсима, подстицање одрживог коришћења природних ресурса, смањење притисака, расподјела прихода од коришћења и одрживо финансирање заштите природе.

Полазна и недвосмислена потреба захтијева да се стање у области заштите природе у Републици очува и унаприједи. Природна богатства и ресурси требају се ставити у функцију развоја кроз доградњу постојећег система заштите животне средине. Убрзати се морају активности на припреми и увођењу адекватног система мониторинга природе, те креирању индикатора за праћење стања природе и животне средине, кроз успоставу мреже заштићених подручја у складу са програмом NATURA 2000. Мора се јачати институционални оквир за реализацију мјера заштите природе, као и других мјера у складу са европским стандардима. Посебно су важни изазови које постављају два кључна стратешка циља: прилагођавање концепту одрживог развоја и придруживање и приступање Босне и Херцеговине Европској унији.

Циљ ове стратегије је промовисање интегралног приступа у очувању, унапређењу и коришћењу простора Републике Српске, у складу са расположивим природним капацитетима. Задовољавајући своје потребе у простору човјек мијења карактер простора, утиче на природу, постепено је претвара у антропогенизовани простор, у већој или мањој мјери. Зато је битно релативизовати сукобе интереса у простору.

НАЦИОНАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (НЕАП)

Документ НЕАП-а припремљен је 2003. године. Акциони план за заштиту животне средине укључио је оба ентитета БиХ и Брчко Дистрикт, дефинисао је осам приоритетних подручја за управљање животном средином, као што је приказано у слиједећој табели:

Табела 1. Приоритетне области дјеловања на очувању животне средине у складу са Акционим планом за животну средину БиХ (НЕАП)

Приоритетне области	Предложене мјере за побољшање стања животне средине
1. Водни ресурси/отпадне воде	<ul style="list-style-type: none"> - успостављање система управљања рјечним сливовима, - реализација пројекта дугорочног снабдијевања становништва у најугроженијим регионима БиХ укључујући и санацију губитака воде у водоводним системима, - изградња и реконструкција система за пречишћавање отпадних вода и канализационог система, - довођење система одбране од поплава на ниво потребне сигурности, - реализација пројеката кориштења воде за наводњавање у производњи електричне енергије.
2. Одрживи развој руралних подручја	<ul style="list-style-type: none"> - стварање предуслова за просторно уравнотежен и одржив развој руралних подручја, - успостављање система управљања пољопривредним земљиштем, - имплементација програма производње хране на биолошким принципима, - израда програма дугорочног развоја шумарства.
3. Управљање животном средином	<ul style="list-style-type: none"> - увођење информационих система, - увођење цјеловитог мониторинга животне средине, - израда програма интегралног планирања простора, - израда документационе основе за планирање и управљање животном средином, - израда програма за образовање и ширење информација у области животне средине.

<p>4. Заштита биолошке и пејзажне разноврсности</p>	<ul style="list-style-type: none"> - израда стратегије и националног акционог програма за уравнотежено управљање биолошком, геолошком и пејзажном разноврсношћу, - израда стратегије и националних програма заштите културног наслеђа у природном окружењу на основама еколошке коегзистенције, - израда програма за стављање под одговарајући режим заштите 15- 20% територије БиХ.
<p>5. Управљање отпадом</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усвајање стратегија и планова управљања отпадом са оперативним програмима за њихову имплементацију. - уклањање дивљих одлагалишта и санација деградираних подручја, - санација(одређеног броја) постојећих депонија.
<p>6. Привреда - одрживи развој привреде</p>	<ul style="list-style-type: none"> - израда стратегије и успостављање система одрживог развоја привреде БиХ, - усклађивање пореског система са одрживим развојем и запошљавањем, - израда стратегије развоја енергетике, са избалансираним домаћим и страним изворима енергије, - имплементација стратегије борбе против сиромаштва, - формирање ентитетских фондова за стратешка истраживања, - формирање ентитетских фондова за рекултивацију простора, - реактивирање привредних субјеката који имају реалне услове за опстанак на тржишту, реорјентација истих промјеном намјене производње, - редуковање миграције на релацији село-град урбанизацијом руралних насеља и развојем производње у њима, - унапређење потенцијала за развој еко-туризма усклађеног са природним потенцијалима (бањски, планински, сеоски и сл.).

<p>7. Јавно здравство</p>	<ul style="list-style-type: none"> - израда регистра и катастра загађивача, одлагалишта, хемикалија, погона и постројења са опасним хемикалијама и ГМО, усклађивање законске регулативе са препорукама Здравствене организације, јачање инспекцијског надзора, формирање комитета за политику хране и исхране, - анализа контролних тачака у процесу производње, припреме и промета намирница, - успостављање система редовног информисања о здравственој исправности намирница, - оснивање регулаторних органа за јачање система надзора и превентивних мјера заштите излагања становништва зрачењу и израда плана активности у случају акцидента, - доношење законских прописа за сигурно поступање са ГМО, - израда програма еколошки прихватљивог начина рјешавања.
<p>8. Деминирање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - усклађивање рада са организацијом БиХ МАК.

Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2015-2024.

Основни циљ Стратегије управљања водама јесте остваривање јединственог, управљаног и потпуно усклађеног водног режима на подручју Републике Српске, на сваком од њена два обласна ријечна слива.

Стратешки циљеви развоја водопривреде Републике Српске проистичу из приступа планирању водне инфраструктуре са позиција **интегралног управљања водним ресурсима**. Циљеви су примјерени и чињеници да се развој сектора вода заснива на принципима одрживости, те је као такав сасвим усклађен са очувањем животне средине и реализацијом циљева у оквиру сложених циљних структура и свих других корисника простора (насеља, привредних система, саобраћајница, енергетике, непокретних културних добара итд.).

Оквирни план развоја водопривреде Републике Српске

Оквирни план развоја водопривреде Републике Српске је плански документ који служи као основа за доношење стратешких докумената из области водопривреде, али и за друге гранске стратешке документе. Једна од битних одредница Оквирног плана водопривредног сектора Републике Српске је сагледавање и досљедна примјена релевантних међународних принципа и смјерница из конвенција и директива којима се регулише управљање водама и заштите животне средине, без обзира на то да ли је БиХ формално спровела поступак ратификације или није. С обзиром на међузависност

циљева заштите животне средине и циљева заштите и управљања водама у документима међународног права, једна од основних поставки Оквирног плана развоја водопривреде јесте управо међусекторски и интегрални приступ управљања природним ресурсима. Оквирни план, као један од основних принципа предвиђа и временски приоритет стратешког планирања у области вода - због потребе исказивања захтјева за простором неопходним за развој водне инфраструктуре и уређења вода. Ако се испоштују сви циљеви за заштиту животне средине према постојећим планским документима и Законима онда се може рећи да је Пројекат у складу са њима.

Стратегија управљања отпадом за период 2017-2026-Нацрт

Стратегија управљања отпадом представља основни документ којим се оцјењује стање управљања отпадом, одређују дугорочни циљеви управљања отпадом и обезбјеђују услови за рационално и одрживо управљање отпадом на нивоу Републике Српске.

Отпад из рударства, екстрактивне индустрије и енергетике

Отпад који настаје вађењем руда и камена представља највећу ставку у укупној количини насталих врста отпада у Републици Српској (око 88,5%). Отпад из рударства и екстрактивне индустрије према Каталогу отпада класификован је у групу отпада 01, а отпад из енергетике у групу 10.

Од рудника за вађења метала значајни су рудници жељезне руде у Приједору, рудник боксита Мркоњић Град, рудник олова и цинка Сасе (Сребреница), рудник боксита у Сребреници и други. Већа јаловишта су флотацијско јаловиште рудника Сасе (Сребреница), јаловиште рудника жељезне руде Омарска и јаловиште напуштеног рудника азбеста Делића брдо (Петрово).

Процјењује се да у Републици годишње настаје око 58.000.000 тона отпадне јаловине од вађења руда и камена, те око 1.500.000 тона пепела и шљаке из термоелектрана. Јаловина из рудника одлаже се на депоније у склопу производње.

Стратегија управљање Отпадом из рударства

Управљање отпадом из рударства, се базира на успостављању технолошких процеса којима се постиже смањивање количина и опасних особина отпада, искориштавање корисног/прихватљивог отпада у другим гранама индустрије и др. Управљање наведеном врстом отпада у надлежности је Министарства индустрије, енергетике и рударства.

Основне смјернице за успостављање система управљања отпадом из рударства, јесу:

- управљање отпадом из предметног сектора организовати на начелима чистије производње и смањењу настајања отпада,
- потребно од случаја до случаја изградити студије изводљивости третмана или искориштавања отпада смјештеног на локалним депонијама отпада из рударства, у сагласности са надлежним Министарством индустрије, енергетике и рударства,
- у мјери у којој је то могуће или финансијски оправдано, користити одређене врсте отпада (нпр. пепела из термоелектрана) у грађевинарству или производњи грађевинских материјала.

Стратегија развоја шумарства Републике Српске (2011-2021)

Стратегија развоја шумарства Републике Српске утврђује основе за вођење политике управљања и газдовања шумама у својини Републике Српске и у приватном власништву. Општа сврха Стратегије је одрживо коришћење шума и шумарства на најбољи могући начин за добробит цијеле заједнице, како у економском и социјалном, тако и у еколошком смислу.

Извод из Просторног плана Града Приједор 2008-2018

Обзиром да је плански рок за Просторно план Града Приједора истекао, док се не усвоји нови Просторни план, постојећи план је на снази.

Захваљујући богатству минералних сировина које се налазе на цијелом подручју општине Приједор, рударство је значајна дјелатност општине. "ArcelorMittal Приједор", а.д. запошљава највећи број радника у производним дјелатностима.

Разноврсне минералне сировине присутне на подручју општине Приједор пружају изванредне услове у планском периоду за развој рударства и на њему заснованом развоју прерађивачких капацитета. Да би дошло до још интензивнијег развоја рударства неопходно је извршити примјену нових технологија које ће омогућити боље искориштавање постојећих и потенцијалних лежишта минералних сировина, као и повећање економске ефикасности, односно постизање највећих економских ефеката уз најнижа улагања.

Експлоатациона поља жељезне руде

Експлоатационо поље је простор у коме рударска функција има предност над осталим функцијама. Преко експлоатационог поља могу се изграђивати јавни путеви, жељезничке пруге, канали и друге саобраћајнице, као и електрични водови високог напона са одређеним заштитним стубовима, по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове рударства. На експлоатационим пољима је дозвољена изградња стамбених и привредних објеката само уз претходну сагласност предузећа које има одобрење за експлоатацију.

1.2. Преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извјештај односи

Географски положај, рељеф

Предметно подручје се налази у југоисточном дијелу Општине Приједор и захвата насељена мјеста Омарска, Градина, Марићка, Криваја, Нишевићи и Јелићка. Обухват локације се налази са југозападне стране центра насеља Омарска. Између центра насеља Омарска и експлоатационог поља пролази жељезничка пруга Нови Град – Добој. Лежиште жељезне руде "Омарска" налази се у Омарско-Приједорском пољу између градова Приједора и Бања Луке. Од центра Приједора је удаљено приближно 18 км, од центра Бања Луке 28 км. Омарско-Приједорско поље налази се између планине Козаре на сјеверу и планине Мањаче на југу.

Рудно тијело Бувач, заједно са рудним тијелом „Језеро“, припада лежишту Омарска, у оквиру сјевероисточног дијела санског палеозоику, односно љубијске металогенетске области. Због својих специфичности оба рудна тијела се практично могу третирати као одвојена лежишта. Лежиште жељезне руде „Омарска“ налази се у Омарско-Приједорском пољу између Приједора и Бањалуке. Од Приједора и рудника „Љубија“, лежиште је удаљено око 20 км. Површина лежишта је око 220 км². Средином Омарско-Приједорског поља, паралелно дужој оси, пролази жељезничка пруга Приједор – Бањалука.

Морфолошке карактеристике терена

Подручје лежишта Омарска представља изразито равничарски терен, а надморске висине се крећу у интервалу 155-165 м. Хидрографске карактеристике овог терена уско су везане за геолошке, морфолошке и климатске прилике. Хидрографску мрежу чини ријека Гомјеница са својим притокама: Бистрицом, Кривајом, Међећом, Одбојном и другим мањим, сталним и повременим водотоцима.

Површина слива ријеке Гомјенице износи око 730 км². На подручју Омарске то је изразито равничарска ријека са благим падом и релативно мирним током. Ријека Гомјеница прихвата воде са јужне стране планине Козаре и сјеверне стране Мањаче што у њеном горњем току резултира брзом концентрацијом великих вода. Најнижи измјерени водостај изно 650 мм, а највиши 3000 мм. Најмањи, мјерени протицај износи 0,70 м³/с, а највећи 24,00 м³/с.

Отварање површинског копа Бувач условљено је са другом етапом регулације ријеке Гомјенице, односно њеним измјештањем, с обзиром да протиче преко експлоатационог поља површинског копа.

Геолошка грађа шире околине лежишта Омарска

Геолошку грађу шире околине Омарске изграђују творевине горњег девона, доњег и средњег карбона, пермотријаса, доњег, средњег и горњег тријаса, горње јуре, доње креде, неогена и квартара.

Геолошка грађа лежишта Бувач

У геолошкој грађи лежишта „Бувач“ учествују стијене карбонске старости представљене кластичним стијенама (ушкриљеним алевролитима, глинцима и пјешчарима) док се у мањој мјери јављају карбонатне стијене (кречњаци, доломити и анкерити). Преко карбонских наслага дискордантно леже плиоцен – квартарни седименти различите дебљине од неколико до сто метара, представљени углавном разновојним глинама и кварцним пјесцима.

ОСТАЛИ ПРИРОДНИ УСЛОВИ ТЕРЕНА

Географски положај општине Приједор и знатна удаљеност од Јадранског басена, условљавају умјерено континенталну климу која је у погледу својих регионалних и микроодлика својеврсно модификована осталим факторима, прије свега доминантним цртама рељефа. Посебна улога модификатора припада Козари, која унеколико заграђује дио подручја од непосредног дејства ваздушних маса из Панонског басена.

Долине ријека Сане и Гомјенице отварају приједорску котлину струјањима ваздуха са југоистока и југа, што само донекле интензивира покретљивост ваздушних маса у нижим дијеловима котлине, за коју су карактеристичне честе и дуготрајне тишине и магле. Посебан значај за познавање термичких прилика у вегетационом периоду имају подаци о трајању, почетку изавршетку периода са температуром ваздуха изнад 5, 10 и 20°C. Према средњим подацима може се извести закључак повољним, а заправо за умјерено континенталну климу овако заклоњеног типа - нормалним температурним одликама током вегетацијског периода.

У педолошком смислу можемо рећи да су овдје присутна глејна земљишта, а уз обалу ријеке и лувилна земљишта.

Вегетација овог локалитета резултат је усклађивања биоценоза и станишних услова у врло дугом периоду развоја живог свијета уз значајан утицај антропогеног дјеловања кроз историју. Распопред биљних заједница на овом простору је посљедица међусобног дјеловања климатских, геолошко-педолошких, орографских и антропогених утицаја. Са становишта хоризонталног рашчлањења вегетације (Хорват и Хорватић, 1967) цио масив Козаре и Приједор поља па и овај локалитет припада нижем шумском појасу свезе *Carpinion betuli illirico-podolicum*, унутар илирске провинције евросибирско-сјеверноамеричке регије. Према еколошко-вегетацијској рејонизацији Босне и Херцеговине (Стефановић ет ал., 1983) вегетацијске карактеристике Сјевернобосанског подручја су: шуме китњака и обичног граба, шуме букве и шуме китњака у субмонтаној зони, а у нижој зони шуме лужњака и граба; лужњака; црне јове; врбе и топола; у највишем дијелу шуме букве и јеле.

Пољопривредне и шумске површине

Антропогени утицај је јако изражен, јер је предио равничарски са умјерено континенталном климом што је врло повољно за пољопривреду и живот човјека. Из ових разлога током историје на већем дијелу површине дошло је до уклањања аутохтоне вегетације, а земљиште употребљено као грађевинско или пољопривредно.

Пољопривредно земљиште се највише користило за производњу кукуруза, пшенице, кромпира, крмног биља, поврћа (на мањим парцелама у домаћинствима), а од воћака највише су сађене шљиве и јабуке.

Педолошка истраживања, која су овдје провођена показала су да је ово шумско земљиште, које је мелиорацијом преведено у плодно пољопривредно земљиште на већем дијелу површине. На преосталом шумском земљишту налазе се поплавне шуме на глејним и алувијалним земљиштима. Уз ријеку Гомјеницу на алувијуму налазе се неразвијена земљишта у уском појасу. Земљишта су по текстури глиновите иловаче са слабо израженом структуром, а у доњем слоју је присутна подземна вода.

Преостале шумске површине се налазе у приватном власништву на парцелама, које су уситњене ираспрострањене фрагментално. Фрагменти ових шума припадају свези хигрофилних шума лужњака и јове (*Alno-Quercion robori*). Од ове свезе овдје је заступљена заједница Поплавних шума храста лужњака са обичним грабом (*Carpino betuli-Quercetum roboris*). На цијелој површини под шумом је евидентан антропогени утицај.

Шуме су прорјеђене са знатно мањом дрвном залихом по хектару у односу на њихов оптимум, у многима преовлађује граб или нека друга врста умјесто лужњака. У слоју приземне флоре присутне су и врсте, које се уобичајено налазе у пољопривредним културама као и многе космополитске врсте. На неким парцелама послје нестручно проведеног оплодног сијека није дошло до појаве младика лужњака него граба. Уз ријеку Гомјеницу присутни су фрагменти мезохигрофилних заједница *Alnus glutinosa* (Moench.) (црне јове), *Salix alba* (L.) (бијела врба) и *Populus alba* (бијела топола). Пошто су парцеле под шумом сродне по флористичком саставу и наслањају се једна на другу или на пољопривредне културе у њима су измјешани флорни елементи.

Основне карактеристике пејзажа

Овај локалитет је потпуно равничарски са сеоским имањима, њивама, ливадама и шумарцима између којих протиче Гомјеница. Пејзаж је већ увелико нарушен постојећим копом и одлагалиштима, који се налазе на овом локалитету.

Ако додамо чињенице да поред локалитета пролази пруга Нови Град – Бањалука, а кроз сам локалитет пут Омарска - Градина и чињеницу да рељеф није изражен онда можемо рећи да је пејзажна вриједност мала. Овај дио подручја је насељен углавном сеоским имањима различите густине. На око 2 километра од локалитета се налази веће насеље Омарска.

Кроз предметну локацију протиче ријека Гомјеница, која је Просторним планом РС до 2025.год. планирана као заштићено природно добро у категорији заштићених природних предјела. Посебну пажњу треба посветити проблему регулације тока ријеке Гомјенице и уређењу њених обала како би у будућности тај простор добио што природнији изглед.

У току површинске експлоатације руде долази до значајних промјена у предјелу и до уништавања екосистема на већем дијелу овог простора.

Имајући у виду значајно нарушен и измјењен природни изглед овог простора, његову величину, близину насеља, законску регулативу, али и експлоатацију руде, која ће се

одвијати наредних година, јасно је да уређење предјела на овом простору представља сложен и један однајзначајнијих сегмената рекултивације површинског копа.

САОБРАЋАЈНЕ ПОВРШИНЕ И ТЕХНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

САОБРАЋАЈНА МРЕЖА

Предметно подручје се налази на удаљености 1200 m од центра насеља Омарска и око 18 km од центра Приједора. Са центром Приједора подручје је повезано регионалним путем Р405а Ламовита - Омарска и магистралним путем М4, Приједор – Бања Лука. Подручјем у обухвату плана пролази Регионални пут Ламовита – Бронзани Мајдан у дужини од 6.6 km. Такође се пружају и локални путеви: локални пут Омарска – Петров Гај - 1.0km, локални пут Градина -Криваја - 4.0km, локални пут Омарска - Марићка - 4.8km, приступни путеви и улице у дужини од 25.5km. Регионални пут, као и локални путеви имају завршни асфалтни застор, а остали путеви су најчешће слабије уређени, са коловозом макадамским или са формираним колотразима у природном терену. Поред јавне саобраћајне инфраструктуре на простору обухвата се налазе и индустријске саобраћајнице и то: саобраћајница за робни транспорт и снабдјевање од регионалног пута до индустријске платформе у дужини 2.4 km, саобраћајнице за транспорт јаловине –коп одлагалиште у дужини 2.5 km (коп Мамузе, коп Језеро, одлагалиште Луке), помоћне саобраћајнице за снабдјевање –локални пут Омарска – Марићка –индустријска платформа – регионлни пут у дужини 2.7 km. Транспорт руде и јаловине одвија се фиксним –сталним транспортним тракама, као и транспортним тракама привременог карактера. Сталне транспортне траке имају дужину 2.6 km. Транспорт руде до потрошача врши се жељезницом од претоварне рампе на гравитационо-магнетној сепарацији. У склопу комплекса рудника постоји и бензинска станица за потребе снабдијевања горивом машина у склопу рудника.

Пјешачке комуникације

Унутар предметног обухвата уз постојеће саобраћајнице нема изграђених пјешачких површина у виду тротоара.

Бицикличке комуникације

У оквиру предметног обухвата не постоје изграђене бицикличке стазе.

Паркирање

У оквиру обухвата плана не постоје изграђена јавна паркиралишта. Паркирање за генерисане потребе објеката остварује се у оквиру власничких парцела.

Приказ климатских карактеристика са одговарајућим метеоролошким показатељима

За анализу климатских карактеристика предметног подручја коришћени су расположиви подаци са метеоролошке станице Приједор.

Температура

Средње годишње температуре ваздуха су анализирани за Приједор за период 2000-2014. године. Највиша средња годишња температура у периоду 2000-2014. година за Приједору је била 12,5°C и као таква је забиљежена 2000, 2008. и 2009. године. У анализираном периоду највиша средња годишња максимална температура у Приједору 2000. године и износила је 19,0°C. У анализираном периоду најнижа средња годишња минимална температура у Приједору 2005. године и износила је 5,5°C.

Падавине

Анализиране су годишње количине падавина (mm) за Приједор у периоду од 2000. до 2014. године. Годишње количине падавина (mm) за Приједор у 2014. године и износе 1463,4 mm. Максималне мјесечне количине падавина (mm) на годишњем нивоу у Приједору 2003. године (у новембру мјесецу) и износе 56,2 mm.

У анализираном периоду укупан број дана са сњежним покривачем >1cm, на годишњем нивоу за Приједор 2005. године и износи 66 дана. У анализираном периоду максимална висина сњежног покривача у Приједору 2005. године у јануару мјесецу и износила је 52 cm.

Релативна влажност ваздуха

Релативна влажност ваздуха (%) је анализирана за Приједор у периоду од 2000. до 2014. године. Просјечна годишња релативна влажност ваздуха у анализираном периоду у Приједору 2005. године и износила је 80%. Најнижа просјечна годишња релативна влажност ваздуха у истом периоду у Приједору 2012. године и износила је 71%. Средње годишње облачности (1/10) за Приједор су анализирани у периоду од 2000. до 2014. године. Просјечна годишња облачност за анализирани период у Приједору 2004. године и износила је 6,9.

Број ведрих дана

Анализиран је годишњи број ведрих дана за Приједор за период од 2000-2014. године (без података за 2002). У анализираном периоду, укупан годишњи број ведрих дана у Приједору 2005. године и износио је 148 дана.

Број облачних дана

Анализиран је годишњи број облачних дана за период од 2000-2014. године за Приједор. У анализираном периоду укупан број облачних дана на годишњем нивоу у Приједору 2002. и 2004. године и износио је 176 дана.

Број дана са појавом магле

Анализиран је годишњи број дана са маглом и то за Приједор за период од 2000. до 2014. године. У анализираном периоду укупан број дана са појавом магле на годишњем нивоу у Приједору 2005. године и износио је 121 дан.

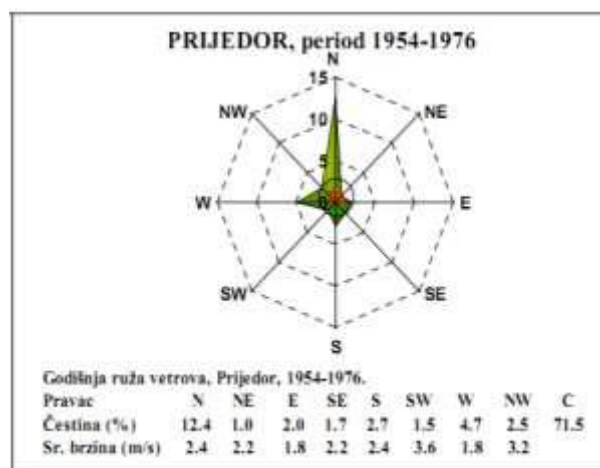
Инсолација (осунчаност)

Анализирана је инсолација (изражена у часовима) по мјесецима, као и на годишњем нивоу за Приједор од 2007-2014. године. Укупна годишња инсолација (изражена у часовима) за анализирани период у Приједору 2012. године и износила је 2046,7 часова.

Вјетар

За потребе добијања стандардних климатолошких информација о карактеристикама просјечне расподјеле праваца и брзина (јачина) ваздушних струјања на подручју Приједора, извршена је обрада расположивих резултата осматрања и мјерења правца и јачине вјетра у периоду 1951-2014. година, а резултати обраде приказани су графичком презентацијом ружа вјетрова за наведену локацију.

У Приједору преовлађују вјетрови из правца сјевера (N) и запада (W). Највеће просјечне брзине вјетра не прате увјек учесталост праваца вјетрова, те су највеће просјечне брзине на анализираним подручју регистроване при појави вјетра из правца југозапада (3,6 m/s у Приједору). Сразмјерно висока фреквенција тишина у Приједору показује да је на овом подручју у току године око 80% дана без вјетра.

Слика бр. 1. Ружа вјетрова за Град Приједор

Опис флоре и фауне, природних добара и посебне вриједности (заштићених) ријетких и угрожених биљних и животињских врста и њихових станишта и вегетације

Флора

На територији града Приједора разликују се двије доминантне геоморфолошке цјелине. То су долине које прате ријеку Сану и Гомјеницу (и њихове притоке). Оне су благе равничарске морфологије, а окружене су планинским масивом Козаре, Мајданском планином и побрђем Кумбаруше. Најнижа тачка предметног подручја је у долини Сане, западно од центра Доње Драгоштиње и износи 125 m. Специфича морфологија терена, педолошка подлога и клима тог подручја условила је и развој вегетације карактеристичне за посматрани локалитет. Посматрајући обалу од најнижег појаса, непосредно на водени екосистем надовезује се вегетација плавних шума у којима се

срећу *Salix alba*, *Salix fragilis*, *Salix purpurea*, *Populus alba*, *Prunus spinosa*, *Coryllus avellana* и сл. Флора плавних станишта, зависно од еколошких услова, гради различите фитоценозе дуж ријечних токова. Повишењем надморске висине смјењују се заједнице храста китњака (*Quercus petraea*) и граба (*Carpinus betulus*), а на највишем појасу присутне су шуме букве (*Fagus sylvatica*). Веома малим дијелом су шумске површине покривене јелом (*Abies alba*). Представници највиших састојина припадају климатогеним шумама китњака и обичног граба *Quercus-Carpinetum* s. lat (illyricum) Horv, са којим алтернирају на хладнијим положајима шуме букве.

У значајној мјери заступљене су високе шуме које се саме обнављају, затим изданачке шуме, а у мањој мери шумске културе - засади одређених врста. Присутне су биљне заједнице ливада и пашњака, а коровска и рудерална вегетација се налази поред путева, на насипима и уз међе обрађених површина.

Посматрајући локацију може се рећи да је биљни свијет веома богатог и разноврсног флористичког састава. Ваншумску вегетацију сачињавају површине агрокомплекса, ливада, пашњака, као и воћњака неуједначених производних и еколошких потенцијала. Ораничне површине су у великој мјери заступљене, а гајене културе су пшеница, јечам, кромпир, повртарске културе и крмно биље.

Фауна

На предметном подручју никада нису урађена детаљна фаунистичка истраживања. По досадашњим подацима може се закључити да фауна предметног подручја нема посебних специфичности у односу на околно подручје, али због близине Козаре, као највише планине у окружењу, има висок ниво биоразноликости.

На предметном подручју долази приличан број аутохтоних животињских врста, као и знатан број врста које су у пролазу, а задржавају се повремено у подручју Козаре. Аутохтони сисари који се срећу су: срна (*Capreolus capreolus* L.), дивља свиња (*Sus skrofa* L.), вук (*Canis lupus* L.), лисица (*Vulpes vulpes* L.), јазавац (*Meles meles*), дивља мачка (*Felix silvestris* L.), куна златица (*Martes martes*), вјeverица (*Scirus vulgaris*), зец (*Lepus europaeus* L.) и друге.

Аутохтона перната дивљач која борави на посматраном подручју је сљедећа: јаребица (*Perdix perdix* L.), голуб гриваш (*Columba palumbus*), сврака (*Pica pica*), велики дјетлић (*Dendrocopus major*), сова (*Bubo bubo* L.). Орнитолошка испитивања нису вршена у ближој прошлости, што би било пожељно у циљу побољшања фонда пернате дивљачи. Због интензивног и непланског лова у прошлости нарушен је фонд појединих врста као што су: шумска совољуга, шумска ушара, кобац, а поједине врсте као велики тетријeб су у потпуности истребљене.

У зоографском погледу Козара припада средњоевропском подручју, сем појаве поскока (*Vipera ammodytes* L.), као јединог представника медитеранске фауне, који ремети средњоевропску фауну Козаре. Панонски утицај на фауну водоземаца и гмизаваца није утврђен, јер нису нађене типичне врсте, као за Посавину што су: црвени мукач (*Bombinator igneus* L.), зелена жаба (*Rana esculenta* L.), обична шарка (*Vipera berus* L.).

Преглед природних добара посебних вриједности, непокретних културних добара

Кроз предметну локацију протиче ријека Гомјеница, која је Просторним планом РС до 2025.год. планирана као заштићено природно добро у категорији заштићених природних предјела. Посебну пажњу треба посветити проблему регулације тока ријеке Гомјенице и уређењу њених обала како би у будућности тај простор добио што природнији изглед. Стручна комисија Завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа РС приликом обиласка терена констатовала је да у подручју које обухвата експлоатационо поље нема других заштићених културних и природних добара.

Културно-историјско и природно наслеђе

Ријека Гомјеница са својим приобаљем представљају изузетно вриједно природно наслеђе под заштитом. Радовима на регулацији корита ријеке Гомјенице њене обале и водоток су у потпуности девастиране. Просторним планом РС до 2025. године, извори, горњи и доњи ток ријеке Гомјенице планирани су као заштићена природна подручја у категорији Парк природе.

Становништво

Омарска је насељено мјесто у Републици Српској, у граду Приједор. Према попису становништва из 2013. у насељу је живјело 3.081 становника.

1.3. Карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају

Неконтролисана промјена природних услова усљед наглог процеса урбанизације коју карактерише непотпуна контрола експлоатације природних површина и ресурса, најчешћи је узрок деградације основних елемената животне средине у неком изграђеном простору.

Поменута деградација се манифестује кроз различите облике, а прије свега као:

1. Загађење вода (површинских и подземних);
2. Загађење земљишта и нагомилавање чврстог отпада;
3. Загађење атмосфере;
4. Појава буке и др.

Разматрање проблематике заштите животне средине постаје актуелно тек у посљедњих неколико година, што као посљедицу има недостатак великог дијела података о тренутном стању животне средине, односно евиденцију контроле и мјерења загађења. Програм заштите животне средине је специфичан за сваку дјелатност. Рударство као дјелатност је по својој суштини усмјерена ка измјени и деградацији постојећих природних стања са далекосежним посљедицама, због чега се све више пажње обраћа проблемима заштите животне средине, како од стране стручне, тако и шире јавности. Предузећа која се баве експлоатацијом и прерадом минералних сировина морају да се прилагоде савременом начину пословања што подразумијева модернизацију опреме, адекватно образоване раднике, примјену савремених технолошких достигнућа, ISO стандардизацију у области квалитета производа и еколошких услова експлоатације и менаџерски начин управљања. Прилагођавање принципима одрживог развоја треба

вршити плански и поступно, у складу са економским могућностима, узимајући у обзир шири друштвени значај експлоатације одређених минералних сировина. У рударству, поред низа заједничких аспеката утицаја на животну средину, сваки рудник има своје карактеристичне утицаје (везане за начин експлоатације, површину захваћену рударским активностима, постојеће стање животне средине на датој локацији и сл.). Усаглашавање прописа у области животне средине са важећим законодавством ЕУ има као дугорочни циљ рационално коришћење природних ресурса уз минимизирање штете по животну околину.

Експлоатација жељезне руде на руднику "Омарска" тренутно се одвија у двије технолошке цјелине и то :

1. Прва цјелина: технолошки процес откопавања руде и технолошки процес експлоатације откривке на ПК "Бувач".
2. Друга цјелина: технолошки процес припреме и обогаћивања жељезне руде на гравитационо магнетној сепарацији, као и утовар у жељезничке вагоне за транспорт до купца.

Експлоатација жељезне руде на ПК "Бувач" укључује бушење, минирање, откопавање, камионски транспорт, примарно дробљење, те транспорт системом трака до гравитационо-магнетне сепарације. У оквиру постројења за гравитационо-магнетну сепарацију жељезна руда се пере, затим иде на секундарну дробилницу, класира, те се у форми два асортимана, различите гранулације одлаже на отворене депое путем транспортних трака и одлагача. На простору депоа готових производа непосредно уз постројење ГМС-а инсталисано је постројење за терцијарно дробљење жељезне руде.

Загађиваче који се појављују при одвијању експлоатације жељезне руде на површинском копу "Бувач" у Руднику Омарска можемо сврстати у сљедеће основне групе: отпадни материјал - јаловина, штетни гасови који се јављају при раду рударских и транспортних машина, попутне појаве при минирању и примарном уситњавању руде као што су вибрације, бука и прашина и отпадне воде. Загађиваче који се појављују у склопу технолошког процеса припреме и обогаћивања жељезне руде на гравитационо магнетној сепарацији у Руднику "Омарска" можемо сврстати у двије основне групе: попутне појаве при припреми и обогаћивању руде као што су вибрације, бука, прашина и отпадне воде, те штетни гасови који се јављају при раду котловнице (помоћни објекат у оквиру ове технолошке цјелине).

Да би се анализирао утицај експлоатације и припреме жељезне руде у Руднику "Омарска" на животну околину, неопходно је било сагледати тренутни утицај на све елементе животне средине, с обзиром да је очито да ова дјелатност утиче на квалитет земљишта, ваздуха, воде, а свакако и на здравље људи.

У предметном рударском комплексу регистровани су слиједећи извори загађивања животне средине:

а) Загађивање ваздуха

1. суспендоване честице (минерална прашина), чији извори су:

- суве површине на активним етажама и површинама (површински коп, одлагалишта),
- трасе транспортера са траком,
- трасе пута за камионски транспорт на површинском копу,

- рударске машине и технолошка опрема на површинском копу (багер, гарнитура за бушење, булдозер, утоварач, примарна дробилица др.),
- депои готовог производа и манипулација приликом утовара у вагоне.

2. издувни гасови (CO, NO_x, SO₂, акролеин) из мотора рударских утоварних, транспортних и помоћних машина и котловнице.

б) Бука

Анализом извора буке у рударском комплексу, идентификовани су сљедећи потенцијални извори угрожавања:

- рударске машине (багер, утоварач),
- транспортне машине (транспорттери са траком, камиони),
- помоћне машине (булдозер),
- минирање,
- утовар руде у вагоне.

в) Сеизмички ефекти

- минирање

г) Загађивање вода

Регистровани извор угрожавања су:

- промјена хидрогеолошког и хидролошког режима подручја експлоатације, спуштање нивоа подземних вода,
- атмосферске воде које доспијевају у контуру копа и одлагалишта,
- отпадне воде са платоа радионице, које могу бити зауљене и замашћене,
- отпадне воде од прања руде које садрже таложне честице.

г) Деградација земљишта

Идентификовани извор угрожавања су:

- површински коп,
- одлагалишта јаловине,
- остали намјенски објекти.

Деградација земљишта, обзиром на процесе који се одвијају на наведеној локацији првенствено се огледа кроз процесе:

- нарушавања пејсажа природне околине, стварањем формирања нове конфигурације терена одлагалиштима раскривке са површинског копа (одлагалишта јаловине и депои готових производа).

Сагледавањем тренутног стања третмана свих загађивача, и њиховим поређењем са најбољим расположивим техникама третмана загађивача (Reference document on Best Available Techniques for Management of Tailings and Waste-Rock in Mining Activities, 2004, може се рећи:

- да се активности на експлоатацији, припреми и обогаћивању жељезне руде у Руднику "Омарска" обављају на начин који је предвиђен пројектном документацијом,
- да су пројектована технолошка рјешења експлоатације, припреме и обогаћивања жељезне руде у Руднику "Омарска" усклађена са БАТ технологијама које се препоручују за ову врсту минералне сировине,
- да се третман отпадног материјала - јаловине из обе технолошке цјелине врши на начин препоручен у БАТ технологијама ,
- да је за све отпадне воде прије испуштања у природне водотоке предвиђен адекватан начин пречишћавања, а да се дио отпадних вода враћа у процес припреме сировине на ГМС-у и тиме поново користи, што је у складу са препорукама,

- да се у смислу смањења загађења ваздуха већ примјењују неке активности препоручене БАТ технологијама (квашење манипулативних површина, замјена мотора новим у циљу смањења емисије штетних компоненти издувних гасова).

Оцјена природних и створених услова

У погледу природних услова може се оцјенити да је подручје условно повољно. Сложени хидрографски услови у првом реду могу отежати како експлоатацију жељезне руде, тако и друге дјелатности на подручју обухвата (поплаве, клизишта, зарушавање косина и др.)

Очекивани интензитет сејзмичке активности од VIII степени такође захтијева појачане мјере заштите површинског копа и одлагалишта а такође захтијева озбиљнији приступ при изградњи објекта.

Налазишта жељезне руде на појединим секторима се налазе на малим дубинама што омогућава релативно једноставну експлоатацију. Доминантни вјетрови дувају у правцу сјеверозапад- југоисток што умањује негативне утицаје прашине на најгушће изграђена подручја у окружењу (центар насеља Омарска).

Стамбене зоне у јужним дијеловима експлоатационог поља су добро осунчане и провјетрене.

У погледу створених услова за индустријске зоне може се рећи да су повољни. У овим зонама су изграђени сви индустријски објекти и постројења, као и инфраструктурна мрежа.

У погледу створених услова у стамбеним зонама може се рећи да су лоши. Насеља имају лошу инфраструктурну мрежу, изложена су негативним утицајима са површинских копова, одлагалишта и ГМС.

Рудник жељезне руде Омарска посједује двије еколошке дозволе, и то Еколошка дозвола за експлоатацију жељезне руде на лежишту Омарска-локалитет Бувач (бр. еко. дозволе 15-96-35/19) и Еколошку дозволу за постројења у руднику жељезне руде Омарска (бр. еко. дозволе 15-96-216/08). У складу са захтјевима из еколошких дозвола врше се редовни мониторинзи. У редовне мониторинге спада мониторинг отпадних вода (узорковање и анализа отпадних вода на мјесечном нивоу, те квартална израда Елабората-ЕБС), мониторинг ваздуха, буке и вибрација (љетни и зимски период), мониторинг хидролошких и хидрогеолошких параметара (индивидуални бунари у околини копа, те мјерење водостаја на ријечи Гомјеници) и редован мониторинг бране Међеђа. Поред свега наведеног, врши се и одговорно управљање опасним отпадом, те АМ Приједор има склопљен уговор са овлашћеном институцијом за редовно збрињавање опасног отпада (зауљени и замашћени отпад, отпадна уља итд.).

1.4. Разматрана питања и проблеми животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процјене за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају

Са аспекта природних услова, могу се издвојити проблеми који су настали како промјеном природних фактора, тако и проблеми настали или изазвани активностима човјека. Ако посматрамо природне факторе:

- истичу се промјена климатских карактеристика, на које осим природних фактора глобалног отопљавања, човјек својим активностима донекле негативно утиче изградњом (непланска градња, градња уз ријечно корито и у самом ријечном кориту, позиција објеката у насељима утиче на природно провјетравање, неконтролисана сјеча шуме и непошумљавање дјелује на појаву ерозије тла, на смањену концентрацију кисеоника и сл.),
- проблеми везано за климатске услове одражавају се и на начин грађења (гријање и хлађење објеката),
- загађење ваздуха је такође један од проблема, настао усљед емисија из процеса сагоријевања, употребе фосилних горива и сл.,
- нарушени водени токови, у одређеним временским периодима плаве околно земљиште, мјестимично се стварају забарења и сл.,
- деградација тла, неадекватана експлоатација тла и неконтролисана сјеча шуме и непошумљавање дјелује на појаву ерозије тла и сл,
- такође се уочавају промјене у флори и фауни, усљед измијењених природних станишта која настају негативним утицајима на воде, земљиште и друге сегменте животне средине.

Природни ресурси

Природни ресурси у обухвату плана: земљиште, шуме и шумско земљиште, воде и водно земљиште такође прате одређени проблеми:

- смањење пољопривредног земљишта усљед превођења у непољопривредно земљиште,
- низак ниво инвестирања у сегменте заштите животне средине,,
- неадекватна заштита од вода (насипи, неодржавање водотока, неадекватна регулација водотока и сл.),
- смањење шумског земљишта крчењем и претварањем у грађевинско/индустријско земљиште, ерозија шумског и водног земљишта,
- недовољна свијест о значају и потенцијалу шума,
- неадекватно депоновање отпадног материјала (стварање дивљих депонија),
- бесправне сјече,
- незаштићена и неуређена изворишта и водотоци,
- недовољна њега свих развојних фаза - неистраженост биодиверзитета,
- неискориштен потенцијал шуме за: спорт и рекреацију, здравство, сакупљање љековитог биља и друга,
- непостојање техничких средстава и опреме за гашење шумских пожара,
- недовољна сигнализација и упозорења.

На основу постојећег стања животне средине на подручју предметног обухвата, основни проблеми су:

- Непостојање централног канализационог система за одводњу отпадних вода и њихово одвођење на централни систем за пречишћавање,
- Неадекватно и недозвољено одлагање чврстог отпада различитог поријекла у оквиру ширег подручја (појава дивљих депонија), док се у оквиру експлоатације рудника врши контролисано одлагање отпада у складу са интерним Планом управљања отпадом,
- Непостојање ефикасног система селективног прикупљања чврстог отпада,
- Непостојање континуираног праћења и контроле параметара животне средине (мониторинг систем), у оквиру ширег подручја обухвата, док се у оквиру зоне експлоатације рудника врши повремени мониторинг параметара животне средине у складу са важећом еколошком дозволом,

С обзиром да је предвиђеним матичним Регулационим планом и Измјенама дијела Регулационог плана рудника жељезне руде Омарска главни субјект од ког се очекују утицаји на животну средину је постојећи рудник са пратећим садржајима те се у наставку дају значајни утицаји на животну средину те проблеми и изостављена питања и активности која нису обухваћена циљевима Регулационог плана:

- *неповољни утицаји на ваздух:*
  - емисије загађивача на експлоатационом пољу могу бити узроковане радом машина и опреме. Утицаји на квалитет ваздуха се првенствено односе на емисије прашине, као највећег и еколошки најугрожавнијег полутанта у површинском копу који настаје као последица рада рударске механизације.
  - два начина емисије гасова и прашине од рада машина које се примјењују на површинским коповима, а то су:
    - извори штетности који штетне гасове или праšину емитују у атмосферу преко "тачкастих извора" неких канала, било да јесте или није примјењен претходни поступак за смањење концентрације и
    - извори штетности који штетне гасове или праšину емитују директно у атмосферу а ваздушни ток нема јасно одређене границе. Првој групи припадају камиони, бушилице са уређајима за одсисавање и пречишћавање ваздуха, дробилична постројења са уграђеним уређајима за отпашивање. Другу групу извора је далеко теже одредити, а такви извори су највише заступљени на површинским коповима, као што су узвитлавање прашине при кретању камиона, емисија гасова и прашине при минирању.
    - према подацима из планираних измјена Регулационог плана у оквиру предметне локације врше се повремена мјерења квалитета ваздуха у складу са мјерама наложеним еколошком дозволом за предметни рудник.
- *неповољни утицаји на земљиште:*
  - Значај негативних утицаја на земљиште посматра се кроз три основне категорије: вриједност постојећег земљишта које ће бити деградирано, начине и ниво деградације и могућност санирања. У складу са подацима који су дати у измјенама Регулационог плана у претходном

периоду дошло до дјелимичне пренамјене просторних цјелина предвиђених матичним Планом, те се овим приједлогом даје концепт рјешења које је уобзирало затечено стање у зони рудника. У односу на важећи План, данас се руда експлоатише само на ПК Бувач, док је експлоатација на ПК Језеро завршена, те данас овај простор у једном дијелу користи као одлагалиште јаловинског муља, док је једино активно одлагалиште – источно одлагалиште које није било планирано важећим Планом. Такође, експлоатација на ПК Мамузе и Луке је завршена, такође је одлагање јаловине на овим коповима завршено те су ови копови у завршном процесу рекултивације. У складу са наведеним постоји проблем код оцјењивања циљева односно планираних активности матичног плана с обзиром да је у протеклом периоду дошло до значајних промјена у односу на циљеве из истог.

- *неповољни утицаји на воде:*
  - Утицај на површинску воду се огледа у повећаном садржају суспендованих материја услед интензивних падавина, нарушавања обала постојећих водотока, неадекватна регулација постојећих водотока, опасности од плављења услед нарушеног природног тока вода,
- *повећање интензитета буке:*
  - код експлоатације производних објеката овакве намјене, недвосмислено показује да бука представља један од просторно изражених утицаја. Рад механизације, возила и постројења за оплемењавање сировине у технолошком процесу представљају сталан извор буке од рада мотора и утовара и истресања минералне сировине.
- *утицаји јонизујућег и нејонизујућег зрачења:*
  - На локацији предметног обухвата предвиђена је електро и птт инфраструктура као и одржавање постојеће. Нису познати капацитети и обима радова те се не могу утицаји истих означити као значајни у смислу емитовања електромагнетних зрачења.
- *утицаји на вегетацију, флору и фауну:*
  - Планираним обухватом из матичног плана као и измјена дијела регулационог плана евиденте су пренамјене одређених површина, што доводи до директног и дуготрајног утицаја на присутне биљне и животињске врсте.
- *утицаји на здравље становништва:*
  - У оквиру циљева, измјена дијела регулационог плана није препознат сегмент становништво као значајан елемент који може бити изложен негативним утицајима насталих реализацијом свакодневних активности у оквиру рудника жељезне руде, те нису дати циљеви који

ће имати директан позитиван ефекат на околно становништво а тичу се побољшања квалитета живота и у оквиру предметне локације.

Рјешавање приоритетних проблема из области животне средине односило би се на изградњу одговарајуће инфраструктуре у области отпадних вода и комуналног отпада, успостављање мониторинга животне средине и ублажавање негативних утицаја планираним помјенама на околно становништво.

1.5. Приказ припремљених варијантних рјешења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно рјешење нерелизованог плана и програма и најповољније варијантно рјешење са становишта заштите животне средине

У оквиру матичног Регулационог плана разматрано је слиједеће:

У оквиру матичног Регулационог плана у сегменту водовод и канализација наводе се двије варијанте за заштиту копа од подземних вода. Оно што је заједничко за разматране варијанте су следећа техничка решења заштите од прилива подземних вода:

- Премјештања тока ријеке Гомјенице и уливног мјеста ријеке Бистрице сјеверно од граница лежишта,
- Примјена иглофилтера и дренажних застора за очување стабилности завршних косина и спречавање суфозионих процеса, као помоћне методе одводњавања,
- За прве двије године, у фази отварања и разраде лежишта, заштита контура копа од прилива алувијалних вода вршиће се дренажним ровом који ће се урадити дуж јужне и југоисточне стране ПК “Бувач” и линијом од 6 дренажних бунара (са ознакама Еб-1 до Еб-6) дуж западне стране копа, а након тога ће се по усвајању варијанте одводњавања на дате објекте надовезати цјелокупни систем заштите копа од подземних вода,
- Израда дренажних канала (дренажних усјека) унутар површинског копа којима се дренажу статичке резерве подземних вода,
- Израда дренажних бунара унутар контура површинског копа, укључујући и ревитализацију и активирање постојећих бунара, за одводњавање алувијалних наслага, рудног тијела и подинских карбонатних стијена.

За предложене варијанте техничких рјешења заштите ПК Бувач од подземних и површинских вода анализирана су инвестициона улагања за изградњу дренажног система и истакнуте су предности и недостаци за сваку предложену варијанту, са аспекта динамике и времена израде, трошкова израде, трошкова погонске енергије и одржавања система одводњавања као и ефикасности система. У склопу пројектног решења заштите површинског копа “Бувач” од подземних вода дато је техничко рјешење за:

- заштиту површинског копа од површинских вода,
- заштиту површинског копа од спољног прилива подземних вода из алувијалних наслага, и заштиту од прилива подземних вода унутар радног простора површинског копа, и то од прилива алувијалних вода и прилива подземних вода из рудног тијела.

У Измјенама Регулационог плана разматрано је слиједеће:

Технологија експлоатације је у извјесној мјери измијењена у односу на технологију која се планирала примјењивати, а која је одредила рјешења дефинисана Главним рударским пројектом који је служио као основа за израду важећег Регулационог плана, односно примјењена је класична технологија багер-дампер. Услјед промјене у технологији откопавања било је потребно дефинисати више елемената копа као што су: параметри конструкције копа (висина етажне, завршне контуре копа, динамика напредовања копа, степен раскривености рудног тијела и др.), те одређене промјене у инфраструктури копа. Са друге стране, изведена техничка рјешења одбране копа од површинских, алувионих и вода ријеке Гомјенице нису дала адекватне резултате. Анализом остварених резултата рада екранских бунара установљено је да одбрамбена линија истих пропушта у коп већу количину воде (око 30%), посебно у подручју ријеке Гомјенице (сјеверозападни дио копа).

Техничким пројектом рудника Омарска из 1980.год. одлагање јаловинског муља као продукта рада ГМС-а, рјешено је изградњом акумулације бране Међеђа. Међутим, изграђена акумулација је могла да прими само 40% муља са ПК Бувач. Било је неопходно повећати капацитет акумулације Међеђа изградњом II фазе или алтернативно одлагати муљ у откопани простор ПК Језеро. Резултати техно-економске анализе су показали да је варијанта изградње нове депоније, која ће се формирати у бившем површинском копу Језеро, повољнија и безбједнија. Како је према ГРП откопани простор Језеро био одређен за депоновање јаловине са ПК Бувач, након одлуке да се на овом објекту формира депонија муља, било је потребно обезбједити нови простор за одлагање дијела јаловине са ПК Бувач. Тиме су пројектована два засебна одлагалишта (источно и западно одлагалиште) са одговарајућом инфраструктуром (мост за дамперски саобраћај преко регионалног пута Р-405а према источном одлагалишту и раскрсница за дамперски саобраћај према западном одлагалишту, преко индустријског пута *Кон-ГМС*).

На основу претходно наведеног приступило се изради Допунског рударског пројекта, којим су обрађена нова рјешења (концептуално и о појединим цјелинама: Регулација дијела корита ријеке Гомјенице, Изградња депоније муља унутар бившег копа „Језеро”, те формирање Источног одлагалишта са приступним путем и мостом).

Претходно описане активности представљају базу за просторни размјештај поменутих цјелина у новом планском рјешењу.

1.6. Резултати претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процјене могућих утицаја стратешке процјене

У складу са чланом 51. Закона о животној средини (Сл. Гласник РС бр. 71/12, 79/15 70/20) приликом израде Извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину обавезно је учешће јавности. Учешће јавности се остварује кроз мишљење заинтересованих страна и организација и учешће јавности. Учешће заинтересованих страна и организација ће се остварити тако што ће општински орган надлежан за припрему плана и Одјелење за просторно уређење Приједор током припреме стратешке процјене, извршити консултације и усаглашавање ставова заинтересованих органа и организација, органа локалне самоуправе, корисника простора и других субјеката, који ће дати своје мишљење на Нацрт Извјештаја о стратешкој процјени.

2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви стратешке процјене дефинишу се на основу захтјева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, као и специфичних циљева карактеристичних за подручје посебне намјене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и приједлога у погледу заштите животне средине у плану или програму. На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процјене.

2.1. Општи и посебни циљеви

Основни циљ стратешке процјене је припремити стручну подлогу на основу које се питања животне средине и здравља људи, узимају у обзир приликом планирања развоја и на основу које се обезбјеђује одрживи развој. Поред овога, јавним расправама се омогућује учешће јавности, као и унапређује ниво очувања и побољшања стања животне средине.

Просторним планом Републике Српске, Стратегијом заштите природе и Националним акционим планом заштите животне средине (NEAP) дефинисани су општи циљеви у области заштите животне средине – очување природних добара у највећој могућој мјери и задржавање свих вриједности - почев од квалитета ваздуха и вода, биљног покривача, фауне, до глобалне заштите предјела и области, очување високог степена биолошке и пејзажне разноврсности и осигурање мјера за заштиту и оптимално коришћење природних ресурса.

Општи циљеви заштите животне средине на подручју Измјене дијела регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” и Преосталог дијела подручја обухвата регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” проистичу из општих циљева заштите животне средине дефинисаних Законом о заштити животне средине (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 71/12, 79/15 и 70/20), као што је:

- ✚ одрживо управљање, очување и заштита природних ресурса, рационално коришћење ресурса и такав начин рада привреде којим се осигурава обнова ресурса,
- ✚ смањење коришћења, спречавање оптерећивања, загађивања и нарушавања животне средине, побољшање и обнова оштећене животне средине,
- ✚ заштита људског здравља и побољшање услова животне средине за квалитет живота,
- ✚ међународна сарадња у заштити животне средине,
- ✚ пружања могућности за иницијативе и учешће јавности у дјелатностима које имају за циљ заштиту животне средине.

На основу захтјева и циљева у погледу заштите животне средине наведених у плановима и стратегијама за потребе израде овог извјештаја дефинисани су општи циљеви стратешке процјене:

1. Заштита и одрживо кориштење природних вриједности,
2. Заштита културно-историјског наслеђа,
3. Обновљиви извори енергије,
4. Становништво и људско здравље,
5. Унапређење управљања отпадом,
6. Праћење квалитета животне средине.

Посебни циљеви Стратешке процјене представљају квантификацију и квалификацију општих циљева датих у облику смјерница и акција (мјера, радова, активности) којима ће се извршити њихова реализација.

2.2. Избор индикатора

Индикатори за евалуацију утврђених циљева Стратешке процјене су изабрани на основу мјеродавних и суштинских одлика и садржаја области животне средине, заштите природних и непокретних културних добара на коју се процјена односи. Они проистичу из општих циљева и представљају директан ослонац за идентификацију и мониторинг посебних циљева Стратешке процјене. Циљеви и индикатори, рађени за потребе ове Стратешке процјене дати су у табели 3.

Табела 2. Општи и Посебни циљеви и индикатори вредновања значајних утицаја Измјене дијела регулационог плана рудника “Омарска” и Преосталог дијела рудника “Омарска” на животну средину

Општи циљеви	Посебни циљеви	Индикатори за праћење стања
	Очување и унапређење квалитета ваздуха	-Амбијентална концентрација CO ₂ ,SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , озона
Заштита и одрживо кориштење природних вриједности;	Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	-Квалитет отпадних вода (комуналне отпадне и технолошки отпадне воде) -Физичко-хемијске карактеристике отпадних вода -Квалитет површинских и подземних вода -Физичко-хемијске и микробиолошке карактеристике површинских и подземних вода -Квалитет воде за пиће -Физичко-хемијске и микробиолошке карактеристике воде за пиће
	Очување квалитета земљишта, заштита земљишта од загађења и деградације	Концентрација опасних и штетних материја у земљишту Процес рекултивације
	Одрживо управљање шумама и шумским земљиштем	% шумског земљишта у укупном земљишту
	Очување аутохтоних станишта, биодиверзитета и предјела	Број и површина заштићених природних добара и предioniх цјелина
Заштита културно-	Валоризација и адекватан третман непокретних културних добара	Број заштићених културно-историјских добара

Извјештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину

историјског наслијеђа	Промоција културног наслијеђа као потенцијал за развој подручја	Број културно-историјских добара укључених у туристичку понуду
Обновљиви извори енергије	Коришћење обновљивих извора енергије	Удио енергије добијене из обновљивих извора у укупној потрошњи енергије (%) % становништва прикључен на јавни канализациони систем
Становништво и људско здравље	Унапређење здравља Смањење изложености буци	% становништва са приступом здравствено исправној води за пиће, % површина за одмор и рекреацију. Број стамбених и јавних објеката угрожен буком
Унапређење управљања отпадом	Обезбједити организовани одвоз отпада на подручју Плана Успоставити савремени систем управљања отпадом и систем рециклаже	% територије која је покривена организованим одвозом отпада %отпада који се подвргава третману %отпада који се одлаже на санитарну депонију
Праћење квалитета животне средине	Успостављање мониторинга основних компоненти животне средине (ваздуха, површинских и подземних вода, земљишта, бука и вибрације)	Успостављен мониторинг основних компоненти животне средине на подручју којим се сакупљају и систематизују резултати мјерења квалитета ваздуха, површинских вода и подземних вода и земљишта,

3. ПРОЦЈЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЈЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У складу са Правилником о садржају извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину, процјена могућих утицаја плана на животну средину садржи сlijедеће елементе:

- 1) приказ процјењених утицаја варијантних рјешења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мјера за спречавање и ограничавање негативних, односно повећање позитивних утицаја на животну средину;
- 2) поређење варијантних рјешења и приказ разлога за избор најповољнијег рјешења;
- 3) приказ процјењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мјера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 4) начин на који су при процјени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свијету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима, становништву, здрављу људи, градовима, општинама и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вриједностима;
- 5) начин на који су при процјени узете у обзир карактеристике утицаја: вјероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

Циљ израде стратешке процјене утицаја предметног Плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мјера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквире, не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору. Да би се постављени циљеви остварили, потребно је сагледати Планом предвиђене активности и мјере за смањење потенцијално негативних утицаја.

У Извјештају се анализирају могући утицаји планираних активности на животну средину који ће се вредновати у односу на дефинисане индикаторе. У смислу смањивања и елиминисања могућих промјена и негативних утицаја на животну средину неопходно је поштовање основних начела заштите животне средине и основних начела у планирању и остваривању планских рјешења, а која се односе на заштиту ресурса, природних и културних вриједности и уређење простора обухваћеног Измјенама дијела регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” и преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска”.

3.1. Приказ процјењених утицаја варијантних рјешења плана и програма повољних са становишта заштите животне средине са описом мјера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

Укупни ефекти Измјене дијела регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска”, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, те са циљевима и рјешењима Плана. Ограничавајући се, у том контексту на позитивне и негативне ефекте које би имала имплементација или не имплементација предметног Плана, Стратешком процјеном ће бити размотрене обје варијанте.

Стратешка процјена подразумјева разматрање најмање двије основне варијанте:

- 1) варијанта да се План не имплементира и
- 2) варијанта која заступа усвајање и имплементацију Плана.

Стратешка процјена која подразумјева заштиту животне средине и квалитет живота у контексту економског развоја и обезбјеђивање имплементације стратегије одрживог развоја, треба да укаже на могуће негативне утицаје имплементације планских рјешења и да предложи мјере за умањење или избјегавање негативних утицаја.

Табела 3. Процјена утицаја варијантних рјешења на животну средину

<i>Циљеви Стратешке процјене</i>		<i>Варијантно рјешење 1 нереализација плана</i>	<i>Варијантно рјешење 2 реализација плана</i>
Заштита и одрживо кориштење природних вриједности;	Очување и унапређење квалитета ваздуха	0	М
	Очување квалитета вода и успостављање интегралног управљања водама	0	М
	Очување квалитета земљишта, заштита земљишта од загађења и деградације	+	-
	Одрживо управљање шумама и шумским земљиштем	0	-
	Очување аутохтоних станишта, биодиверзитета и предјела	0	-
Заштита културно-историјског наслеђа	Валоризација и адекватан третман непокретних културних добара	0	М

Извештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину

	Промоција културног наслијеђа као потенцијал за развој подручја	0	M
Обновљиви извори енергије	Коришћење обновљивих извора енергије	0	0
Становништво и људско здравље	Унапређење здравља	-	M
	Смањење изложености буци	0	-
Унапређење управљања отпадом	Обезбједити организовани одвоз отпада	-	+
	Успоставити савремени систем управљања отпадом и систем рециклаже	-	+
Праћење квалитета животне средине	Успостављање мониторинга основних компоненти животне средине (ваздуха, површинских и подземних вода, и земљишта)	-	+

+ тенденција позитивног тренда (унапређење животне средине)

- тенденција негативног тренда (деградација животне средине)

0 без значајних промјена (постојеће стање животне средине)

M зависи од примјене мјера заштите

Могући позитивни и негативни ефекти поменутих варијанти Плана на животну средину показују сљедеће:

1. У варијанти да се Измјена дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” не имплементира и да се развој настави у складу са постојећим тенденцијама развоја може се очекивати стагнација стања у појединим секторима или негативни ефекти.

2. У варијанти да се **Измјена дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска”** усвоји и имплементира могу се очекивати позитивни ефекти у сектору развоја привреде, који отклањају већину негативних тенденција у развоју планског подручја код варијанте да се план не имплементира. У овој варијанти у одређеним секторима Плана неки ефекти зависе од примјене мјере заштите (очување квалитета ваздуха, воде земљишта, шума, аутохтоних станишта, биодиверзитета и предјела, смањења изложености буци).

Важно је напоменути да су, када је ријеч о потенцијално негативним ефектима погоршања стања су неминовна, и у просторном смислу и по интензитету, с обзиром да планиране активности су загађујуће у мјери која може значајно оптеретити капацитет простора.

С друге стране, побољшања која се могу очекивати реализацијом планских поставки имају позитиван ефекат у ширем контексту који превазилази локалне оквире и границе Плана, поготово у економском и социјалном смислу.

3.2. Поређење варијантних рјешења и приказ разлога за избор најповољнијег рјешења

Поређена су варијантна рјешења према посебним циљевима стратешке процјене и секторима у плану. Варијантно рјешење 1 које се односи на неусвајање, а самим тим и неспровођење Плана очигледно је неповољније са свих аспеката области које је третирао План:

- 1) Становништво
- 2) Природни ресурси (пољопривредно земљиште и пољопривреда)
- 3) Природни ресурси (шуме и шумско земљиште)
- 4) Природни ресурси (зелене површине)
- 5) Становање
- 6) Инфраструктура (саобраћај)
- 7) Инфраструктура (хидротехника)
- 8) Инфраструктура (елктротехника и телекомуникације)
- 9) Инфраструктура (топлификација и остала инфраструктура)
- 10) Заштита животне средине

Становништво

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-
Са планом	није могуће оцјенити јер нису дефинисани циљеви	није могуће оцјенити јер нису дефинисани циљеви

Природни ресурси (пољопривредно земљиште и пољопривреда)

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	- неће доћи до трајног заузимања земљишта	-
Са планом	- изградња објеката који служе за одбрану од поплава, за одводњавање и наводњавање - подизање пољозаштитних појасева - пошумљавање обрадивог земљишта V, VII и VIII катастерске класе	- заузеће земљишта планираном експлоатацијом руде

Природни ресурси (шуме и шумско земљиште)

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-неће доћи до трајног заузимања шумског земљишта и сјече шуме	-
Са планом	-површине под шумом задржавају се на постојећим локацијама -у склопу ових површина могу се градити куће за одмор, ловачке куће и сл.	-

Природни ресурси (зелене површине)

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-неће доћи до трајног заузимања зелених површина	-
Са планом	-формирање зелених површина у зони експлоатације рудника – око копова и одлагалишта -формирање зоне спорта и рекреације (спортски терени) -техничка и биолошка рекултивација на копу и одлагалиштима јаловине -формирање појасева заштитног зеленила уз ГМС и површински коп Бувач	-трајно заузимање зелених површина

Становање

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-
Са планом	-сви објекти се задржавају у складу са својом функцијом - у границама експлоатационог поља могу се градити нови стамбени објекти	-

Инфраструктура (саобраћај)

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-мање емисије и загађивања ваздуха -мањи ниво буке -смањена контаминацију тла	- не сређена инфраструктура

Са планом	<p>-изградња колских и пјешачких стаза</p> <p>-приступне саобраћајнице за стамбене објекте се задржавају</p> <p>- дефинисано је проширење постојећих саобраћајница</p> <p>-дефинисане су нове пјешачке површине</p> <p>- изградња нових саобраћајница</p> <p>- изградња пјешачког ходника са прилазним рампама и степеништем</p> <p>-реконструкција подвожњака испод индустријске пруге Омарска-Томшица</p> <p>-изградња саобраћајнице на десној обали ријеке Гомјенице</p>	<p>- веће емисије и загађивања ваздуха</p> <p>-већи ниво буке</p> <p>-већа контаминацију тла</p>
-----------	---	--

Инфраструктура (хидротехничка инфраструктура)

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	<p>-неконтролисано испуштање отпадних вода</p> <p>-загађење површинских и подземних вода</p> <p>-ризик од поплава и клизишта</p> <p>-контаминација тла и несигуран квалитет у локалним изворима воде за пиће</p> <p>-угрожавање биодиверзитета</p>
Са планом	<p>-изградња уређаја за пречишћавање отпадних вода од околних насеља</p> <p>-регулација тока ријеке Гомјенице</p> <p>-регулација ријеке Слатине од одлагалишта Луке до ушћа у Гомјеницу</p> <p>-изградња система за одводњавање атмосферског талога за подручје регулисаним каналом Одбојне и јужним вододјелницима</p> <p>-изградња водоводне мреже за питку и техничку воду за 30 домаћинства</p> <p>-изградња секундарне водоводне мреже- Црно Врело</p> <p>- изградња канализационе мреже и пречистача фекалних вода- Омарска</p> <p>-изградња ободних канала и таложника</p>	<p>- измјештање корита ријеке Гомјенице</p> <p>- могуће загађење површинских и подземних вода у току експлоатације рудника</p>

	-изградња купалишта – на регулисаном кориту Гомјенице - унапређење квалитета вода -изградња растеретних канала ријека Криваја- Гомјеница	
--	--	--

Инфраструктура (елктротехника и телекомуникације)

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-
Са планом	-процјена потребних трафостаница за обезбјеђивање квалитетног напајања електричном енергијом -полагање нових траса примарне и секундарне 6,3 kV кабловске мреже у оквиру комплекса рудника -боља снабђевеност електричном енергијом за насеља унутар комплекса рудника -полагање нових телекомуникационих каблова до сваког планираног објекта -организација електро и ПТТ инфраструктуре у складу са развојем насеља како у стамбеном, друштвеном тако и у пословном развоју	-

Инфраструктура (топлификација и остала инфраструктура)

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	-	-
Са планом	-реконструкција подстанца и дијела разводних топловода као и изградња нових топловода у обухвату рудника за нове објекте	-

Заштита животне средине

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
Без плана	- смањење загађености ваздуха, воде и земљишта	-

	- смањење угрожености здравља људи повећаним нивоом буке и вибрација	
Са планом	- инсталирање опреме за обавјештавање становништва низводно од бране Међеђа -успостављање мониторинга свих елемената животне средине -набавка и инсталирање опреме за сеизмичко осматрање бране -примјена БАТ технологија	- доћи ће до трајног заузимања земљишта - доћи ће до погоршања квалитета ваздуха, -доћи ће до повећане емисије буке у појасу рудника, -доћи ће до продукције велике количине отпада - јаловина -доћи ће до фрагментације станишта, -доћи ће до смањења популације јединки у укупној бројности појединих врста.

Анализирајући наведене ефекте по секторима дошло се до закључка:

1. Уколико се рјешења дата Измјенама дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” не реализују наставиће се: економска неразвијеност подручја, неискориштеност расположивог потенцијала лежишта руде, недовољна инфраструктурна и комунална опремљеност, дугорочна депопулација насеља, поремећаји у старосној структури становништва, лоша санитација подручја. Ако би се овај тренд наставио могли би се очекивати негативни ефекти у сваком од наведених сектора у односу на циљеве Стратешке процјене.

2. Имплементација Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” ће условити економски развој са позитивним трендом. Притом је неопходно вршити мониторинг индикатора који би могли да покажу потенцијалне негативне утицаје на животну средину (загађење воде, ваздуха и земљишта у зонама рудника). Реализација појединих планских рјешења захтјевају обавезну примјену адекватних мјера заштите животне средине.

3.3. Приказ процјењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мјера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

Вредновање значајних утицаја планских активности на животну средину извршено је путем квалитативне анализе и евалуације могућих утицаја. Значај утицаја могуће је утврдити према критеријумима који се користе као правила, норме или мјерила које треба уважавати у поступку оцјењивања и утврђивања циљева и одређивању приоритета у планирању простора.

Као кључни критеријуми за вредновање утицаја истичу се значај и величина утицаја. Значај утицаја представља обим физичког простора који може бити изложен дјеловању промјена у средини. Величина утицаја представља приказ негативних или позитивних ефеката од процијењеног дјеловања на животну средину, који се према величини промјена оцјењују као негативне и позитивне промјене. Вредновање карактеристика значајних утицаја извршено је према критеријумима који одговарају врсти планског документа.

Значај утицаја процјењује се у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размјере на којима се може остварити утицај. Утицаји, односно ефекти, планских рјешења, према величини промјена се оцјењују бројевима од -3 до +3, како је приказано у слиједећој табели. Овај систем вредновања примјењује се како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Табела 4. Критеријуми за вредновање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	Опис
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема утицаја или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примјетиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Критеријуми за оцјењивање просторних размјера утицаја и њихово вредновање дати су у наставку СПУ:

Размјере утицаја	Ознака	Опис
Глобални	Г	Могућ глобални утицај
Државни	Н	Могућ утицај на националном нивоу
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора - регије
Општински	О	Могућ утицај у простору општине
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или дијелу општине

Вјероватноћа да ће се неки процијењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде плана.

Скала за процјену вјероватноће утицаја која је кориштена приликом израде СПУ дата је у наставку:

Вјероватноћа	Ознака	Опис
више од 80%	ВВ	утицај извјестан
више од 50%	В	утицај вјероватан
мање од 50%	М	утицај могућ
мање од 1%	Н	утицај није вјероватан

Поред тога, додатни критеријуми могу се извести према временској димензији утицаја. У том смислу може се дефинисати скала за процјену вјероватноће утицаја:

Временска димензија утицаја	Временска димензија, односно трајање утицаја у односу на временски хоризонт плана	Трајање утицаја	краткорочан (к) средњорочан (ср) дугорочан (д)
		Учесталост утицаја	повремен (п) сталан (ст)

На основу критеријума процјене величине, просторних размјера, те на основу вјероватноће и учесталости утицаја планских рјешења на циљеве стратешке процјене, врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процјене. Као општи циљеви стратешке процјене усвојено је слиједеће:

1. Заштита и одрживо кориштење природних вриједности,
2. Заштита културно-историјског наслеђа,
3. Обновљиви извори енергије,
4. Становништво и људско здравље,
5. Унапређење управљања отпадом,
6. Праћење квалитета животне средине.

Утицаји од стратешког значаја за су они који имају јак или већи (позитиван или негативан, нпр. у рангу -2 , -3 , $+2$, $+3$) ефекат на цијелом подручју плана или на вишем (регионалном, државном или националном) нивоу планирања, чији је утицај извјестан и који имају сталан карактер. На основу процјене утицаја појединачних планских рјешења на циљеве стратешке процјене, утврђују се значајни стратешки утицаји који су дати у наставку и представљају евалуацију утицаја:

Врста утицаја/ значај утицаја	Стратешки значајан утицај	Стратешки веома значајан утицај
позитиван	+2, Л, ВВ, Ст,	+3, Л, ВВ, Ст,
негативан	-2, Л, ВВ, Ст,	-3, Л, ВВ, Ст,
неутралан	-	-

У складу са врстом Плана и карактеристикама планског подручја одређене су карактеристике које одређују значајан утицај и то:

- ✚ Вјероватан и веома извјестан утицај - **В** и **ВВ**,
- ✚ Средњорочан и дугорочан утицај - **Ср** и **д**,
- ✚ Повремен и сталан утицај - **П** и **Ст**.

Дефинисана планска рјешења матичним Регулационим планом и Измјенама дијела Регулационог плана рудника жељезне руде Омарска, чија се евалуација врши су:

В. Становништво

- у оквиру предметних планова нису дефинисани циљеви који се односе на становништво.

Б. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. На пољопривредним површинама може се одобрити изградња, адаптација или реконструкција породичне стамбене зграде пољопривредног домаћинства, у циљу побољшања услова становања корисника домаћинства а све у складу са актуелним Законом о пољопривредном земљишту.
2. У мањем дијелу ове просторне цјелине егзистира мањи број пашњака који се задржавају на затеченим локацијама. На овим површинама могу се градити објекти у функцији пољопривредне производње и занатске радионице мањег капацитета.

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. На пољопривредним површинама може се одобрити изградња, адаптација или реконструкција породичне стамбене зграде пољопривредног домаћинства, у циљу побољшања услова становања чланова тог домаћинства или у случају природног раздвајања пољопривредног домаћинства и изградње економских објеката који се користе за примарну пољопривредну производњу, односно који су у функцији примарне пољопривредне производње;
  - одређивање локације за гробље или проширење гробља, као и за изградњу вјерских објеката;
  - изградње објеката који служе за одбрану од поплава, за одводњавање и наводњавање земљишта или за уређење бујица;
  - регулације водотока;
  - изградње и проширења пољских путева који доприносе рационалнијем коришћењу пољопривредног земљишта;
  - пошумљавања обрадивог пољопривредног земљишта VI, VIII, и VIII катастарске класе, ако је утврђено да ће се ово земљиште рационалније користити ако се пошуми;
  - подизања пољозащитних појасева;
  - изградње инфраструктуре.

Шумско земљиште

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. Површине под шумом задржавају се на постојећим локацијама.
2. У склопу ових површина могу се градити куће за одмор, ловачке куће и сл.

Зелене површине

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. Зелене површине у зони експлоатације рудника су планиране уз све просторне цјелине у функцији експлоатације жељезне руде (око копова и одлагалишта), како би имале искључиво заштитну улогу,
2. Основни циљеви са аспекта уређења система јавних зелених површина изражени су следећим поставкама:
  - пошумљавање обала ријека брзорастућом листопадном вегетацијом,
  - дрвореде уз постојеће ријеке треба формирати од следећих форми: храст лужњак (*Quercus robur L*), канадска топола (*Populus x euramericana 1-214*), жалосна жута врба (*Salix alba var.vitelina f. Pendula*) и таксодијум (*Taxodium distichum Rich*).
3. Зона спорта и рекреације - Површина за организовање спортских активности планирана је у сјевероисточном дијелу обухвата уз постојеће купалиште на лијевој обали ријеке Гомјенице. У овој зони могуће је градити спортски терени и пратећи садржаји (гардеробе, санитарни чворови и сл.). Такође, могуће је градити пословне објекте пословне намјене (угоститељство, мање продавнице и сл.).

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. Техничка рекултивација одлагалишта јаловине Луке.
2. Биолошка рекултивација регулисаних обала Гомјенице.
3. Формирање појасева заштитног зеленила уз ГМС и површински коп Бувач.
4. Биолошка рекултивација одлагалишта Луке.
5. Техничка рекултивација одлагалишта јаловине Мамузе.
6. Биолошка рекултивација одлагалишта јаловине Мамузе.

В. Становање

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. У зони индивидуалног становања руралног типа планирано је да:

- Ови простори обухватају постојеће површине са изграђеним стамбеним објектима, рјеђе стамбено-пословним, помоћним објектима и господарским објектима. Рјеђе су заступљене мање производно-занатске радионице. Сви објекти се задржавају у складу са својом функцијом.

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. У границама експлоатационог поља могу се градити нови стамбени објекти индивидуалног типа спратности П, П+1 до мах. П+1+Пот. Објекти су планирани као слободностојећи и двојни објекти .

Г. Инфраструктура

Саобраћај

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. дефинисана је просторна организација са формираним зонама, у којима су планирани индивидуални објекти, као и објекти и пратеће површине за потребе рудника Омарска;
2. у потпуности се задржава концепт саобраћајног рјешења, који дефинише приступне саобраћајнице које тангирају предметни обухват, односно задржава се постојећи Регионални пут, постојећа жељезничка мрежа, као и саобраћајнице у копу, као и саобраћајна мрежа у оквиру постојећих околних насеља;
3. Дефинисана су проширења постојећих саобраћајница, како би се формирали саобраћајни профили улица које одговарају тренутним потребама изграђености;
4. Дефинисане су нове пјешачке површине, у циљу унапређења пјешачког саобраћаја.
5. **За јавне саобраћајне површине планирано је слиједеће:**
  - Јавне саобраћајне површине - приступне саобраћајнице за стамбене објекте, као и постојеће саобраћајнице унутар копа, преузете су из постојеће планске документације и као такве задржане,
  - Овим планом је планирана изградња колских и пјешачких приступа комплексу рудника, као и кракови саобраћајница до околних насеља.
  - Што се тиче индустријских саобраћајница у копу, остављена је могућност да се исте формирају у складу са потребама функционисања предметног подручја.

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. Измјештање трасе регионалног пута са мостом на Гомјеници и прикључним рампама за пољске путеве укупне дужине цца 3 150 м.
2. Изградња планиране саобраћајнице – веза регионални пут - Нишевићи са мостом на Гомјеници (монтажни мост 80м), дужине у обухвату плана цца 335 м.
3. Изградња планираног пјешачког подходника са прилазним рампама и степеништима, дужине у обухвату регулационог плана сса 20м 6.
4. Реконструкција подвожњака испод индустријске пруге Омарска -Томашица.
5. Изградња саобраћајнице на десној обали регулисаног тока Гомјенице дужине сса 1430 м.
6. Изградња саобраћајнице са подвожњаком испод жељезничке пруге Приједор-Бања Лука и мостом на ријечи Криваји, дужине у обухвату плана сса 420 м.
7. Изградња саобраћајнице –веза регионални пут и локални пут Омарска - Марићка, на десној обали Гомјенице, дужине сса 2240 м.

8. Изградња планиране саобраћајнице између одлагалишта јаловине Лука и одлагалишта јаловине Језеро

Хидротехничка инфраструктура

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. Постојеће стање се задржава, уз обавезу редовног одржавање мреже и пратећих објеката на истој.
2. Водоснабдијевање насеља у непосредној близини рудника ријешити се изградњом планираних цјевовода предвиђених важећом техничком документацијом система водоснабдијевања „Црно Врело“.
3. У сјеверном дијелу обухвата планирана је изградња уређаја за пречишћавање отпадних вода од околних насеља.
4. Како би се заштитило плавлеење околних пољопривредних површина потребно је планирати наставак регулације корита ријеке Гомјенице и на узводном и на низводном дијелу, односно и изван обухвата измјена Плана,
5. Потребно је планирати регулацију водотока Слатина до ушћа у Гомјеницу. Да би се успјешно ријешила ова проблематика потребно је урадити анализу ширег простора, одредити границе утицаја (одредиће се, између осталог, након израде Студије утицаја на животну средину) те након тога одредити просторни обухват за који ће се урадити урбанистичка документација која ће бити основ за узводно и низводно регулисање водотока.
6. Фекална канализациона мрежа је ријешена, али је потребно редовно одржавати уређаје за пречишћавање фекалне отпадне воде.
7. Одвођење отпадне технолошке воде је ријешено, али је потребно редовно одржавање таложника и уљних сепаратора, као и комплетне цијевне мреже.

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. Регулација ријеке Слатине од одлагалишта Луке до ушћа у Гомјеницу у границама обухвата плана (оријентациона дужина цца 1200 м)
2. Изградња система за одводњавање атмосферских талога за подручје ограничено регионалним путем Р405а, регулисаним каналом Одбојне и јужном вододјелницом.
3. Изградња водоводне мреже за питку и техничку воду за 30 домаћинстава (спој на водовод Томашица –Омарска).
4. Изградња секундарна водоводне мреже у склопу регионалног пројекта водоснабдијевања “Црно Врело” у дужини од сса 18000м.
5. Изградња канализационе мрежа у дужини од сса 2800 м и пречистача фекалних вода – Омарска,
6. Изградња ободних канала и таложника око рекултивисаног одлагалишта Луке, Мамузе и Језеро.
7. Изградња купалишта на регулисаном кориту Гомјенице.
8. Изградња растеретних канала ријека Криваја – Гомјеница у дужини од цца 250 м.

Електроенергетика и телекомуникације

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. Да се уобзире и проанализира постојећа електроенергетска инфраструктура на ширем предметном локалитету, те да се изврши процјена потребних трафостаница за потребе обезбјеђења квалитетног напајања електричном енергијом постојећих и планираних објеката,
2. Постојеће трафостанице са којих се врши напајање комплетног рудника су предвиђене да се задрже. Овим регулационим планом оставља се могућност реконструкције постојећих трафостаница и/или изградња нових на мјесту постојећих
3. Постојећа примарна и секундарна подземна 6.3kV кабловска мрежа у оквиру комплекса рудника предвиђена је да се задржи.
4. Овим регулационим планом оставља се могућност полагања нових траса примарне и секундарне 6.3 kV кабловске мреже у оквиру комплекса рудника што ће бити условљено технолошким процесом у зависности од динамике извођења радова на ископима.
5. Како се унутар обухвата комплекса рудника налазе и насеља, потребно је за исте обезбиједити квалитетно снабдијевање електричном енергијом.
6. На основу наведеног, овим регулационим планом оставља се могућност изградње трафостаница које би биле лоциране у дијеловима насеља са најгушћом насељености.
7. Постојећа расвјета у оквиру рудничког комплекса је предвиђена да се задржи. У комплексу рудника није планирано додатно посебно освјетљење.
8. Да се уобзире и проанализира постојећа телекомуникациона инфраструктура на предметном локалитету, те да се предвиде трасе за изградњу планиране телекомуникационе кабловске канализације за потребе полагања нових телекомуникационих каблова до сваког планираног објекта,

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. Електро и ПТТ инфраструктуру организирати тако да прати развој насеља како у стамбеном, друштвеном ,тако и у пословном развоју. Исту треба планирати за дугорочне потребе. Потребно је омогућити етапну изградњу према објективним могућностима.

Топлификација и остала инфраструктура

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. Са становишта топлификације се не планирају радови на изградњи додатне топлификационе мреже.
2. На сјеверном дијелу локације, ван обухвата измјене Плана, налази се простор ГМС-а (гравитационо магнетне сепарације) са објектима управне зграде са рестораном и лабораторијом, објекат гравитационо-магнетне сепарације, објекти згушњивача, депои руде, пумпна станица, котловница, хаваријско

језеро, пумпна станица захват на ријечи Гомјеници. Ова просторна цјелина је изграђена и као таква остаје,

3. Простор сервисно-ремонтне радионице са пратећим садржајима и објектима (сервисно-ремонтна радионица, управна зграда, интерна бензинска пумпа, плато за механизацију, помоћни објекти и сл.), налази се у обухвату измјене Плана, задржавају се у постојећим хоризонталним и вертикалним габаритима,
4. Експлатација жељезне руде на површинском копу Бувач одвијаће се према постојећем технолошком процесу који функционише на простору рудника (системи транспортних трака и камионског-дамперског превоза), а јаловина се одлаже на постојеће источно одлагалиште.
5. Одлагање јаловине на одлагалиште Мамузе је завршено, те је исто у постојећем стању у природном процесу рекултивације.
6. Одлагање муља као продукта рада на ГМС-у одвијаће се изведеним системом затворених цијеви и отвореног канала муљовода (са јужне стране одлагалишта) на одлагалишту унутар бившег копа „Језеро“,

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. За потребе топлификације нових објеката који ће се градити у овом обухвату, као и побољшања квалитете гријања већ гријаних објеката потребно је извршити реконструкцију подстаница и дијела разводних топловада, као и изградњу нових топловада. Потребно је изградити нове измјењивачке подстанице за допуну топлинских губитака дјела садашњих објеката, као и напајање свих нових . Такође је потребно за нове подстанице изградити и пратећу инфраструктуру, одговарајуће вреловодне прикључке и топловодне разводе. За реализацију неких објеката биће потребно претходно измјестити трасе постојећег вреловода и топловодног развода.
2. У обухвату је предвиђена изградња нових објеката за стамбену, стамбено-пословну и пословну намјену. Предвиђена спратност објеката је различита од приземних те до највише пет спратова, те доградњом и надзиђивањем поткровља као корисним простором на неким постојећим објектима. У циљу обезбјеђења одговарајућег стандарда становања планом се предвиђа прикључење свих објеката на централни систем топлификације. У складу с тим је потребно извршити проширење постојећих капацитета инфраструктуре даљинског система гријања градске топлане Приједор.
3. На простору обухвата, планирана је градња инфраструктурних објеката: саобраћајних, мостова, подходника, подвожњака хидротехничких и електроенергетских објекта који су наведени у другим цјелинама.

Д. Заштита животне средине

У Измјенама Регулационог плана дефинисано је слиједеће:

1. да се активности на експлоатацији, припреми и обогаћивању жељезне руде обављају на начин предвиђен пројектном документациојм,
2. да су пројектована технолошка рјешења експлоатације, припреме и обогаћивања руде усклађена са БАТ технологијама које се препоручују за ову врсту минералне сировине,

3. да се третман отпадног материјала – јаловине из свих технолошких цјелина врши на начин препоручен БАТ технологијама,
4. да је за све отпадне воде прије испуштања у природне водотоке предвиђен адекватан начин пречишћавања а да се дио отпадних вода враћа у процес припреме сировине на ГМС-у и тиме поново користи,
5. да се у смислу смањења загађења ваздуха примјењују неке кативности препоручене БАТ технологијама, као и
6. да је успостављен мониторинг у неки мсегментима као што су: мониторинг квалитета отпадног материјала-муља, мониторинг подземних вода и геомеханичких параметара одлагалишта,

У матичном Регулационом плану дефинисано је слиједеће:

1. Набавка и инсталирање опреме за обавјештавање становништва низводно од бране Међеђа.
2. Успостављање мониторинга свих елемената животне средине.
3. Набавка и инсталирање опреме за сеизмичко осматрање бране.

Табела 5. Приказ интензитета утицаја планских рјешења у односу на стратешке циљеве заштите животне саредине

Сектор	Планска рјешења плана	Општи циљеви стратешке процјене у односу на величину утицаја, просторне размјере утицаја, процјену вјероватноће и скалу вјероватноће утицаја					
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
СТАНОВНИШТВО	нису дефинисани циљеви	-	-	-	-	-	-
ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	Измјена рег. плана: тачка 1	-1, Л, М, к	0	0	+1, Л, М, ср	0	0
	Измјена рег. плана: тачка 2	-1, Л, М, к	0	0	+1, Л, М, ср	0	0
	Матични план: тачка 1	-1, Л, М, к	0	0	+1, Л, М, ср	0	0
ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	Измјена рег. плана: тачка 1	+2, Л, М, ср	+1, Л, М, Ст	+1, Н, М, Ст	+2, Л, М, д/ст	0	+1, Л, М, д/ст

Извештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину

	Измјена рег. плана: тачка 2	-1, Л, М, к,	0	-1, Л, М, к,	0	0	0
ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ	Измјена рег. плана: тачка 1	+2, Л, М, Ст	0	+2, Л, М, Ст	+2, Л, М, Ст	0	0
	Измјена рег. плана: тачка 2	+2, О, ВВ, Ст	0	+2, О, М, Ст	+2, Л, ВВ, Ст	0	+1, Л, В, д/ст
	Измјена рег. плана: тачка 3	+1, Л, М, ср	0	0	+2, Л, В, д/ст	0	0
	Матични план: тачка 1	+2, О, В, д/ст	0	0	+2, О, В, д/ст	+2, О, В, д/ст	+1, О, В, д/ст
	Матични план: тачка 2	+3, О, ВВ, д/ст	0	0	+3, О, В, д/ст	0	+3, О, ВВ, д/ст
	Матични план: тачка 3	+3, Л, В, д/ст	0	0	+3, О, В, д/ст	0	+3, О, В, д/ст
	Матични план: тачка 4	+3, О, ВВ, д/ст	0	0	+3, О, В, д/ст	0	+3, О, ВВ, д/ст
	Матични план: тачка 5	+2, О, В, д/ст	0	0	+2, О, В, д/ст	+2, О, В, д/ст	+1, О, В, д/ст
	Матични план: тачка 6	+3, О, ВВ, д/ст	0	0	+3, О, В, д/ст	0	+3, О, ВВ, д/ст
СТАНОВАЊЕ	Измјена рег. плана: тачка 1	0	0	0	0	0	0
	Матични план: тачка 1	0	0	0	0	0	0
САОБРАЋАЈ	Измјена рег. плана: тачке од 1 до 5	-1, Л, М, д/ст	0	0	+1, Л, М, д/ст	0	0

	Матични план: тачке 1, 2, 3, 4 и 8	-1, Л, В, д/ст	0	0	+2, Л, В, д/ст	0	0
	Матични план: тачке 5, 6, 7	-2, Л, В, д/ст	0	0	+2, Л, В, д/ст	0	0
ХИДРОТЕХНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА	Измјена рег. плана: тачке 1, 2, 6, 7	+1, Л, М, ср	0	0	+2, Л, В, д/ст	0	+1, Л, М, ср
	Измјена рег. плана: тачке 4 и 5	+2, О, В, д/ст	0	0	+2, О, В, д/ст	0	+1, Л, М, д/ст
	Измјена рег. плана: тачка 3	+3, Н, ВВ, д/ст	0	0	+3, Н, ВВ, д/ст	+2, Н, В, д/ст	+2, Н, В, д/ст
	Матични план: тачка 2, 6, 8	+2, О, М, д/ст	0	0	+2, Л, М, д/ст	+1, Л, М, д/ст	+1, Л, М, д/ст
	Матични план: тачка 1 и 7	+2, О, М, д/ст	0	0	+2, О, М, д/ст	0	+1, О, М, д/ст
	Матични план: тачка 3 и 4	+1, О, М, д/ст	0	0	+2, О, М, д/ст	0	+1, О, М, д/ст
	Матични план: тачка 5	+3, Н, ВВ, д/ст	0	0	+3, Н, ВВ, д/ст	+2, Н, В, д/ст	+2, Н, В, д/ст
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ	Измјена рег. плана: тачка од 1 до 8	-1, Л, М, к	0	0	+1, Л, М, д/ст	0	0
	Матични план: тачка 1	-1, Л, М, к	0	0	+1, Л, М, д/ст	0	0
	Измјена рег. плана: тачка 1	0	0	0	-1, Л, М, ср	0	0

ТОПЛИФИКАЦИЈА И ОСТАЛА ИНФРАСТРУКТУРА	Измјена рег. плана: тачка 2	-2, Р, В, д/ст	0	0	-1, Л, М, д/ст	0	0
	Измјена рег. плана: тачка 3	-1, Л, М, п	0	0	-1, Л, М, п	0	0
	Измјена рег. плана: тачка 4	-3, Н, ВВ, д/ст	0	0	-1, Л, М, д/ст	-2, О, В, д/ст	+1, О, В, ср
	Измјена рег. плана: тачка 5	-3, Н, В, д/ст	0	0	-3, Л, М, д/ст	-2, Н, В, д/ст	0
	Измјена рег. плана: тачка 6	-3, Н, ВВ, д/ст	0	0	-3, Л, ВВ, д/ст	-3, Н, ВВ, д/ст	0
	Матични план: тачка 1, 2 и 3	-1, Л, М, д/ст	0	0	+1, Л, М, д/ст	0	0
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	Измјена рег. плана: тачка 1 и 2	-2, Л, ВВ, д/ст	-2, Л, ВВ, д/ст	0	-1, Л, ВВ, п	0	0
	Измјена рег. плана: тачка 3	+2, Н, В, д/ст	0	0	+2, О, М, д/ст	+2, Н, В, д/ст	+1, Н, М, д/ст
	Измјена рег. плана: тачка 4	+2, Н, В, д/ст	0	0	+2, О, В, д/ст	+2, Н, В, д/ст	+1, Н, М, д/ст
	Измјена рег. плана: тачка 5 и 6	+2, Р, В, д/ст	0	0	+2, Р, В, д/ст	+2, Р, В, д/ст	+3, Р, В, д/ст
	Матични план: тачка 1, 2 и 3	+3, Н, ВВ, д/ст	+3, Н, ВВ, д/ст	0	+3, О, ВВ, д/ст	+2, Н, В, д/ст	+3, Н, ВВ, д/ст

Евалуација утицаја

На основу претходних анализа утицаја извршена је идентификација значајних и веома значајних утицаја планских рјешења и њихова евалуација што је дато у наставку.

✓ Веома значајни утицаји:

- Из анализе утицаја планских рјешења у односу на стратешке циљеве заштите животне средине идентификовано је 16 веома значајних утицаја ранга +3, Л, ВВ, Ст и -3, Л, ВВ, Ст, у оквиру шест циљева стратешке процјене. Од издвојених веома значајних утицаја 12 је веома значајних позитивних утицаја који се односе на поступке биолошке рекултивације завршених површинских копова и иградња пречистача отпадних комуналних вода. Од веома значајних негативних утицаја идентификовано је 4 утицаја и то, у оквиру планираног наставка експлоатације жељезне руде а према стратешком циљу бр. 1. Заштита и одрживо кориштење природних вриједности и планираних активности одлагања муља у оквиру бившег копа Језеро а према стратешком циљу бр. 1, 4 и 5.

✓ Стратешки значајан утицај:

- Из анализе утицаја планских рјешења у односу на стратешке циљеве заштите животне средине, идентификовано је 4 стратешки значајна утицаја ранга +2, Л, ВВ, Ст и -2, Л, ВВ, Ст у оквиру шест циљева стратешке процјене. Од издвојених стратешких значајних утицаја 2 су значајна позитивна утицаја који се односе на планирано пошумљавање и рекултивацију обала водотока, док се два значајна негативна утицаја односе на процес наставка експлоатације што ће неминовно имати наставак посљедица по природне ресурсе, животну средину и остале сегменте у непосредном окружењу.
- Од укупно 71 планиране активности подијељених у 10 сектора матичног Регулационог плана и Измјене дијела регулационог плана рудника жељезне руде Омарска, за које је вршена процјена, идентификована су 16 веома значајна утицаја који остварују значајан ефекат у односу на циљеве СПУ. Од 16 значајних утицаја, 12 има веома позитиван утицај на одређене сегменте животне средине и очување идентитета подручја, док 4 активности има веома значајан негативан утицај, од чега се издваја планирано одлагање муља у оквиру површинског копа Језеро. Ова активност ће се детаљније регулисати приликом израде документације нижег реда односно спровођења поступка издавања еколошке дозволе (израда Студије о процјени утицаја на животну средину).

3.3.1. Мјере за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

На основу идентификованих значајних утицаја, који се јављају као посљедица планских рјешења предвиђених Планом, у наставку су дефинисане мјере за поједине сегменте животне средине, које је потребно предузимати током реализације плана:

Мјере спречавања и минимизирања негативног утицаја на ваздух

- За смањење емисије прашине препоручена метода је квашење критичних емисионих мјеста, посебно у вријеме сушних дана;
- Вршити контролу а најмање два пута годишње – у лјетном и зимском периоду, и то на свим карактеристичним изворима загађивања ваздуха суспендованим честицама;
- Вршити редовну контролу исправности рударских машина и њихових мотора што изискује редовне прегледе исправности, тј. посједовање важећих употребних дозвола за све машине активне на површинском копу. Преглед исправности-употребне дозволе обнављати у складу са актуелним законским прописима;
- Вршити контролу квалитета минерско-техничких и хемијских карактеристика експлозива који се употребљава на површинском копу;
- Вршити мониторинг гасова на начин предвиђен у мониторинг плану.

Мјере спречавања и минимизирања негативног утицаја на воде

Мјере које се предузимају за смањење штетног дјеловања рударске производње на човјекову околину, првенствено се односе на искључену могућност мијешања непречишћене отпадне воде са водом из водотока у који се испуштају. Да би се ово остварило неопходно је:

- Проводити контролу отпадних вода свака четири мјесеца на начин предвиђен приједлогом мониторинг плана и Елборатом о еквивалентном броју становника;
- Континуирано одржавање потпуне функционалне исправности пречистача – уређаја за пречишћавање зауљених и замуљених вода и уређаја за пречишћавање фекалних / санитарних вода;
- Одржавање и чишћење свих водосабирника, цјевовода, канала за отпадне воде као и пумпи и нивоа воде акумулације;
- Одржавање у функционалном стању мјерних уређаја – водомјера;
- Континуирано праћење протицаја ријеке Гомјенице при чему се захватање из водотока мора обуставити када је протицај једнак или мањи од 95% протицаја средње малих мјесечних протицаја у овој ријеци.

Мјере спречавања и минимизирања негативног утицаја буке, вибрација и сеизмичких потреса

На овим теренима може се очекивати угроженост животне средине од вибрација изазваних мињањем, пошто се експлоатација жељезне руде врши примјеном бушачко-минерских радова. Интезитет буке на појединим локацијама у копу су прије свега од значаја за радну околину, али велики број таквих извора као и њихова концентрација на малом простору може допринијети повећању укупног фона емитоване буке са копа. Примарна мјера је контрола буке на самом извору, јер уколико се на извору не предузму све мјере за смањење буке примјена других метода је неопходна.

Када није изводљиво примјенити мјере за контролу буке на извору примјењују се мјере контроле на путевима преношења звука од извора до пријемника. Овакав приступ се највише примјењује за контролу буке у животnoj средини.

Контрола ваздушне буке на путевима преношења подразумијева:

- Потпуно затварање извора буке,
- Стављање препрека у виду баријера,
- Израду тунела између извора буке и пријемника.

У оквиру овог плана потребно је вршити мониторинг буке, вибрација и сеизмичких ефеката минирања предвиђен планом мониторинга.

Мјере спречавања и минимизирања негативног утицаја на земљиште

Деградација земљишта као једна од најважнијих посљедица експлоатације минералних сировина је значајна и на предметном површинском копу. Површине захваћене експлоатацијом као и одлагалишта јаловине су значајне па се све активности морају одвијати према пројектној документацији:

- Одржавање угла одлагања – завршног угла одлагалишта,
- Формирање пројектованих нивелета одлагања,
- Одржавање висине одлагалишта појединих етажа,
- Одржавање површина – платоа одлагалишта равним и у пројектованом паду ради спречавања формирања удубљења – барица и задржавања воде.

У циљу заштите земљишта потребно је спроводити следеће активности:

- Редовно вршење мониторинга отпадног материјала,
- Обављати неопходне активности на одржавању простора на ојем се тренутно не обављају рударске активности,
- Вршити прикупљање и одлагање отпада који настаје свакодневним радом, извршити његово раздвајање те у сарадњи са локалном комуналном службом отпад редовно одвозити на депонију,
- Уколико дође до неконтролисаног истицања опасних материја обезбиједити довољне количине сорбента и адекватне посуде за прихват горива, а даљи третман повјерити специјализираној служби која благовремено треба да уклони опасне материје и асанацију терена у складу са актуелним Законом о управљању отпадом.

Мјере које се предузимају у циљу спречавања несрећа већих размјера

При овој врсти дјелатности несреће већих размјера могу изазвати инжењерско-геолошке појаве или процеси као и рушење брана тамо гдје постоје велике акумулације воде. Приликом израде Главног рударског пројекта експлоатације обухваћене су превентивне мјере у смислу прорачунавања стабилности косина површинског копа и одлагалишта јаловине, чиме су дефинисани углови и услови израде косина. Уколико ипак дође до појаве клизишта предвиђају се мјере санације клизишта у смислу смањивања угла косина и одвоза клизнутог материјала уз додатно анализирање комплетних геолошких, хидрогеолошких и сеизмичких услова на терену.

Несрећу већих размјера у овом Руднику може изазвати рушење бране на акумулацији Међеђа (ван обхвата измјене Плана). Једна од основних и најефикаснијих мјера заштите је превентивне природе и подразумијева техничко осматрање брана на муљним акумулацијама.

Опис осталих мјера које је обавезно предузимати у циљу заштите животне средине

Поред наведених мјера које се морају водити у циљу заштите воде, земљишта, ваздуха и здравља становништва, потребно је водити још низ мјера и активности од којих су најважније:

- Мјере за спречавање продукције за поврат корисног материјала из отпада који продукује посторјење,
- Мјере које се воде ради усклађивања са основним обавезама одговорног лица а односе се на: Израду плана управљања отпадом, Израду посебног плана за управљање несрећама већих размјера, придржавање прописа утврђених посебним законским актима који се односе на површински начин експлоатације, свођење емисије штетних гасова и прашине у ваздух на начин и у мјери неопходној да се осигурају вриједности прописане Правилником о граничним вриједностима валитета ваздуха, емисују буке контролисати уз поштовање одредби о дозвољеном времену излагања одређеном нивоу буке, осигурати да отпадне воде које се испуштају у крајњи реципијент буде минимум истог квалитета као и реципијент.

Резултати свих активности на праћењу емисија у Руднику и њиховог утицаја на животну средину морају бити обрађени у форми писаних извјештаја урађених од стране овлаштених институција које врше мјерења.

Опис мјера планираних за праћење емисија унутар подручја и њихов утицај

Приједлог комплетног мониторинг плана за Рудник Омарска обухвата мониторинг:

- Отпадних вода,
- Квалитета ваздуха (радна и животна средина),
- Емисија буке, вибрација и сеизмичких потреса (радна и животна средина), те ван обухвата ове измјене.
- Параметара бране на акумулационом језеру Међења и
- Мјерења нивоа радиоактивности на постројењу ГМС.

Предузеће које врши експлоатацију, припрему и обогаћивање жељезне руде је обавезно испоштовати све обавезе праћења емисија према наведеним плановима мониторинга.

Мјере за заштиту људи и добара од пожара

Приступ ватрогасним возилима мора бити омогућен свим објектима. Приступни пут око објекта и плато за интервенције морају се изградити тако да су приступ и кретање ватрогасних возила увијек могући с вожњом унапред у свим зонама.

Све путање за кретање ватрогасног возила у оквиру парцеле и површине за рад ватрогасне технике утврђиваће се кроз посебан елаборат противпожарне заштите, који је саставни дио документације за извођење и који се, у складу са Законом о заштити од пожара (Сл.гл. РС, бр. 94/19), на одговарајући начин верификује код овлаштене институције.

Приликом свих интервенција у простору, те израде техничке документације која се израђује на темељу овог Плана обавезно је потребно придржавати се сљедећих прописа:

- Закона о заштити од пожара ("Сл. гласник РС", бр. 94/19),

- Правилника о техничким нормативима за спољашњу и унутрашњу хидрантску мрежу за гашење пожара („Сл. гласник РС, бр. 39/13),
- Правилника о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објеката повећаног ризика од пожара („Сл. гласник РС“, бр. 39/13),
- Правилника о техничким захтјевима за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија (“Сл. гласник РС”, бр. 19/10),
- Правилника о техничким нормативима за системе за одвођење дима и топлоте насталих у пожару („Сл. лист СФРЈ“, бр. 45/83),
- Правилника о техничким нормативима за системе за вентилацију или климатизацију („Сл. лист СФРЈ, бр. 38/89),
- Правилника о смјештају и држању уља за ложење („Сл. лист СФРЈ“, бр. 45/67),
- Уредбе о техничким нормативима заштите од пожара у објектима намјењеним за јавну употребу у којима се окупља или борави, односно ради већи број лица („Сл. гласник РС“, бр. 32/12).

Мјере за заштиту људи и добара у случају елементарних непогода, ратних катастрофа и технолошких акцидентата

Приликом пројектовања и извођења објекта и површина на простору обухвата неопходно је примјенити све прописане мјере за заштиту објекта од елементарних и других непогода.

У циљу заштите садржаја у предметном простору, потребно је при њиховом пројектовању и извођењу узети у обзир све мјеродавне параметре који се односе на заштиту од елементарних непогода (врста и количина атмосферских падавина, дебљина сњежног покривача, јачина вјетра, носивост терена, висина подземних вода и сл.) у складу са позитивним законским прописима.

Заштита од удара грома треба да се обезбиједи изградњом громобранских инсталација, које ће бити правилно распоређене и уземљене.

Посебну пажњу обратити на одредбе Правилника о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима, Закона о заштити од елементарних непогода, Закона о заштити од пожара - пречишћени текст, те остале прописе који дефинишу ову област.

На подручју обухвата Плана планирана је заштита становништва од природних и ратних катастрофа у заклонима.

Инвеститор је обавезан придржавати се свих мјера прописаним Еколошким дозволама за предметни комплекс изадте од стране ресорног Министарства.

3.4. Начин на који су при процјени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свијету, стаништима и биодиверзитету, заштићеним природним добрима, становништву, здрављу људи, градовима, општинама, и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вриједностима

Приликом процјене утицаја полази се од чињенице да ће се приликом реализације активности Измјене дијела регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” и Преосталог дијела подручја обухвата регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” поштовати све законске одредбе и позитивни прописи из области заштите животне средине и управљања простором. Процјена утицаја темељи се на стратешком нивоу, који искључује појединачне захвате и специфичну пројектно везану процјену утицаја на животну средину.

У складу са методолошким препорукама за израду стратешких процјена које анализирају стратегије, планове и програме на кровном нивоу, процјена утицаја извршена је путем одабира стратешког циља. Стратешки циљ на који се процјењује утицај је "Усаглашеност активности Измјене дијела регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” и Преосталог дијела подручја обухвата регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” са захтјевима заштите животне средине". У складу с тим видљиво је да је главна методолошка смјерница за процјену утицаја анализа прихватљивости активности које предлаже план у односу на релевантне компоненте животне средине. Методологија процјене утицаја укључује анализу и оцјену утицаја мјера предложених планом у односу на компоненте животне средине, као и у односу на стратешки циљ Студије. Уз анализу свих мјера даје се оцјена њихове оправданости у односу на еколошке захтјеве компоненти животне средине те се процјењују могући непосредни, посредни, краткорочни, средњорочни, трајни, и други утицаји. Анализа утицаја предложених мјера спроведена је за сваку активност појединачно. Завршно, процјењује се утицај на испуњеност стратешког циља "Усаглашеност активности Измјене дијела регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” и Преосталог дијела подручја обухвата регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” са захтјевима конпонената животне средине".

Сврха завршне процјене је провјера успјешности Измјене дијела регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” и Преосталог дијела подручја обухвата регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” у прописивању мјера у односу на захтјеве и потребе свих релевантних компоненти животне средине како би се утицај мјера на стратешкој разини свео на најмању могућу прихватљиву мјеру. За поједине мјере прописане су мјере заштите односно побољшања. Ове мјере прописују се са сврхом ублажавања посљедица спровођења Плана те побољшања његових мјера.

Кроз процјену утицаја планираних активности Измјене дијела регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” и Преосталог дијела подручја обухвата регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” сагледан је утицај на све компоненте животне средине, на пољопривредно земљиште, становање, инфраструктуру материјалну имовину, културно-историјску баштину, итд. узимајући у обзир њихове међусобне односе.

У групу мјера усмјерених према постизању контроле и смањења загађености вода из тачкастих и дифузионих извора спадају и конкретне активности као што су: изградња уређаја за пречишћавање отпадних вода од околних насеља, изградња система за одводњавање атмосферског талога. Од примјене ових активности очекују се дугорочно позитивни утицаји на животну средину док се кратоктрајно негативни утицаји могу очекивати током извођења грађевинских радова на инфраструктурним објектима и приликом изградње путева.

Негативни утицаји у фази експлоатације рудника се могу смањити примјеном свих прописаних мјера за све сегменте животне средине и на друге сегменте на које може бити негативан утицај приликом рада истог (становништво, пољопривредно земљиште, инфраструктура, културна – ситоријска баштина) Негативни утицаји се односе, прије свега, на квалитет ваздуха (прашина), бука, вибрације, отпад – јаловина. Уз примјену мјера превенције и мјера збрињавања отпада, који се требају прописати еколошком дозволом, ови се утицаји могу спријечити и минимизирати. Мјере превенције се требају дефинисати за сваки појединачни случај и интегрисати у еколошку дозволу, а све у складу са Законом о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Српске", број 71/12, 79/15 и 70/20).

Еколошком дозволом и Планом управљања отпадом дефинисане су мјере заштите животне средине и мониторинг те је инвеститор дужан придржавати се истих.

Рудник жељезне руде Омарска посједује двије еколошке дозволе, и то Еколошка дозвола за експлоатацију жељезне руде на лежишту Омарска-локалитет Бувач (бр. еко. дозволе 15-96-35/19) и Еколошку дозволу за постројења у руднику жељезне руде Омарска (бр. еко. дозволе 15-96-216/08). У складу са захтјевима из еколошких дозвола врше се редовни мониторинзи. У редовне мониторинге спада мониторинг отпадних вода (узорковање и анализа отпадних вода на мјесечном нивоу, те квартална израда Елабората-ЕБС), мониторинг ваздуха, буке и вибрација (љетни и зимски период), мониторинг хидролошких и хидрогеолошких параметара (индивидуални бунари у околини копа, те мјерење водостаја на ријечи Гомјеници) и редован мониторинг бране Међеђа. Поред свега наведеног, врши се и одговорно управљање опасним отпадом, те АМ Приједор има склопљен уговор са овлашћеном институцијом за редовно збрињавање опасног отпада (зауљени и замашћени отпад, отпадна уља итд.).

3.5. Начин на који су при процјени узете у обзир карактеристике утицаја, вјеројатноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја

Приликом процјене утицаја активности предложених Измјеном дијела регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска” и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска”, кориштене су двије категорије утицаја:

- ✚ Позитиван утицај (+): Утицај је окарактерисан као позитиван ако предложена мјера побољшава постојеће стање компоненти животне средине у односу на садашње стање или тренд. До побољшања може доћи услед рјешавања неког од постојећих проблема или услед позитивне промјене постојећег негативног тренда.
- ✚ Негативан утицај (-): Утицај се оцјењује као негативан ако се процијени да се спровођењем мјера значајно негативан утицај не може искључити. За ову категорију утицаја дефинишу се мјере заштите животне средине које могу искључити/умањити могућност значајно негативног утицаја.
- ✚ Утицај је неутралан уколико мјере на стратешком нивоу на компоненте животне средине не генеришу ни позитивне ни негативне утицаје. За ову категорију утицаја могу се дефинисати мјере побољшања.

Приликом описа утицаја предложених мјера на животну средину, користе се следећи термини који служе за детаљније дефинисање врсте и опсега појединачних утицаја:

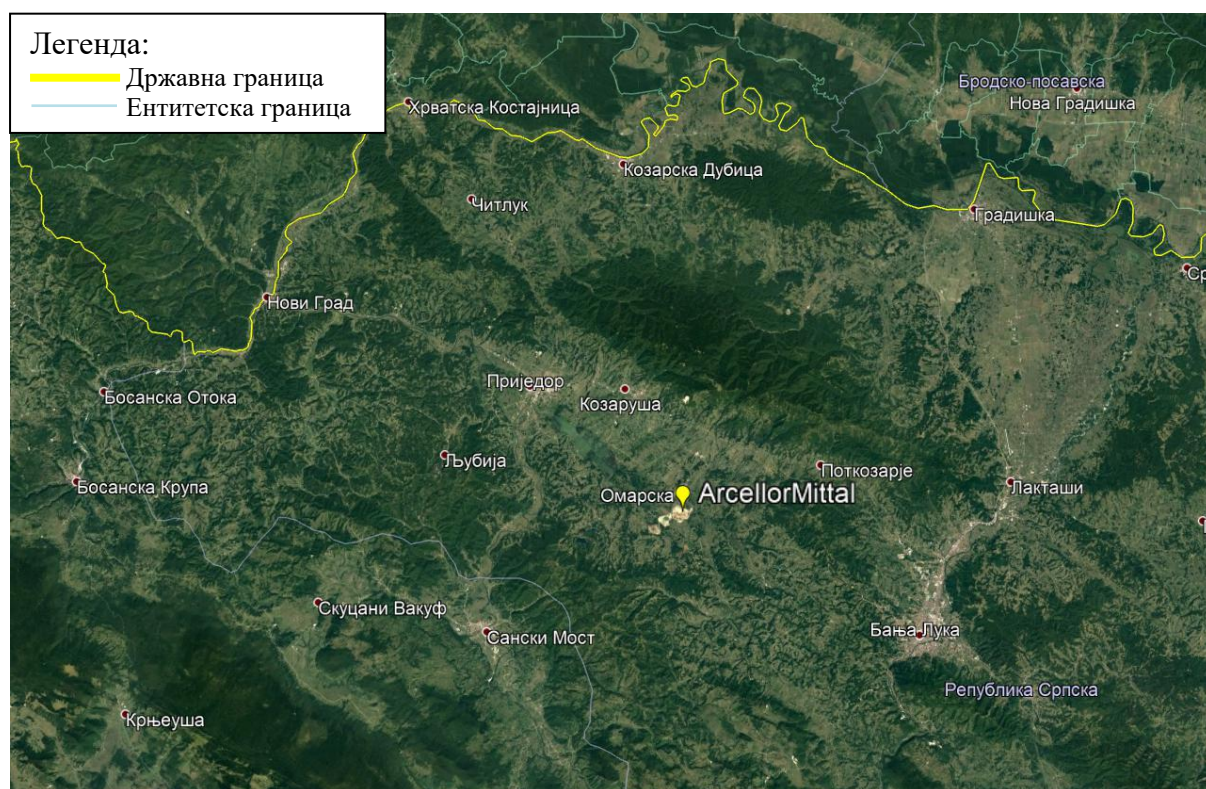
- ✚ Повремен –ако предложена активност генерише промјену која је повремениг карактера,
- ✚ Краткорочан утицај – ако дјеловање утицаја на животну средину престаје унутар 5 година,
- ✚ Средњорочан утицај – ако дјеловање утицаја на животну средину престаје између 5. и 10. године од почетка развоја утицаја,
- ✚ Сталан утицај – ако утицај има трајне посљедице по животну средину те не престаје ни након 10 година,
- ✚ Кумулативан утицај – ако предложена активност може међудјеловати са другим предложеним мјерама или постојећим или планираним активностима, трендовима и захватима у простору, што генерише утицаје чије је заједничко дјеловање веће од суме дјеловања појединачних утицаја,
- ✚ Прекограничан утицај – ако предложена активност може утицати на животну средину других држава.

Карактеристике утицаја: вјероватноћа, интензитет, временска димензија и просторна димензија су објашњене у тачки 3.3. Приказ процијењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мјера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска рјешења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат. Као примјер се може навести загађивање ваздуха, вода или пораст нивоа буке.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја. Синергетски ефекти се најчешће манифестују код људских заједница и природних станишта. При реализацији пројекта доћи ће до кумулативних и синергетских утицаја на квалитет ваздуха, емисију буке, сталног заузимања зељишта и продукције отпада.

Обухват предметног рудника налази се на подручју града Приједор чија територија не представља погранично подручје. Предметни рудник се налази у потпуности на територији Републике Српске. Најближа удаљеност међудржавне границе (граница Републике Хрватске и БиХ) од граница обухвата рудника износи цца 35 км ваздушне линије, док се најближа ентитетска граница (граница са ФБиХ) налази на удаљености од цца 14 км ваздушне линије (Слика бр. 2).

Слика бр. 2 Положај Рудника Омарска у односу на државне и ентитетске границе

На основу положаја предметног рудника може се закључити да утицаји који ће настајати, током рада неће производити елементе значајног, неповољног прекограничног утицаја на Републику Хрватску и Федерацију Бисне и Херцеговине.

4. СМЈЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЈЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА ПРОЦЈЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

На основу Правилника о садржају извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину (“Службени гласник Републике Српске”, број 28/13) и члана 7. Смјернице за израду стратешких процјена на нижим хијерархијским нивоима и процјене утицаја пројеката на животну средину обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процјена и процјена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекте заштите животне средине и друга питања од значаја за процјену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

За све планове нижег реда, орган надлежан за припрему плана може донјети Одлуку о изради Стратешке процјене утицаја на животну средину, према критеријумима, прописаним Правилником о критеријумима за одлучивање о потреби спровођења стратешке процјене утицаја на животну средину (“Службени гласник Републике Српске”, број 28/13), ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

Смјернице Стратешке процјене за планове на нижим хијерархиским нивоима су:

- за реализацију планираних Пројеката обавезно је поштовање урбанистичких, санитарних и свих неопходних услова надлежних органа, организација и предузећа у циљу остваривања еколошке заштите простора,
- обавезна је прибављање документације за добијање еколошке дозволе за све Пројекте - објекте, изворе потенцијалног угрожавања животне средине,
- обавезне су мјере управљања простором и ресурсима и спрјечавање штетних утицаја при уређивању простора, реализацији, редовном раду и у случају акцидента појединачних Пројеката у захвату Плана,
- успостављање мониторинга животне средине за Законом предвиђене параметре и према Процјени утицаја на животну средину,
- обавеза је ажурирања битних параметара за постојеће Пројекте, зоне и локације, са аспекта испуњености еколошких услова и захтјева, у складу са процјеном утицаја затеченог стања.

Сви документи који се буду израђивали за пратеће садржаје, планиране привредно-радне зоне и објекте комуналне инфраструктуре на територији овог Плана, потребно је на адекватан начин процијенити и валоризовати могући негативни утицај планских рјешења на стање природних вриједности.

У складу са Законом о заштити животне средине (“Службени гласник Републике Српске”, број 71/12, 79/15 и 70/20) и Правилником о пројектима за које се спроводи процјена утицаја на животну средину и критеријумима за одлучивање о потреби спровођења и обиму процјене утицаја на животну средину (“Службени гласник Републике Српске”, број 124/12) инвеститори су дужни да се обратe надлежним органима за послове заштите животне средине који ће одлучити о потреби израде Процјене утицаја на животну средину, односно донијети Рјешење о потреби израде или ослобађању од израде Процјене утицаја. Процјена утицаја врши се за пројекте из области

индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљање отпадом и комуналних дјелатности, као и за све пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра. При томе:

- Инвеститор не може приступити извођењу пројекта тј. радовима без спроведеног поступка процјене утицаја и добијене сагласности надлежног органа на студију о процјени утицаја.
- Инвеститор за чије се планиране објекте и активности може захтијевати процјена утицаја мора поднијети захтјев за одлучивање о потреби процјене утицаја надлежном органу.
- Студија о процјени утицаја је саставни дио документације потребне за прибављањедозволе или одобрења за почетак извођења пројекта (изградња, извођење радова, промјена технологије, промјена дјелатности и друге активности).
- У случају да се на подручју планова нижег реда планирају два или више објеката/пројеката који се налазе на листи објеката за које се израђује студија о процјени утицаја на животну средину, онда се доноси одлука о приступању изради стратешке процјене. Код свих осталих планова примјењују се мјере и услови заштите животне средине утврђени у овом извјештају.

Смјернице Стратешке процјене за планове на нижим хијерархијским нивоима (матични Регулациони план и Измјене дијела регулационог плана) су:

Назив планираног пројекта/активности	Врста процјене	Кључна питања
1. Измјештање трасе регионалног пута са мостом на Гомјеници и прикључним рампама за пољске путеве укупне дужине цца 3 150 м.	Министарство одлучује о потреби спровођења Процјене о утицају на животну средину	<ul style="list-style-type: none"> - загађење ваздуха, - бука, - фрагментација станишта, - миграторни путеви за животиње, - загађење и заузимање земљишта,
2. Изградња саобраћајнице на десној обали регулисаног тока Гомјенице дужине сса 1430 м.		
3. Изградња саобраћајнице са подвожњаком испод жељезничке пруге Приједор-Бања Лука и мостом на ријеци Криваји, дужине у обухвату плана сса 420 м.		
4. Изградња саобраћајнице –веза регионални пут и локални пут Омарска - Марићка, на десној		

<p>обали Гомјенице, дужине сса 2240 м.</p> <p>5. Изградња планиране саобраћајнице између одлагалишта јаловине Лука и одлагалишта јаловине Језеро</p>		<ul style="list-style-type: none"> - фрагментација пољопривредних парцела, - заштита површинских и подземних вода, - продукција и збрињавање отпада, - заштита пејзажних карактеристика простора и др.
<p>6. У сјеверном дијелу обухвата планирана је изградња уређаја за пречишћавање отпадних вода од околних насеља.</p> <p>7. Планиран наставак регулације корита ријеке Гомјенице и на узводном и на низводном дијелу, односно и изван обухвата измјена Плана,</p> <p>8. Потребно је планирати регулацију водотока Слатина до ушћа у Гомјеницу.</p> <p>9. Регулација ријеке Слатине од одлагалишта Луке до ушћа у Гомјеницу у границама обухвата плана (оријентациона дужина цца 1200 м)</p>	<p>обавезно спровођење Процјене о утицају на животну средину</p>	
<p>10. Изградња водоводне мреже за питку и техничку воду за 30 домаћинстава (спој на водовод Томашица – Омарска).</p> <p>11. Изградња секундарна водоводне мреже у склопу регионалног пројекта водоснабдијевања “Црно Врело” у дужини од сса 18000м.</p> <p>12. Изградња канализационе мрежа у дужини од сса 2800 м и пречистача фекалних вода – Омарска,</p>	<p>Министарство одлучује о потреби спровођења Процјене о утицају на животну средину</p>	

<p>13. Одлагање муља као продукта рада на ГМС-у одвијаће се изведеним системом затворених цијеви и отвореног канала муљовода (са јужне стране одлагалишта) на одлагалишту унутар бившег копа „Језеро“, 14.</p>	<p>обавезно спровођење Процјене о утицају на животну средину</p>	
<p>15. На простору обухвата, планирана је градња инфраструктурних објеката: саобраћајних, мостова, подходника, подвожњака хидротехничких и електроенергетских објекта који су наведени у другим цјелинама.</p>	<p>Министарство одлучује о потреби спровођења Процјене о утицају на животну средину</p>	

5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА И ПРОГРАМА

Програм праћења стања животне средине може бити саставни дио Програма мониторинга животне средине.

Планирање, управљање и мониторинг животне средине на нивоу Републике постиже се сарадњом и заједничким дјеловањем свих субјеката с циљем заштите животне средине, свако у оквиру своје надлежности и одговорности.

Надлежни органи, овлаштене и друге организације дужни су да редовно, благовремено и објективно обавјештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга емисије и квалитета ваздуха, квалитета вода, као и мјерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи у складу Законом о заштити животне средине (“Службени гласник Републике Српске”, број 71/12, 79/15 и 70/20) и другим прописима.

Корисници животне средине дужни су да обављају мјерења оптерећивања и кориштења животне средине која су посљедица њихових дјелатности на начин утврђен Законом о заштити животне средине (“Службени гласник Републике Српске”, број 71/12, 79/15 и 70/20) о чему воде евиденцију и омогућавају надлежним органима приступ тим подацима.

Као што је већ напоменуто, основни циљ стратешке процјене је припремити стручну подлогу на основу које се питања животне средине и здравља људи, узимају у обзир приликом планирања развоја и на основу које се обезбјеђује одрживи развој. Поред овога, јавним расправама се омогућује учешће јавности, као и унапређује ниво очувања и побољшања стања животне средине.

5.1. Опис циљева плана и програма

Циљеви програма праћења стања животне средине треба да обухвате:

- Да се обезбиједи адекватан мониторинг параметара животне средине.
- Дефинисање садржине и начина вршења мониторинга, одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга, дефинисање мониторинга загађивача.
- Успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача.
- Увођење обавезе извјештавања о стању животне средине према прописаном садржају извјештаја о стању животне средине.

Програм праћења стања животне средине може бити саставни дио постојећег Програма мониторинга животне средине, а који обезбјеђује Орган надлежан за заштиту животне средине. За предметно подручје основни циљ је:

- Поштовање мониторинга прописаних еколошким дозволама за објекте предметног обухвата.

- Обезбјеђивање правовременог реаговања и упозорења на могуће негативне посљедице и инцидентне ситуације.
- Увид у стање природних вриједности - чиниоца животне средине и врсте могућих загађења.
- Формирање катастра загађивача и јединствене базе података са ГИС логистичком подршком.
- Обезбјеђивање правовременог реаговања и упозорења на могуће негативне посљедице и акцидентне ситуације уз израду Плана спречавања несрећа великих размјера за пројекте за које се укаже потреба.
- Увид у стање природних вриједности - чиниоца животне средине и врсте могућих загађења пројекте гдје су планирани радови (изградња и сл.).

Када је у питању програм праћења стања животне средине, обзиром на величину и свеукупне потенцијале датог подручја, за праћење се предлажу сљедећи параметри животне средине:

- Праћење стања квалитета ваздуха - степен аерозагађености на дефинисаним мјерним мјестима.
- Праћење и контрола квалитета вода на дефинисаним мјерним мјестима.
- Контрола квалитета земљишта на дефинисаним мјерним мјестима.
- Контрола квалитета отпадних вода.
- Мониторинг отпада кроз Планове управљања отпадом
- Мониторинг нивоа комуналне буке.

5.2. Индикатори за праћење стања животне средине

Заштита животне средине представља скуп активности и мјера за спречавање загађења, смањивања и отклањања штете нанешене животној средини и враћања живе и неживе природе у стање прије настанка штете. У систематском мониторингу праћења узајамног дјеловања ових процеса настаје велика количина нумеричких података и индикатора као репрезентативних вриједности које су добијене из скупова тих података. Примјер систематизовања индикатора приказом узајамног дејства људи и животне средине, којим се описује однос између узрока и посљедице проблема, развијен је од стране Европске агенције за животну средину (ЕЕА). Овај систем је познат као *DPSIR framework* (*D - Driving Forces, P - Pressures, S - State, I - Impact, R - Response*). Индикатори се утврђују у односу на постављене циљеве управљања на предметном подручју и циљеве очувања еколошке мреже. Индикатори требају омогућити праћење степена реализације остварених циљева, односно степена доприноса појединих мјера остварењу циљева.

У наредној табели приказани су индикатори за праћење стања животне средине и елемената одрживог развоја на подручју Рудника жељезне руде “Омарска”.

Табела 6. Индикатори и надлежни органи за праћење стања животне средине

Редни број	Области праћења стања	Индикатори	Надлежни органи
1.	Управљање квалитетом ваздуха		Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
	Смањити ниво емисије штетних материја у ваздух	CO, CO ₂ , NO _x , SO ₂ , честице	
	Смањити степен изложености становништва загађеном ваздуху	Праћење основних параметара за утврђивање квалитета ваздуха предметног подручја: - Сумпор диоксид (SO ₂), - Азотдиоксида: (NO ₂), - Озон (O ₃), Угљенмоноксид (CO) - Суспендоване честице PM ₁₀ , -Метеоролошки параметри: брзина и смјер вјетра, температура, релативна влажност и атмосферски притисак	
2.	Заштита од буке и вибрација	Број стамбених објеката угрожених буком	Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
3.	Управљање водама		Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
	Очувати и унаприједити квалитет површинских и подземних вода	Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК ₅ ,	
	Смањити ризик од поплава	%смањења површина земљишта угрожених поплавама	
4.	Заштита и коришћење земљишта		

Извјештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину

	Чување површина обрадивог пољопривредног земљишта	% смањења површина обрадивог пољопривредног земљишта	
	Повећати површине под шумом	% повећања површина под шумом	
	Смањити контаминацију тла	% повећања површина под шумом	
5.	Управљање отпадом	- % домаћинства укључених у систем - % отпада који се третира - % отпада који се одлаже на санитарну депонију	Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
6.	Климатске промене		Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
	Смањити емисију гасова стаклене баште	Емисија CO ₂	
	Унаприједити енергетску ефикасност	% смањења потрошње енергената	
	Смањити потрошњу необновљивих извора енергије	% смањења потрошње угља и нафтних деривата	
7.	Очување биодиверзитета и унапређење предела	Број и површина заштићених природних добара и предионих цјелина	Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине Завод за заштиту културно историјског и природног наслеђа РС
8.	Заштита културно-историјске баштине	Број и квалитет заштићених непокретних културних добара	Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине Завод за заштиту културно историјског и природног наслеђа РС
9.	Насеља, становништво и људско здравље		Одјељење надлежно за друштвене дјелатности

Извјештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину

	Очување насељености руралних подручја	% смањења становника у сеоским насељима	
	Унаприједити здравље становништва	- очекивано трајање живота новорођених, - % становништва са приступом здравствено исправној води за пиће, - % становништва са приступом објектима основне здравствене заштите	
	Раст запослености	% запослених; % незапослених	
10.	Јачање институционалне способности за заштиту животне средине		Одјељење надлежно за послове из области заштите животне средине
	Унаприједити службу за заштиту животне средине и мониторинг	Број развојних програма за заштиту животне средине Број мјерних тачака у системима мониторинга	
	Унаприједити информисање јавности по питањима животне средине	Број информација о животној средини у средствима информисања	

5.3. Права и обавезе надлежних органа

Поступак стратешке процјене завршава извјештајем надлежног тијела. Извјештај садржи информацију о начину на који су питања заштите животне средине интегрисана у план или програм, резултате тог испитивања те мјере заштите животне средине и начин праћења примјене мјера које су постале садржајем плана или програма као и начин праћења утицаја на околину донесеног плана или програма.

Извјештај мора да садржи и приказ начина на који су примједбе, приједлози и мишљења јавности узети у обзир односно размотрени при доношењу одлуке о усвајању плана или програма. Осим тога, извјештај мора дати и образложење разлога прихваћања одабраног варијантног рјешења плана или програма у односу на остала размотрена варијантна рјешења.

Надлежно тијело о извјештају стратешке процјене мора информисати јавност, тијела одређена посебним прописом и државе које су судјеловале у прекограничним консултацијама, у случају када су оне биле обавезне.

С обзиром на то да би информације о стратешкој процјени требале бити лако доступне јавности, пропис или праксу би требало надопунити обавезом објављивања информација о свим поступцима и на страницама Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС. Министарство би требало на свом званичном веб-сајту објављивати и архивирати све спроведене поступке стратешких процјена.

Као и код процјене утицаја на животну средину за поједини захват, јавност очекује одговоре на приједлоге и примједбе упућене током јавне расправе. Међутим, закон не прописује обавезу достављања одговора на адресу пошиљатеља. Утврђено је само да је “надлежно тијело дужно обавијестити јавност о одлуци”.

Одредбама члана 92. Закона о заштити животне средине (“Службени гласник Републике Српске”, број 71/12, 79/15 и 70/20) прописане су обавезе које мора да обавља одговорно лице у циљу заштите животне средине. А оне су следеће:

- Одговорно лице постројења које представља извор емисија дужно је да обавља мониторинг емисија, обезбјеђује метеоролошка мјерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику, учествује у трошковима мјерења емисија у зони утицаја по потреби и прати и друге утицаје своје активности на стање животне средине.
- Учесталост мониторинга одређује орган надлежан за издавање еколошке дозволе у еколошкој дозволи, у складу са релевантним законским и подзаконским актима.
- Учесталост мониторинга за постројења за која се издаје еколошка дозвола, орган надлежан за издавање еколошке дозволе одређује и на основу најбољих расположивих техника.
- О резултатима мониторинга, одговорно лице обавјештава орган надлежан за издавање еколошке дозволе и орган надлежан за вршење инспекцијског надзора на начин одређен еколошком дозволом.
- Мониторинг обавља овлаштено правно лице које испуњава услове за обављање дјелатности из области заштите животне средине.

У складу са Законом о заштити животне средине Републике Српске, обавеза надлежних органа је да током спровођења активности:

- обезбиједити редовно мјерење емисије општих и специфичних полутаната ваздуха, воде и земљишта (мјерење емисија полутаната, буке, зрачења и др.);
- обезбиједити услове за спровођење законске регулативе, норматива и стандарда;
- обезбиједити поуздано функционисање плана у оквирима пројектованог и процијененог утицаја на животну средину;
- правовремено уоче и реагују на евентуална одступања у примјени плана;
- правовремено обезбиједити услове за адекватан третман чврстог и течног отпада;
- спроводе све мјере за спречавање акцидентата у редовном и ванредном раду;
- спроводе све мјере за спречавање евентуалних инцидентних ситуација;
- заштите постојећи биљни и животињски свијет, спровођењем планских рјешења заштите;
- обезбиједити спровођење инспекцијског надзора и спровођење закона.

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга квалитета ваздуха и емисије, као и мјерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

5.4. Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја

До неочекиваних негативних утицаја на предметном подручју може доћи услед одређених инцидентних ситуација, као што су емисије опасних супстанци у животну средину приликом рада рудника.

Могуће природне несреће су:

- земљотрес,
- поплава,
- клизање и одроњавање земљишта,
- високи снијег и сњежни наноси,
- епидемија заразних болести,
- суша,
- високе и ниске температуре ваздуха и појава мраза,
- пролом облака, олујни вјетар и град,
- топлотни таласи.

Техничко-технолошке несреће:

- велики пожари,
- рушење или преливање брана на акумулацијама,
- експанзије или експлозије гасова и опасних материја,
- радиоактивно и друго загађење зрака, воде и земљишта.

Остале пријетње од несрећа већих размјера:

- неексплодирана убојна средства и мине (НУС),
- велике несреће у друмском саобраћају,
- ратна дејства.

За сваки појединачни захват за који се укаже потреба према Закону о заштити животне средине РС, урадиће се План за спречавање несрећа великих размјера којим ће се дефинисати мјере и поступци у случају акцидентних ситуација. Кроз План ће се дефинисати:

- тимови за реаговање са јасно дефинисаним дужностима и одговорностима;
- обука чланова тима за реаговање;
- успостављање процеса извјештавања који укључује обезбјеђивање информација надлежним органима;
- процјена подручја са високим потенцијалом угрожености;
- идентификовати процедуре за сигурно отклањање и одстрањивање акцидентних ситуација,
- протокол за информисање јавности када се појави озбиљно истицање и које се процедуре морају подузети да би се избјегли ризици по здравље и сигурност.

У случају нежељених инцидентних ситуација успоставиће се адекватан начин извјештавања који ће обухватити слиједеће:

- У случају инцидента одмах ће се извјестити надлежно Министарство као и локални општински органи у мјесту у коме се инцидент десио.
- Извјештај мора садржавати:
  - врсту инцидента,
  - опис настанка инцидента,
  - опис и врсте материје које су учествовале у инциденту,
  - опасност по здравље људи,
  - степен загађења животне средине,
  - активности и мјере које су предузете у циљу спречавања, ублажавања и отклањања инцидента,
  - мониторинг стања животне средине.

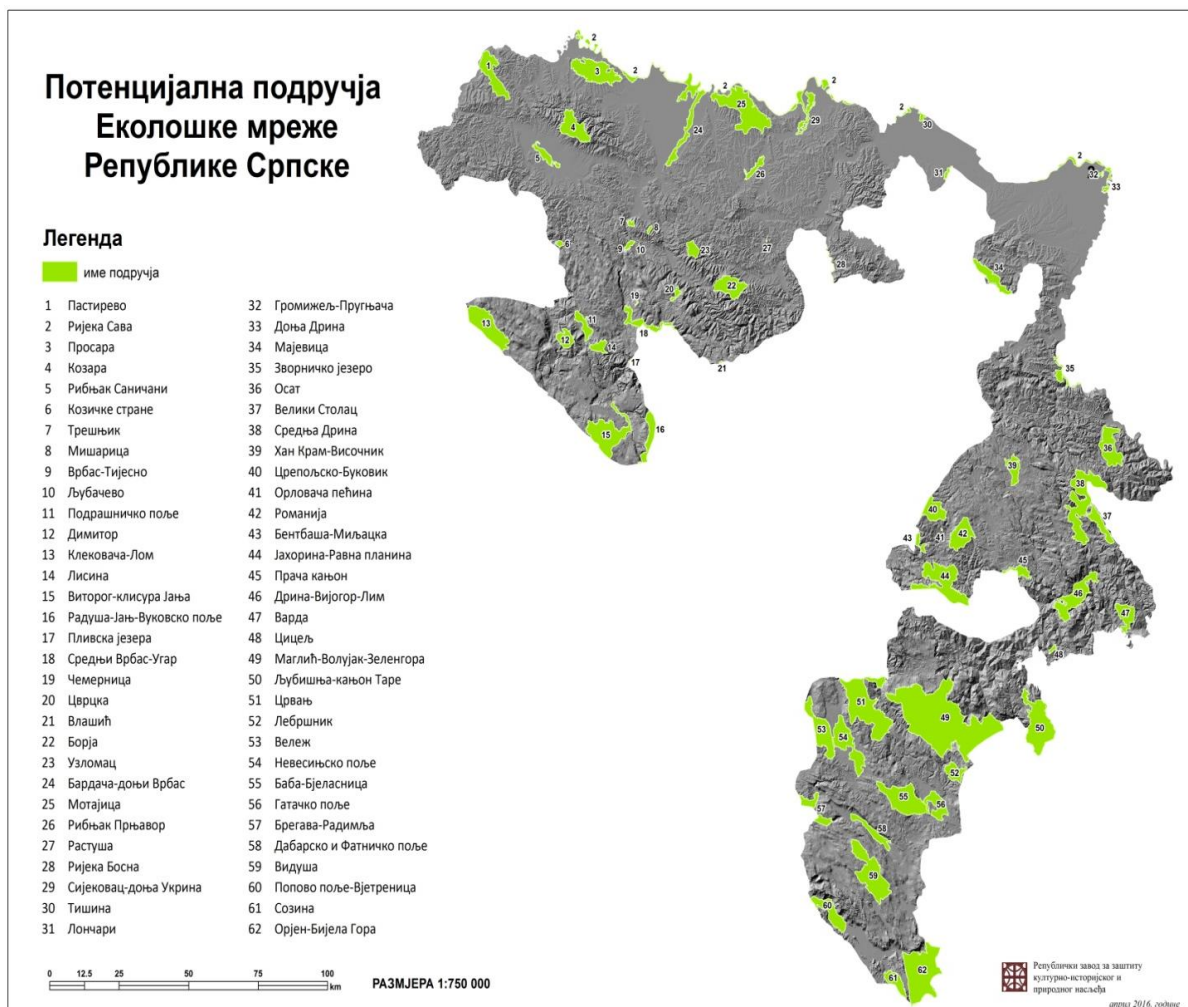
5.5. Други елементи зависно од врсте и обима плана и програма

У складу са Законом о заштити природе РС ("Службени гласник" Републике Српске бр. 20/14) члан 25. став 2. Влада Републике Српске доноси уредбу којом утврђује еколошку мрежу, као и начин њеног управљања и финансирања, којом ће бити идентификована еколошки значајна подручја Европске уније, која ће постати дио Европске еколошке мреже Натура 2000. Према доступним сазнањима и подацима у Републици Српској још увијек није донесена таква уредба и подручја дефинисана као еколошки значајна правно не постоје.

Након што Влада РС донесе уредбу овом мрежом ће бити идентификована еколошки значајна подручја Европске уније на територији Републике Српске и као таква ће постати дио Европске еколошке мреже Натура 2000. Еколошку мрежу, према члану 25.

став 1 Закона о заштити природе („Службени гласник Републике Српске“ бр. 20/14) чине: еколошки значајна подручја, еколошки коридори и заштитна зона.

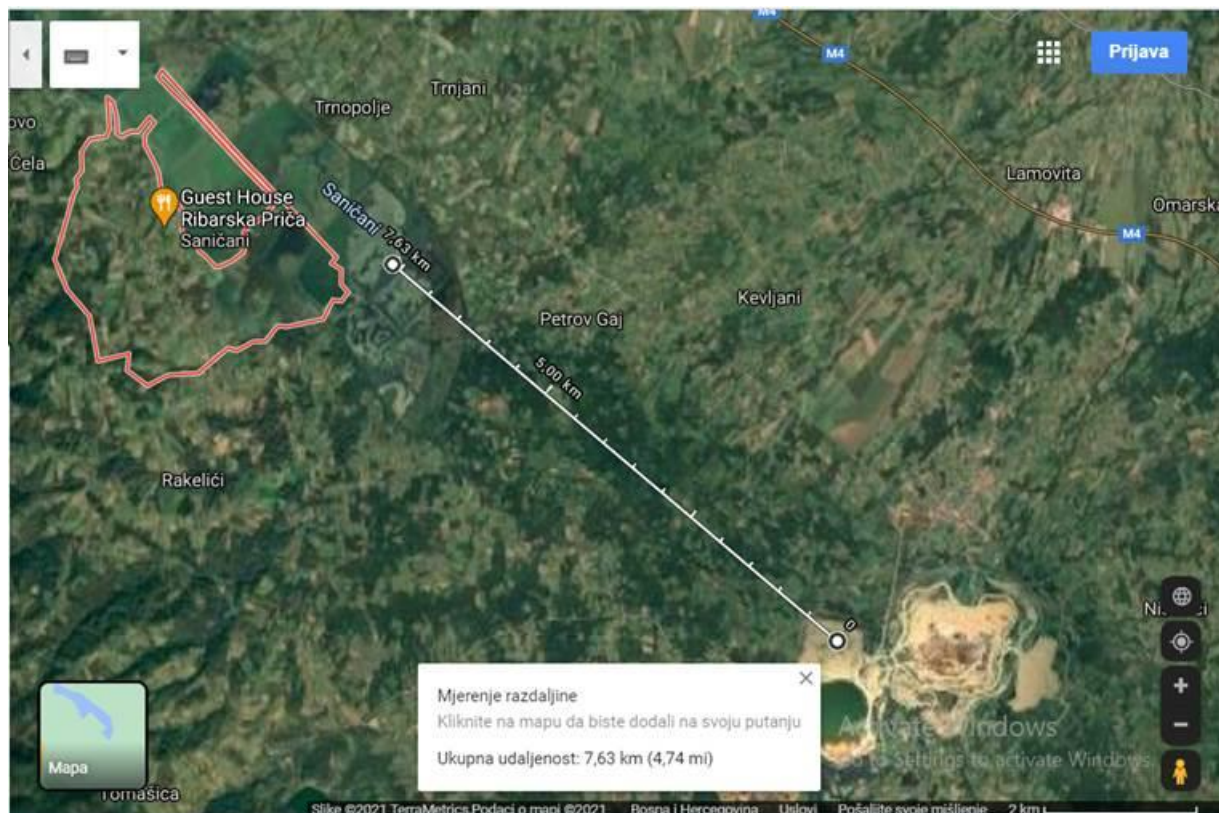
Документом Измјене и допуне Просторног плана Републике Српске до 2025. године, издвојена су потенцијална подручја Еколошке мреже*. Издвојена су 63 подручја на укупној површини од 294.952,38 хектара, што је процентуални удио од 11,96% територије Републике Српске. Напомињемо да Уредба о Еколошкој мрежи није усвојена, тако да су потенцијална подручја дио планских докумената, али се на њима не спроводе никакве мјере заштите, управљања и сл. (извор: <https://nasljedje.org/ekoloska-mreza/>).

Слика 3. Потенцијална подручја еколошке мреже РС
(извор: <https://nasljedje.org/ekoloska-mreza/>)

Предметно подручје се налази сса 7,6 км удаљености мјерено ваздушним путем од Рибњака Саничани као планираног подручја еколошке мреже Републике Српске. Потенцијална подручја еколошке мреже која су предвиђена на територији града Приједора дата су у наставку:

РБ	Име подручја	Општина(е)	Површина (ha)
1	Пастирево	Костајница, Нови Град, Приједор, К. Дубица	6.082, 03
3	Просара	К. Дубица, Градишка	8.848,60
4	Козара	Приједор, К. Дубица, Градишка	5.591,83
5	Рибњак Саничани	Приједор	1.881,00

Слика бр. 4. Приказ удаљености подручја Саничани од предметне локације

6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЈЕНЕ

Стратешка процјена утицаја на животну средину представља један од најзначајнијих инструмената за доношење одлука у контексту одрживог развоја. У развијеним земљама, а посебно у Европи, стратешка процјена је настала послје више од три деценије искуства са процјенама утицаја пројеката на животну средину, као одговор на ограничења методологије за анализу утицаја пројеката/објеката када је у питању шири простор и његове импликације на свеукупни одрживи развој планског подручја.

Стратешко планирање има сљедеће основне карактеристике:

- *Узима у обзир анализу окружења у којој ради институција* - Стратешко планирање се у великој мјери ослања на резултате анализе окружења у којем организација ради, а на које има врло мало утицаја. Различити фактори из окружења, као на примјер, демографски трендови, макроекономска ситуација, политички трендови, социјална кретања итд, могу имати пресудан утицај на резултате организације.
- *Пружа средњорочни оквир рада институције* - Стратешки план се, између осталог, прави ради постизања континуитета и конзистентности активности организације, што нас упућује на израду плана са што дужим временским оквиром. С друге стране, сталне промјене у окружењу захтијевају флексибилност и дуг период планирања смањује прецизност плана. Ради тога, добар избор временског оквира за који се доноси стратешки план је 3-5 година.
- *Динамичан процес* - Због чињенице да се окружење стално мијења и да је врло тешко са сигурношћу предвидјети будуће догађаје, планирање је континуиран процес. Прилагођавање плана новим условима у окружењу обавља се сваке године.
- *Темељ за алокацију ресурса* - Да би план био остварив, процес стратешког планирања мора бити интегрисан са процесом буџетирања тако да коначна алокација ресурса одражава избор приоритета министарства, који ће придонијети развоју сектора за које је министарство одговорно.

За потребе стратешке процјене примјењена је методологија која је развијана у протеклом периоду и која је углавном у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду стратешке процјене у Европској Унији. Процјена је извршена кориштењем аналитичке методе стручног мишљења и поређења са другим, сличним врстама утицаја на животну средину. Кориштене су опште научне методе, као и прилагођене методе, технике и модели за потребе обављања стратешких процјена. За прелиминарне процјене могућих утицаја у аналитичком поступку, кориштено је Упутство ЕУ о процјени утицаја пројеката на животну средину, јер се ради о Плану који је истовремено стратешки, али и извођачки план. У том смислу, процијењено је да се примјени приступ који се користи у процјени утицаја пројеката на животну средину, прилагођеног потребама стратешке процјене.

У смјерницама за нижи хијерархијски ниво, дате су препоруке за израду стратешких процјена и процјена утицаја на нижим нивоима. Општи методолошки поступак који је кориштен код припреме Извјештаја о стратешкој процјени састоји се из неколико општих фаза:

- дефинисање садржаја стратешке процјене,
- дефинисање обима стратешке процјене,

- дефинисање кључних (битних) промјена,
- процјена у ужем смислу,
- предвиђање посљедица,
- одређивање мјера,
- контрола и ревизија,
- имплементација.

Приликом предметне стратешке процјене кориштен је **планерски приступ** који захтијева битно другачију методологију од техничког приступа из слиједећих разлога:

- планови су знатно сложенији од пројеката, баве се стратешким питањима и имају мање детаљних информација о животној средини и о процесима и пројектима који ће се реализовати у планском подручју, због чега је тешко сагледати утицаје који ће настати разрадом планског документа на нижим хијерархијским нивоима планирања,
- планови се заснивају на концепту одрживог развоја и у већој мјери поред еколошких, обухватају друштвена/социјална и економска питања,
- због комплексности структура и процеса, као и кумулативних и синергетских ефеката у планском подручју нису примјенљиве софистициране симулационе математичке методе,
- при доношењу одлука већи је утицај заинтересованих страна и нарочито јавности, због чега примјенљиве методе и резултати процјене морају бити разумљиви учесницима процеса процјене и јасно и једноставно приказани.

Потешкоће приликом израде Стратешке процјене:

- Оцјењивање планираних циљева/активности унутар матичног плана као и унутар Измјена дијела плана је вршено са аспекта да се исте планирају односно да нису реализоване у складу са циљевима Стратешке процјене. С обзиром да је матични Регулациони план урађен 2008. године, одређен број активности је реализован а дошло је и до значајних измјена у намјени површина земљишта у односу на претходно стање.
- Приликом израде Стратешке процјене утицаја на животну средину дошло се до закључка да је у оквиру предметног обухвата матичног регулационог плана и плана који се односи на измјене неопходно утврдити квалитетно постојеће стање инфраструктуре, природних услова, квалитета живљења и степена наружености животне средине. Посматрани простор је неопходно анализирати као цјелину те у складу са постојећим стањем утврдити плански период са првенствено циљевима заштите околног становништва и животне средине а затим и других сегмената. У том смислу неопходно је максималном заштитом, постојећих природних ресурса, поштујући биодиверзитет као суштинску компоненту урбанизма, правилном диспозицијом загађивача, обезбиједити такве услове који ће обезбиједити заштиту екосистема, унапређење квалитета живљења и амбијенталних вриједности. У складу са наведеним, мишљења смо да би било пожељно приступити изради новог плана који би обухватио цјелокупно подручје обухвата.
- Проблем који се односи на предметне планове, је чињеница да се одређени пројекти и циљеви не заснивају на конкретним инвестицијама са пласним роковима, већ на плановима и претпоставкама. У том смислу нису познате тачне локације за појединачне објекте који ће се реализовати као ни планирани обима радова, због чега није било могуће вршити процјену утицаја у односу на

конкретне капацитете, технолошке процесе и квалитет животне средине са микролокацијским детерминантама, већ су дате смјерница за заштиту животне средине које се базирају на предикцијама могућих утицаја који су уопштени и генерализовани, али представљају добру основу за спровођење политике одрживог развоја у фази реализације. Детаљнију евалуацију и процјену могућих утицаја биће могуће спровести тек приликом разраде кроз документацију нижег реда.

- С обзиром да Република Српска није усвојила Уредбу о успостављању еколошке мреже приликом израде Стратешке процјене није било могуће утврдити тачне локације које ће обухватити еколошка мрежа а које би могле бити изложене одређеним утицајима приликом реализовања предметног плана. У оквиру Стратешке процјене наведене су потенцијалне локације еколошке мреже РС.
- Основ са израду предметне Стратешке процјене представљао је матични Регулациони план рудника жељезне руде Омарска и Измјена дијела регулационог плана рудника жељезне руде Омарска, те прикупљени и ажурирани расположиви подаци о стању животне средине на подручју предметног обухвата на територији Републике Српске.

7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА, ОПИС РАЗЛОГА ОДЛУЧУЈУЋИХ ЗА ИЗБОР ДАТОГ ПЛАНА И ПРОГРАМА ИЗ АСПЕКТА РАЗМАТРАЈУЋИХ ВАРИЈАНТНИХ РЈЕШЕЊА И ПРИКАЗ НАЧИНА НА КОЈИ СУ ПИТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ УКЉУЧЕНА У ПЛАН ИЛИ ПРОГРАМ

Због значаја могућих негативних и позитивних утицаја предложене Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” на животну средину, здравље људи, социјални и економски статус локалних заједница нарочито је важно адекватно и "транспарентно" укључивање заинтересованих страна (инвеститора, надлежних државних органа, локалних управа, невладиних организација и становништва) у процес доношења одлука по питањима заштите животне средине.

На основу члана 54. и 55. Закона о заштити животне средине дефинише се учешће заинтересованих органа и организација у процес усвајања Извјештаја о стратешкој процјени. Орган надлежан за припрему плана обезбјеђује учешће јавности у поступку разматрања извјештаја о стратешкој процјени прије достављања извјештаја Министарству на мишљење. Заинтересовани органи и организације могу да дају своје мишљење у року од 30 дана.

Орган надлежан за припрему плана обавјештава јавност о начину и роковима увида у садржај извјештаја и достављање мишљења, у складу са прописом којим се уређује поступак доношења плана.

Јавност разматра извјештај у оквиру излагања плана на јавном увиду, а учешће надлежних органа и организација обезбјеђује се у свим фазама израде и разматрања стратешке процјене.

Орган надлежан за припрему плана израђује извјештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи образложење о свим прихваћеним или неприхваћеним мишљењима. Министарство 30 дана од пријема извјештаја о стратешкој процјени и извјештаја о спроведеним консултацијама даје мишљење, узимајући у обзир интересе заштите, очувања и унапређења животне средине.

Прије усвајања плана орган надлежан за припрему плана узима у обзир мишљење Министарства у складу с којим усклађује план са интересима заштите, очувања и унапређења животне средине.

Мишљење о извјештају о стратешкој процјени, извјештај о стратешкој процјени, извјештај о резултатима учешћа заинтересованих органа и организација и јавности су саставни дио плана.

Послије прикупљања и обраде свих мишљења орган надлежан за припрему плана доставља приједлог плана заједно са извјештајем о стратешкој процјени надлежном органу на одлучивање.

У току израде Стратешке процјене разматрана су два варијантна рјешења, реализовања и нереализовања (варијанта „не радити ништа“) Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска”.

Варијанта „не радити ништа“ подразумијева негацију мјера и циљева предложених предметним Планом, односно радњу супротну оној планираној те се сматра за неприхватљиву.

Прихватљива варијанта јесте свакако варијанта пуне имплементације мјера и активности планираних Измјеном дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска”. Уколико се планиране мјере не спроведу у пракси доћи ће до повећања притисака и ризика за животну средину.

Могући позитивни и негативни ефекти варијанти плана показују следеће:

1. У варијанти да се план Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” не донесе могу се очекивати негативни утицаји на депопулацију становништва, смањење привредних активности.
2. У варијанти да се план Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска” имплементира могу се очекивати следећи негативни утицаји:

- ✓ трајно заузимање земљиште због експлоатације рудника,
- ✓ могућност загађења површинских и подземних вода
- ✓ емисија буке и прашине приликом експлоатације и рада рудника,
- ✓ фрагментација станишта,
- ✓ смањење популације јединки у укупној бројности појединих врста на посматраном подручју.

На основу изнијетог може се закључити да обје варијанте имају и позитивне и негативне ефекте на животну средину. Негативни ефекти варијанте реализације плана зависиће од предузетих мјера заштите приликом реализације пројеката предвиђених планом Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ и Преосталог дијела подручја обухвата Регулационог плана рудника жељезне руде “Омарска”.

8. ЗАКЉУЧЦИ ДО КОЈИХ СЕ ДОШЛО ТОКОМ ИЗРАДЕ ИЗВЈЕШТАЈА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЈЕНИ

Стратешка процјена утицаја на животну средину је поступак који обезбеђује услове за одговарајућу заштиту животне средине у току израде Просторног плана, односно интегрисање заштите животне средине у све фазе и рјешења израде Просторног плана. Стратешка процјена је урађена у складу са Законом о заштити животне („Службени гласник Републике Српске“, број 71/12, 79/15, 70/20) и Правилником о садржају Извјештаја стратешке процјене утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Српске“, број 28/13).

Према важећем Регулационом плану, у поглављу Д. План организације, уређења и коришћења простора, стоји: „Експлоатационо поље је простор у коме рударска функција има предност над осталим функцијама.“ Поменути планом је највећи дио предметног локалитета дефинисан као простор који се активно ангажује при експлоатацији жељезне руде (индустријска зона са постројењима рудника жељезне руде), док је источни дио предметне локације дефинисан као подручје које се активно не ангажује при експлоатацији жељезне руде на лежишту Омарска. Источни дио предметне локације Регулационим планом је дефинисан као пољопривредно земљиште.

У планском периоду доминантне активности су везане за наставак експлоатације жељезне руде на копу Бувач који је активиран, те на рекултивацији одлагалишта и осталих функционалних цјелина на којима су завршене рударске активности.

Такође, како рударске дјелатности производе читав низ нежељених ефеката на животну средину један од главних циљева јесте свођење негативних ефеката у законски прописане оквире .

Општи урбанистички циљеви (смјернице) које су достављене од носиоца припреме су слиједећи:

- Измјена планских одредница и просторних рјешења у циљу функционалнијег коришћења и уређења простора у склопу дијела комплекса рудокопа,
- Налажење рјешења за несметано одвијање локалног саобраћаја у непосредном окружењу као и укључење интерног саобраћаја унутар комплекса у исти а све заједно на саобраћајнице вишег реда,
- План је потребно ускладити са свим важећим законским и подзаконским актима и
- Потребно је водити рачуна о јавном интересу и општим и посебним циљевима развоја.

Што се тиче **природних ресурса** у оквиру матичног Регулационог плана као и Измјене дијела регулационог плана препознати су сегменти за очување и уређивање као што су пољопривредно земљиште, шумско земљиште и зелене површине. У сегменту пољопривредног земљишта планирано је очување постојећих површина и изградња или адаптација објеката за потребе пољопривредних домаћинстава док се површине под шумом задржавају на постојећим локацијама. У сегменту зелених површина планиране су активности формирања зелених заштитних појасева, пошумљавања обала водотока, успостављања зоне спорта док су у матичном Регулационом плану предвиђене

биолошке и техничке рекултивације одлагалишта јаловине и формирање заштитних зелених појасева.

У сегменту **становања** у Измјенама дијела Регулационог плана сви објекти становања се задржавају у складу са својом функцијом, док је у матичном плану наведено да се у границама експлоатационог поља могу градити стамбени објекти као слободностојећи и двојни. Циљеви који се односе на сегмент становништва нису препознати у обрађиваним документима.

У дијелу документа који се односи **саобраћај** и у Измјенама дијела Регулационог плана и у матичном плану предвиђене су одређене активности које се односе на измјештање, реконструкцију или изградњу нове путне инфраструктуре, надвожњака, пјешачких површина и сл. За планиране активности у оквиру Стратешке процјене дате су смјернице за спровођење процедуре процјене утицаја на животну средину.

У сегменту **хидротехничке инфраструктуре** у измјенама Регулационог плана дијела водоводног система, уређаја за пречишћавање комуналних отпадних вода, наставак регулације корита ријеке Гомјенице и одржавање канализационе инфраструктуре док је у матичном Регулационом плану такође предвиђена изградња водовodne и канализационе мреже као и регулација ријеке Слатина, изградња купалишта и сл.

Електроенергетика и телекомуникације је и оба плана предвидјела задржавање и проширење постојеће инфраструктуре у складу са потребама на локацији као и могућност изградње нових трафостаница.

У сегменту **топлификација и остала инфраструктура** у Измјенама регулационог плана је планирано задржавање постојећих објеката и активности у обухвату плана као и планирано одлагање муља унутар бившег копа Језеро. У оквиру матичног плана предвиђено је проширење мреже топлификације као и изградња нових објеката за стамбену и пословну намјену.

Заштита животне средине је обуваћена у оба плана гдје су наведене одређене активности мониторинга и мјера заштите животне средине.

На основу постављених циљева који су препознати унутар матичног Регулационог плана и Измјена дијела Регулационог плана, извршена је идентификација значајних и веома значајних утицаја планских рјешења регулационог плана и њихова евалуација.

Идентификовани веома значајни утицаји:

- Из анализе утицаја планских рјешења у односу на стратешке циљеве заштите животне средине идентификовано је 16 веома значајних утицаја ранга +3, Л, ВВ, Ст и -3, Л, ВВ, Ст, у оквиру шест циљева стратешке процјене. Од издвојених веома значајних утицаја 12 је веома значајних позитивних утицаја који се односе на поступке биолошке рекултивације завршених површинских копова и изградња пречистача отпадних комуналних вода. Од веома значајних негативних утицаја идентификовано је 4 утицаја и то, у оквиру планираног наставак експлоатације жељезне руде а према стратешком циљу бр. 1. Заштита и одрживо кориштење природних вриједности и планираних

активности одлагања муља у оквиру бившег копа Језеро а према стратешком циљу бр. 1, 4 и 5.

Идентификовани стратешки значајни утицаји:

- Из анализе утицаја планских рјешења у односу на стратешке циљеве заштите животне средине, идентификовано је 4 стратешки значајна утицаја ранга +2, Л, ВВ, Ст и -2, Л, ВВ, Ст у оквиру шест циљева стратешке процјене. Од издвојених стратешких значајних утицаја 2 су значајна позитивна утицаја који се односе на планирано пошумљавање и рекултивацију обала водотока, док се два значајна негативна утицаја односе на процес наставка експлоатације што ће неминовно имати наставак посљедица по природне ресурсе, животну средину и остале сегменте у непосредном окружењу.

Од укупно 71 планиране активности подијелих у 10 сектора матичног Регулационог плана и Измјене дијела регулационог плана рудника жељезне руде Омарска, за које је вршена процјена, идентификована су 16 веома значајна утицаја који остварују значајан ефекат у односу на циљеве СПУ. Од 16 значајних утицаја, 12 има веома позитиван утицај на одређене сегменте животне средине и очување идентитета подручја, док 4 активности има веома значајан негативан утицај, од чега се издваја планирано одлагање муља у оквиру површинског копа Језеро. Ова активност ће се детаљније регулисати приликом израде документације нижег реда односно спровођења поступка издавања еколошке дозволе (израда Студије о процјени утицаја на животну средину).

Оцјењивање планираних циљева/активности унутар матичног плана као и нутар Измјена дијела плана је вршено са аспекта да се исте планирају односно да нису реализоване у складу са циљевима Стратешке процјене. С обзиром да је матични Регулациони план урађен 2008. године, одређен број активности је реализован а дошло је и до значајних измјена у намјени површина земљишта у односу на претходно стање.

У претходном периоду неке од активности које се предвиђене матичним планом су реализоване према подацима добијеним од ArcelorMittal Приједор и исте су дате у наставку:

ПЛАНИРАНИ РАДОВИ У ГРАНИЦАМА ОБУХВАТА ПЛАНА			Планирана реализација радова	Статус
САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	1	Измјештање трасе регионалног пута са мостом на Гомјеници и прикључним рампама за пољске путеве укупне дужине цца 3 150 м.	2008-2009	Урађено
	2	Изградња планиране саобраћајнице –веза регионални пут -Нишевићи са мостом на Гомјеници (монтажни мост 80м), дужине у обухвату плана цца 335 м .	2008-2009	Урађено
	3	Изградња планираног пјешачког подходника са	2009-2011	-

Извјештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину

		прилазним рампама и степеништима,		
	4	Реконструкција подвожњака испод индустријске пруге Омарска -Томашица	2009.	-
	5	Изградња саобраћајнице на десној обали регулисаног тока Гомјенице дужине цца 1430 м.	2009-2012	Урађен дио пута
	6	Изградња саобраћајнице са подвожњаком испод жељезничке пруге Приједор-Бања Лука И мостом на ријечи Криваји, дужине у обухвату плана цца 420 м.	2010-2013	-
	7	Изградња саобраћајнице – веза регионални пут и локални пут Омарска - Марићка, на десној обали Гомјенице, дужине цца 2240м.	2010-2013	-
	8	Изградња планиране саобраћајнице између одлагалишта јаловине Лука и одлагалишта јаловине Језеро.	2012-2014	Урађено
ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ	1	Техничка рекултивација одлагалишта јаловине Луке	2009-2010	Урађено
	2	Биолошка рекултивација регулисаних обала Гомјенице	2008-2009	Урађено
	3	Формирање појасева заштитног зеленила уз ГМС и површински коп Бувач	2009-2015	Урађено
	4	Биолошка рекултивација одлагалишта Луке	2010-2011	Урађено
	5	Техничка рекултивација одлагалишта јаловине Мамузе	2013-2015	Урађено
	6	Биолошка рекултивација одлагалишта јаловине Мамузе	2013-2015	Дио урађен
ХИДРОТЕХНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА	1	Регулација ријеке Слатине од одлагалишта Луке до ушћа у Гомјеницу у границама обухвата плана (орјентациона дужина цца 1200 м)	2009-2011	Урађено
	2	Изградња система за одводњавање атмосферских талоба за подручје ограничено регионалним путем Р405а, регулисаним каналом Одбојне и јужном вододјелницом.	2009-2011	Урађено

Извештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину

	3	Изградња водовдне мреже за питку и техничку воду за 30 домаћинстава (спој на водовод Томашица –Омарска.	2009-2011	Урађено
	4	Изградња секундарна водовдне мреже у склопу регионалног пројекта водоснабдјевања “Црно Врело” у дужини од цца 18000м.	2009-2011	Урадила општина
	5	Изградња канализационе мрежа у дужини од цца2800м и пречистача фекалних вода – Омарска	2010-2013	-
	6	Изградња ободних канала и таложника око рекултив.одлагалишта Луке и Маузе и Језеро	2008-2011	Урађено
	7	Изградња купалишта на регулисаном кориту Гомјенице.	2008-2011	Урађено
	8	Изградња растеретних канала Ријека Криваја – Гомјеница у дужини од цца 250 м.	2008-2011	Урађено
ЕЛЕКТРО-ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА	1	Све радове предвиђене планом извести у периоду када настане обавеза за рекултивацију, у складу са пројектом рекултивације.	Према пројекту	Рађено по пројекту
ЖИВОТНА СРЕДИНА	1	Набавка и инсталирање опреме за обавјештавање становништва низводно од бране Међеђа	2009	Урађено
	2	Успостављање мониторинга свих елемената животне средине.	2009	Урађено
	3	Набавка и инсталирање опреме за сеизмичко осматрање бране.	2009	Урађено
ПЛАНИРАНИ РАДОВИ У КОНТАКТНОМ ПОДРУЧЈУ (ПОДРУЧЈЕ УТИЦАЈА) ИЗВАН ГРАНИЦА ОБУХВАТА ПЛАНА			Планирана реализација радова	Статус
САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	1	Изградња новопланираног пјешачког подходника са прилазним рампама и степеништима изван граница обухвата у дужини цца 40 м.	2010-2011	-
	2	Изградња новопланиране саобраћајнице –веза регионални пут -Нишевићи са	2009	-

Извјештај о стратешкој процјени утицаја на животну средину

		мостом на Гомјеници, дионица ван обухвата плана дужине цца 65 м		
	3	Изградња моста на ријеци Одбојни	2008-2009	Урађено
ХИДРОТЕХНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА	1	Регулација водотока Гомјеница низводно од индустријске пруге Омарска -Томашица.	2009	-
	2	Регулација водотока Гомјеница узводно од већ регулисаног тока у дужини од цца 1200 м.	2009	-
	3	Регулација ријеке Слатине од одлагалишта Луке до ушћа у Гомјеницу, у дужини од 1900 м.	2009	Урађено
	4	Чишћење корита Међеђе од бране до ушћа у Одбојну	2009	Урађено

Закључно: С обзиром на проблематику активности и циљева који су предвиђени планом из 2008. године, приликом израде Стратешке процјене утицаја на животну средину дошло се до закључка да је у оквиру предметног обухвата матичног регулационог плана и плана који се односи на измјене неопходно утврдити квалитетно постојеће стање инфраструктуре, природних услова, квалитета живљења и степена наружености животне средине. Посматрани простор је неопходно анализирати као цјелину те у складу са постојећим стањем утврдити плански период са првенствено циљевима заштите околног становништва и животне средине а затим и других сегмената. У том смислу неопходно је максималном заштитом, постојећих природних ресурса, поштујући биодиверзитет као суштинску компоненту урбанизма, правилном диспозицијом загађивача, обезбиједити такве услове који ће обезбиједити заштиту екосистема, унапређење квалитета живљења и амбијенталних вриједности. У складу са наведеним мишљења смо да би било пожељено приступити изради новог плана који би обухватио цјелокупно подручје обухвата.

9. ДРУГИ ПОДАЦИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕШКУ ПРОЦЈЕНУ

Приликом израде Стратешке процјене кориштена је сва доступна планска и техничка документација, стручна и научна литература из области процјене утицаја планова на животну средину, као и одговарајућа законска регулатива:

- Планска и просторна документација

1. План Измјене дијела Регулационог плана Рудника жељезне руде “Омарска“ - нацрт, “Роутинг“ д.о.о. Бања Лука, јул 2020. године.
2. Регулациони план Рудника жељезне руде „Омарска“ , “Индустропројект“ а.д. Приједор 2008. године.
3. Просторни план општине Приједор 2008. - 2018. година,
4. Измјене и допуне просторног плана Републике Српске до 2025., Нови урбанистички завод а. д. Републике Српске, Бањалука, Бањалука, 2015. год.
5. Стратегија заштите природе Републике Српске,
6. Национални акциони план заштите животне средине БиХ (НЕАП),
7. Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2015-2024,
8. Оквирни план развоја водопривреде Републике Српске,
9. Стратегија управљања отпадом за период 2017-2026-Нацрт,
10. Стратегија развоја шумарства Републике Српске (2011-2021).

- Законски и подзаконски акти

1. Закон о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Српске" бр. 71/12, 79/15 и 70/20),
2. Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник Републике Српске", бр. 124/11),
3. Закон о водама ("Службени гласник Републике Српске", бр. 50/06, 92/09, 121/12),
4. Закон о управљању отпадом ("Службени гласник Републике Српске", бр. 111/13, 106/15, 16/18 и 70/20),
5. Закон о заштити природе („Службени гласник Републике Српске“ број 20/14),
6. Закон о рударству („Службени гласник Републике Српске“ број 62/18),
7. Правилник о садржају извјештаја о стратешкој процјени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Српске“ број 28/13),
8. Правилник о критеријумима за одлучивање о потреби спровођења стратешке процјене утцаја на животну средину („Службени гласник Републике Српске“ број 28/13),
9. Правилник о дозвољеним границама интезитета звука и шума (Сл. лист СРБиХ 46/89)
10. Правилник о постројењима која могу бити изграђена и пуштена у рад само уколико имају еколошку дозволу (Сл. гл. РС, бр. 124/12).